

Η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.

ανοίγει νέα κανάλια επικοινωνίας

και ξεκινά το 2009 με

Νέες Υπηρεσίες

- Αναπόφευκτα η Παγκόσμια Οικονομική Κρίση επηρεάζει και την Κύπρο
- Υπουργείο Εσωτερικών
Ενισχύεται η Επιτήρηση της αγοράς για τον έλεγχο προϊόντων δομικών κατασκευών
- “Ασφάλιση Έναντι Ευθύνης Εργοδότη”
Επιτακτική η ανάγκη αύξησης του ελάχιστου ποσού ασφάλισης
- Υπεργολαβίες
Τέλος στο «αγκάθι» που δηλητηρίαζε την οικοδομική δραστηριότητα
- Νέοι τρόποι αξιοποίησης περιβαλλοντικών φαινομένων στον τομέα των κατασκευών

ROADTEC
INDUSTRIES LTD

υπεροχή ποιότητας

**ROADTEC: ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ**

- Έτοιμο Σκυρόδεμα
- Κρασπεδόλιθοι
- Κυβόλιθοι
- Πλάκες
- Μπλόκς
- Ειδικά μπλόκς για τοίχους αντιστήριξης
- Τσιμεντοσωλήνες
- Μπλόκς με ανώμαλη επιφάνεια πέτρας

ROADTEC

Peletico Road, Aradippou, P.O.Box 45087, 7110 Aradippou
Tel.: +357 24 813240/1 Offices
Tel.: +357 24 813242/3 Factory
Fax: +357 24 531333
Email: roadtec@cytanet.com.cy

WHITE

OCHRA

YELLOW

HAKKI

RED

GRAY

Η Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.) με κύριο μέλημά της, τη σφαιρική ενημέρωση μέσα από ειδήσεις, έρευνες, άρθρα και κείμενα από διάφορους επιστημονικούς συνεργάτες, γύρω από τα διάφορα θέματα και νέα του κατασκευαστικού τομέα, κυκλοφορεί το πρώτο τεύχος του περιοδικού «**Εργολήπτης**».

Ένας από τους κλάδους που στηρίζει την οικονομία κάθε χώρας και αποτελεί την κινητήρια δύναμη της αγοράς, είναι και ο κατασκευαστικός τομέας. Οι εξελίξεις που "τρέχουν", ως εκ της φύσεως του κλάδου, θα ενδιαφέρουν πάντα όχι μόνο τους εργολήπτες, αλλά και όσους άμεσα ή έμμεσα εμπλέκονται σε αυτόν, καθώς και το ευρύ κοινό.

Η **Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.**, σε αυτή την πορεία που ξεκινά με την έκδοση του εξειδικευμένου εντύπου «**Εργολήπτης**», διευρύνει τις υπηρεσίες της, στοχεύοντας σε σωστά οργανωμένους και σωστά ελεγχόμενους εργολήπτες, που να διασφαλίζουν την ποιότητα των έργων που αναλαμβάνουν και συνάμα την προστασία του κοινού.

Τέλος να ευχηθούμε σε όλους
Καλό Χειμώνα και Καλή Νέα Χρονιά !

Από τη Συντακτική Ομάδα

Απόψεις και σχόλια όπως και θέματα που θα θέλατε να αναλυθούν γίνονται δεκτά στην ηλεκτρονική διεύθυνση kyriaki@oseok.org.cy ή στο τηλ.22 753629

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χαιρετισμοί

- Προέδρου Κ.Σ. Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. κ. Σώτου Λοή Σελ.5

Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κας Σωτηρούλας Χαραλάμπους Σελ.6

Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων, κ. Νίκου Νικολαΐδη Σελ.7

Ιστορικό

- Προφίλ της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ / Σημερινή Δομή Διοικητικού Συμβουλίου Σελ.8-9

Αφιέρωμα

- Αφιέρωμα στον αείμνηστο Δημήτρη Σαμψών, πρώην Πρόεδρο Κεντρικού Συμβουλίου Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. Σελ.10

Επικαιρότητα

- Οικονομική Κρίση Σελ.12-13

Συνδικαλιστικά

- Ανανέωση Συλλογικής Σύμβασης και Εξασφάλιση Εργασιών Υπεργολαβίας Σελ.46-47

Διάφορα

- Νέες Υπηρεσίες Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. Σελ.54-56

Συνεντεύξεις

- Από το Διευθυντή του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας – Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Λέανδρο Νικολαΐδη Σελ.36-38
- Από τον Επικεφαλή του Τομέα Ελέγχου Δομικών Κατασκευών -Υπουργείου Εσωτερικών, κ.Κυριάκο Κούρο Σελ.14-17

Θέματα

- Αντοχή / Ανθεκτικότητα Σκυροδέματος στον 20^ο αιώνα Σελ.24-26
- Ασφάλιση Έναντι Ευθύνης Εργοδότη Σελ.32-34
- Στρατηγική Απασχόλησης Ξένου Εργατικού Δυναμικού στην Κύπρο Σελ.42-44
- Παρουσίαση του νέου Κυπριακού Προτύπου για το Σκυρόδεμα Σελ.28-30
- Διεύθυνση Έργου και Διαχείριση Κινδύνων Σελ.52-53

Νομική Γωνιά

- Νέο Συμβόλαιο Υπεργολαβίας Σελ.40-41

Περιβαλλοντικά

- Αειφόρος διαχείριση ομβρίων υδάτων Σελ.22-23
- Ενεργειακή Κατανάλωση και Βιώσιμα Κτίρια Σελ.48-50

Περιοδικό «Εργολήπτης» – Τριμηνιαία Έκδοση Τεύχος 1 | Ιανουάριος 2009

Υπεύθυνη Ύλης

Κυριακή Αντωνίου

Συντακτική Επιτροπή

Νίκος Κελεπέσης
Κυριακή Αντωνίου
Αβραάμ Στεφανή
Χρίστος Χρίστης
Επιστημονικοί Συνεργάτες

Εκδότης

Ομοσπονδία Συνδέσμων
Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.)

Κατά Νόμο Υπεύθυνος

Νίκος Κελεπέσης

Σχεδιασμός

Μάριος Χρίστου Ζωππί

Εκτύπωση

Mega Press

Διεύθυνση και Τηλέφωνα Επικοινωνίας

Ανδροκλέους 3^Α, 1060 Λευκωσία
Κύπρος
Τ.Θ. 21840, 1514 Λευκωσία
Τηλ.22 753606, 22 753629
Φαξ.22 751664

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο

kyriaki@oseok.org.cy

Ιστοσελίδα:

www.oseok.org.cy

Το περιοδικό θα βρίσκεται σε ηλεκτρονική μορφή και στην Ιστοσελίδα.

Διαφήμιση για Περιοδικό και Ιστοσελίδα

Τηλ.22 753629 Φαξ.22 751664
Ηλεκτρονική διεύθυνση: kyriaki@oseok.org.cy

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή μετάδοση μέρους ή όλου του περιεχομένου του περιοδικού, χωρίς την γραπτή άδεια του εκδότη. Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών.
Η αναδημοσίευση επιτρέπεται μόνο με αναφορά στην πηγή.

Χαιρετισμός του Προέδρου του Κεντρικού Συμβουλίου της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.)

κου Σώτου Λοή για την πρώτη έκδοση του Περιοδικού «Εργολήπτης»

Με την κυκλοφορία σήμερα του περιοδικού “Εργολήπτης”, βλέπουμε να ευοδώνονται σκέψεις και στόχοι πολλών χρόνων, που έχει θέσει η **Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου(Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.)** στο στρατηγικό της σχέδιο, σε μία προσπάθεια αναβάθμισης των υπηρεσιών της, τόσο προς τους Εργολήπτες όσο και προς το κοινό, προς όφελος και προστασία όλων των μερών.

Τα τελευταία χρόνια γίνεται μία συντονισμένη προσπάθεια από μέρους μας, προς αναβάθμιση του κύρους του Εργολήπτη μέσα από σύγχρονες μορφές υπηρεσιών. Ανάμεσά τους και η κυκλοφορία του περιοδικού που κρατάτε στα χέρια σας, το οποίο ευελπιστούμε να καταστεί απαραίτητο συμβουλευτικό εργαλείο, για κάθε εργολήπτη-μέλος των Συνδέσμων μας, αλλά και για άλλους, συνεργαζόμενους με το κλάδο φορείς.

Με βάση τις ανάγκες και τις προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνίας και του κλάδου της οικοδομικής βιομηχανίας που δοκιμάζεται τον τελευταίο καιρό ως φυσικό συνεπακόλουθο της παγκόσμιας ανακατάταξης, έχουμε προχωρήσει στην έκδοση ενός πολυσελίδου εντύπου μοντέρνας

μορφής, προς άμεση ενημέρωση όλων των πιο πάνω ενδιαφερόμενων γύρω από τον κλάδο.

Όπως θα διαπιστώσετε, το περιοδικό της **Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.)**, θα καλύπτει διάφορες κατηγορίες θεμάτων, όπως:

- Δραστηριότητες και νέα της Ομοσπονδίας & Συνδέσμων-Μελών της
- Κατασκευαστική Βιομηχανία / Εξελίξεις, Θέματα που απασχολούν
- Ασφάλεια και Υγεία
- Νομικά
- Τεχνικά
- Τεχνολογικά
- Επιστημονικά Θέματα
- Περιβαλλοντικά
- Εκπαιδευτικά
- Έρευνες και άλλες Τοπικές και Διεθνείς Ειδήσεις

Επίσης, με χαρά ανακοινώνουμε και τη λειτουργία τριών άλλων νέων υπηρεσιών από την Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. υλοποιώντας έτσι στο μέγιστο βαθμό, τους στρατηγικούς στόχους που έθεσε μέχρι το 2008.

Πρόκειται για:

- την Κάρτα Μέλους
- την Ανοικτή Γραμμή Επικοινωνίας 7777 8004 και
- την Ιστοσελίδα www.oseok.org.cy

Στην Κύπρο την τελευταία πενταετία, λόγω κυρίως της ραγδαίας ανάπτυξης του τομέα της κατασκευαστικής βιομηχανίας και τη προσέλκυση σ’ αυτόν, παρανόμων, μη επαγγελματιών ή και “ευκαιριακών” εργοληπτών, προκαλούνται σε κάποιες περιπτώσεις κατά καιρούς, κρούσματα που σε κάποιο βαθμό πλήττουν την αξιοπιστία και το κύρος του οργανωμένου, **επαγγελματία εργολήπτη**.

Έχοντας πάντα ως πρωταρχικό μέλημά μας την ανύψωση του κύρους και της αξιοπιστίας του οργανωμένου εργολήπτη, την προστασία του κοινού, αλλά και επειδή αγαπάμε και νοιαζόμαστε για τον κλάδο γενικότερα, χαιρετίζουμε την έκδοση του περιοδικού “Εργολήπτης” και διαβεβαιώνουμε ότι θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε προς επίλυση προβλημάτων αλλά και εξάλειψη όπου είναι δυνατόν, των κακών εχόντων στην οικοδομική βιομηχανία.

Παρακολουθώντας λοιπόν, τις εξελίξεις στον κλάδο και χρησιμοποιώντας τη νέα τεχνολογία, προάγουμε το επάγγελμα του εργολήπτη σε επιστήμη, προσβλέποντας σ’ ένα καλύτερο αύριο.

Χαιρετισμός της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

κας Σωτηρούλας Χαραλάμπους
για την πρώτη έκδοση του
Περιοδικού «Εργολήπτης»

Αγαπητοί φίλοι,
Η **Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου** από την πρώτη μέρα ίδρυσης της, επιδεικνύει μια «ώριμη» και υπεύθυνη στάση η οποία εξυπηρετεί τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του κλάδου και της Κυπριακής Οικονομίας γενικότερα. Η θετική συνεισφορά της και ενέργειες της και σε πολλά άλλα θέματα αντικατοπτρίζει πλήρως την έννοια της τριμερούς συνεργασίας πάνω στην οποία είναι δομημένο το κυπριακό σύστημα εργασιακών σχέσεων. Για αυτούς τους λόγους θεωρώ ότι η απόφαση για έκδοση του περιοδικού «Εργολήπτης» αποτελεί συνέχεια των προσπαθειών σας για πρόοδο και βελτίωση του ιδιαίτερα σημαντικού για την Κύπρο τομέα των κατασκευών.

Έχω την πεποίθηση ότι η έκδοση αυτή πέραν της σημασίας που έχει για την προβολή της οικοδομικής βιομηχανίας, θα βοηθήσει περαιτέρω στην ανάπτυξη της γνώσης για τη βιομηχανία σε πολλά επίπεδα, όπως την ασφάλεια και υγεία, τις επενδύσεις, τα οικονομικά και τις εργασιακές σχέσεις, μέσω της ενημέρωσης και των πληροφοριών που θα παρέχει στις επιχειρήσεις μέλη της Ομοσπονδίας, αλλά και σ' όσους ασχολούνται με

τον κλάδο, εργαζόμενους, δημόσιους λειτουργούς και άλλα στελέχη ιδιωτικών επιχειρήσεων.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ευελπιστεί στην ανάπτυξη αμφίδρομης συνεργασίας είτε μέσω σχετικής αρθρογραφίας από Λειτουργούς του Υπουργείου, είτε με τη δημοσίευση ενημερωτικών μηνυμάτων/πληροφοριών του Υπουργείου προς το κοινό.

Με την ευκαιρία αυτή, συγχαίρω την Ομοσπονδία για την πρωτοβουλία της και εύχομαι τη μεγαλύτερη δυνατή επιτυχία στους στόχους σας.

Χαιρετισμός του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων

κου Νίκου Νικολαΐδη για την πρώτη έκδοση του
Περιοδικού «Εργολήπτης»

Με χαρά χαιρετίζω την πρώτη έκδοση του περιοδικού σας, που θα αποτελέσει το συλλογικό μέσο έκφρασης της **Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου** και των μελών της, επιδιώκοντας την ενημέρωση του κοινού, αλλά κυρίως μιας ευρείας ομάδας επιχειρήσεων με κοινούς στόχους και επιδιώξεις.

Η οικοδομική βιομηχανία αποτελεί, ως γνωστόν, έναν από τους δυναμικότερους κλάδους της οικονομίας του τόπου μας.

Το βήμα που δίνει σ' όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, ένα τέτοιο έντυπο, ως μέσο έκφρασης, για τη σφαιρική ενημέρωση γύρω από διάφορα θέματα της κατασκευαστικής βιομηχανίας, με τη δημοσίευση επιστημονικών άρθρων, ερευνητικών αποτελεσμάτων και άλλων συναφών ειδήσεων, συμβάλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, στην περαιτέρω ανάπτυξη και την προετοιμασία τεχνικών θεμάτων, στην καλλιέργεια επαγγελματικής συνείδησης, στις νέες περιβαλλοντικές απαιτήσεις, στις νομοθετικές ρυθμίσεις για βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου, προς όφελος όλων, ιδιαίτερα μέσα στο Ευρωπαϊκό περιβάλλον στο οποίο καλείται να δραστηριοποιηθεί ο σημερινός εργολήπτης.

Η Κυβέρνηση, αποδίδει μεγάλη σημασία στη συνεχή ανάπτυξη του τομέα αυτού και συνδράμει σημαντικά σε κάθε προσπάθεια που καταβάλλεται, για την αναβάθμιση του κλάδου και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας,

ιδιαίτερα μέσα από διαδικασίες, που βοηθούν στην απόκτηση εξειδικευμένης γνώσης και πληροφόρησης γύρω από τις εξελίξεις, στο συγκεκριμένο κλάδο της βιομηχανίας.

Προς αυτή την κατεύθυνση άλλωστε, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, έχει εφαρμόσει και προγραμματίζει για τα επόμενα χρόνια σειρά προγραμμάτων, στο πλαίσιο εκπόνησης ενός Στρατηγικού Σχεδίου, με γνώμονα την εξάλειψη των μεγάλων προβλημάτων που ταλανίζουν τον τομέα της οικοδομικής βιομηχανίας και παράλληλα την αναβάθμιση των προσφερομένων υπηρεσιών, για τη δημιουργία ενός υγιούς ανταγωνιστικού περιβάλλοντος για τον Κύπριο Εργολήπτη στη μεγάλη οικογένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου καλείται να κινηθεί.

Αναμφίβολα έχουν γίνει πολλά και σημαντικά βήματα μέχρι σήμερα. Παρ' όλα αυτά, ουσιαστικά προβλήματα δεν έχουν εξαλειφθεί ακόμα από τον τομέα της οικοδομικής βιομηχανίας. Γι' αυτό και η προσπάθεια του Υπουργείου μας θα συνεχιστεί με την ίδια αποφασιστικότητα, ώστε αυτά να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά, πάντοτε βέβαια με την Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. ως εταίρο.

Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, ως το καθ' ύλη αρμόδιο Όργανο παραμένει συμπαραστάτης και αρωγός, της κάθε προσπάθειας που καταβάλλεται από την Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου, για προώθηση και υλοποίηση κοινών στόχων και σκοπών, για αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων της

οικοδομικής βιομηχανίας, εφόσον άπτονται των δικών του αρμοδιοτήτων. Τα συνεχώς μεταβαλλόμενα δεδομένα της οικονομίας μας, μέσα στο νέο Ευρωπαϊκό περιβάλλον, καθιστούν την ανάγκη για περαιτέρω εκσυγχρονισμό και συνεχή ανάπτυξη στον τομέα, πιο επιτακτική.

Η καινοτόμα πρωτοβουλία της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου, που ανέλαβε να ανοίξει έναν ακόμα δρόμο για την διεύρυνση των πεδίων ενημέρωσης και επικοινωνίας των διαφόρων παραγόντων της οικοδομικής βιομηχανίας, αποτελεί σίγουρα μια εξαιρετικά επιτυχημένη πρόταση, την οποία χαιρετίζω με μεγάλη χαρά.

Είμαι βέβαιος ότι το υλικό που θα προσφερθεί μέσα από τις σελίδες του περιοδικού σας, θα ενισχύσει τις συλλογικές προσπάθειες για βελτίωση της οικοδομικής βιομηχανίας, θα κεντρίσει το ενδιαφέρον των εργοληπτών, θα βελτιώσει υφιστάμενες αδυναμίες σε θέματα ενημέρωσης, εν ολίγοις θα αποτελέσει το κλειδί για πρόσβαση σε εξειδικευμένη γνώση, ερευνητικά προγράμματα και στα τεκταινόμενα της κατασκευαστικής βιομηχανίας, που εάν αξιοποιηθούν δεόντως, θα αποδώσουν τα μέγιστα προς αμοιβαίο όφελος όλων μας.

Με τη διαβεβαίωση ότι το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων θα παραμείνει συμπαραστάτης στις προσπάθειες σας για εκσυγχρονισμό της οικοδομικής βιομηχανίας, εύχομαι επιτυχή πορεία στο περιοδικό σας.

Γνωριμία... με την Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.)

Η Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.), η οποία αποτελεί τον μοναδικό αναγνωρισμένο - από το κράτος, τους κοινωνικούς εταίρους και τους εμπλεκόμενους φορείς - εκπρόσωπο των εργοληπτών στον κατασκευαστικό τομέα, εργάζεται για την προώθηση και προάσπιση των συμφερόντων του κλάδου και των 1000 περίπου μελών που ανήκουν στους Συνδέσμους της, σε μια αγορά όπου σήμερα υπάρχουν περίπου 3,000 εγγεγραμμένοι, εν ενεργεία εργολήπτες.

Ιστορικό

Η **Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.)**, ιδρύθηκε στις 25 Φεβρουαρίου του 1995 και ενεγράφη ως Συντεχνία στο μητρώο του Εφόρου Συντεχνιών στις 20 Απριλίου του επόμενου έτους.

Μέλη της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. είναι ο **Σύνδεσμος Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου** (που εκπροσωπεί τους εργολήπτες της επαρχίας Λευκωσίας), ο **Σύνδεσμος Εργολάβων Οικοδομών Λεμεσού**, ο **Σύνδεσμος Εργολάβων Οικοδομών Αμμοχώστου**, ο **Σύνδεσμος Εργολάβων Οικοδομών Λάρνακας** και ο **Σύνδεσμος Εργοληπτών Πάφου**.

Μεταξύ των κύριων σκοπών της Ομοσπονδίας, σύμφωνα και με το καταστατικό της, είναι και οι

ακόλουθοι:

- Καθοδήγηση των Συνδέσμων μελών της
- Διασφάλιση, προστασία και προώθηση των συμφερόντων και επιδιώξεων των μελών των Συνδέσμων της και αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων
- Συνεργασία με άλλα επαγγελματικά σώματα στην Κύπρο και στο εξωτερικό για την επίτευξη των σκοπών της
- Παρακολούθηση των εξελίξεων στον κυβερνητικό και νομοθετικό τομέα και η ανάλογη στάση σε αποφάσεις ή και νομοσχέδια
- Διαπραγμάτευση και συνομολόγηση των Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας
- Συγγραφή και αναθεώρηση του Συμβολαίου Εργολαβίας

Η **Ο.Σ.Ε.Ο.Κ** όλα αυτά τα χρόνια της ύπαρξής της, κατάφερε να εξελίσσει και να αναβαθμίζει το επάγγελμα του εργολήπτη σε ένα τομέα από τους πιο σημαντικούς

στην οικονομία του κράτους μας.

Η απαιτούμενη ποιότητα του τελικού προϊόντος, ολοένα και αυξάνεται είτε λόγω της εκτενέστερης ενημέρωσης και εκπαίδευσης του καταναλωτή, είτε λόγω της νομοθεσίας.

Οι έλεγχοι τήρησης των κανόνων, των συλλογικών συμβάσεων και των νομοθεσιών αυξάνονται και σε συνδυασμό με τις συχνές οδηγίες από την ΕΕ, που πρέπει να ακολουθεί το κράτος και κατά συνέπεια ο τομέας, δεν αφήνουν πολλά περιθώρια στους εργολήπτες οι οποίοι είτε πρέπει να ακολουθήσουν, είτε να παραμείνουν πίσω και να κινδυνεύουν να αποχωρήσουν από το επάγγελμα.

Η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. με μεθοδικότητα και σωστό προγραμματισμό εργάζεται για τη στήριξη των

Συνδέσμων και των μελών τους για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών και των προκλήσεων των καιρών.

Δομή

Σύμφωνα με το καταστατικό της Ομοσπονδίας το Κεντρικό της Συμβούλιο αποτελείται από 11 μέλη. Τα μέλη αυτά προέρχονται από τους Συνδέσμους της Ομοσπονδίας και αντιπροσωπεύονται στο Κεντρικό Συμβούλιο ως ακολούθως:

Σύνδεσμος Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου
5 μέλη
Σύνδεσμος Εργολάβων Οικοδομών Λεμεσού
2 μέλη
Σύνδεσμος Εργολάβων Οικοδομών Αμμοχώστου
2 μέλη
Σύνδεσμος Εργολάβων Οικοδομών Λάρνακας
1 μέλος
Σύνδεσμος Εργοληπτών Πάφου
1 μέλος

Το Κεντρικό Συμβούλιο της **Ο.Σ.Ε.Ο.Κ** πραγματοποιεί τακτικές συνεδρίες κάθε μήνα προς συζήτηση και συντονισμό των κινήσεων του, σε θέματα που απασχολούν τον εργοληπτικό κόσμο.

Γενικός Διευθυντής της **Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.)** είναι σήμερα ο κ. Νίκος Κελεπέσης. Διευθυντές της **Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.** διετέλεσαν επίσης παλαιότερα οι κ. Άγγελος Κωνσταντίνου και Κώστας Ανδρονίκου.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΑΜΨΩΝ

Εν τη Ενώσει η Ισχύ και για τον εργοληπτικό κόσμο της Κύπρου, φαίνεται να ήταν το σύνθημα που ώθησε τον αείμνηστο τέως Πρόεδρο της **Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. Δημήτρη Σαμψών**, στο όραμα για ενδυνάμωση των Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών της Κύπρου, με την ίδρυση της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.), ιδέα της οποίας, υπήρξε πρωτεργάτης.

Η δράση του στο Σύνδεσμο Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου και στην Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου αργότερα ήταν μεγάλη και η προσφορά του στον επιχειρηματικό κόσμο, τεράστια.

Ο μακαριστός Δημήτρης Σαμψών, γεννήθηκε στην Αμμόχωστο το 1944 και εκεί φοίτησε στο Δημοτικό σχολείο Αγίου Νικολάου και μετά στο Ελληνικό Γυμνάσιο Αμμοχώστου. Σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες και φοίτησε για ένα χρόνο στη Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, όπου και αποφοίτησε.

Το 1966 ενεγράφη στη Νομική Σχολή Αθηνών και περάτωσε τις σπουδές του με επιτυχία, παίρνοντας και πτυχίο Νομικής το 1970.

Άσκησε τα δικηγορικά του καθήκοντα από το

1971 έως το 1973, που ανέλαβε διευθυντής της Εργοληπτικής Εταιρείας MEDCON.

Κατά την μακρόχρονη θητεία του ως διευθυντής στην Εταιρεία MEDCON και της πείρας που απέκτησε τόσο στην Οικοδομική Βιομηχανία, όσο και στα έργα Πολιτικής Μηχανικής, διεκπεραιώθηκαν αρκετά σοβαρά έργα, υπό την τεχνική του επίβλεψη.

Το 1985 εξελέγη στο Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου στη θέση του Αντιπροέδρου, για να εκλεγεί ακολούθως το 1988 παμψηφεί Πρόεδρος του Συνδέσμου Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου.

Μετά την ίδρυση της **Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.)** το 1995, εξελέγη στην Προεδρία του Κεντρικού Συμβουλίου της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ., θέση που κατείχε μέχρι τις 29 Αυγούστου 2006, οπότε και απεβίωσε.

Από το 1996 μέχρι το 2006 εκπροσωπούσε την κυπριακή κατασκευαστική βιομηχανία, στην Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Κατασκευαστών (FIEC). Για πολλά χρόνια διετέλεσε επίσης μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΟΕΒ, μέλος της Διαχειριστικής Επιτροπής του Ταμείου Προνοίας και μέλος της ΜΕΔΣΚ.

Ήταν νυμφευμένος με την Ρίκα Νίκου Καραντώκη από τη Λευκωσία, και μαζί απέκτησαν δύο παιδιά, το Νικόλα και την Έλενα Σαμψών.

Κατά τις πιο πάνω θητείες του και με τα **«ακαταμάχητα επιχειρήματά του»**, όπως είπε παλαιότερα πρώην Υπουργός, κατάφερε κάποια σημαντικά βήματα για τον τομέα της οικοδομικής βιομηχανίας, όπως:

- να αποτρέψει την επιβολή διά νόμου φόρου ύψους 4% επί του Συμβολαίου των Εργολάβων
- να καθιερώσει το Σχέδιο Επιχορήγησης Εργοληπτικών Εταιρειών
- να πετύχει την προσχώρηση αρχικά του Συνδέσμου Εργολάβων Οικοδομών Λευκωσίας και αργότερα της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. στη F.I.E.C. (Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Κατασκευαστών)

Η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. θα ήθελε, να αφιερώσει αυτή τη σελίδα στο πρώτο τεύχος του περιοδικού "Εργολήπτης" στον άνθρωπο Δημήτρη Σαμψών, φίλο, συνάδελφο και συνεργάτη, ως ελάχιστο χρέος για την προσφορά του προς τον εργοληπτικό κόσμο.

Αιωνία του η Μνήμη.

Κοινή Συνεδρία Διοικητικών Συμβουλίων των Εργοληπτικών Συνδέσμων - Μελών της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.

Οικονομική κρίση και άλλα φλέγοντα θέματα στο επίκεντρο της συζήτησης

Με κύριο μέλημα τη συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων γύρω από τις τελευταίες εξελίξεις στο τομέα της κατασκευαστικής βιομηχανίας, αλλά και την εξέταση των προβλημάτων που προωθήθηκαν κατά τη διάρκεια του τελευταίου εξαμήνου του 2008, πραγματοποιή-

ήθηκε στις 12 Δεκεμβρίου 2008, η κοινή συνεδρία, των **Δ.Σ. Εργοληπτικών Συνδέσμων - Μελών της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.)**, την οποία φιλοξένησε αυτή τη φορά ο Σύνδεσμος Εργοληπτών Πάφου, στο χώρο του Εκπαιδευτικού Κέντρου στο νέο ιδιόκτητο οίκημά του, που εγκαινίασε πρόσφατα. Η συζήτηση, επικεντρώθηκε κυρίως στο θέμα της

παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, που δεν αφήνει ανεπηρέαστη και την Κύπρο και κατ'επέκταση τον κλάδο των οικοδομών, όπως και στο θέμα των επιτοκίων και τη στάση των τραπεζών.

Πριν από την έναρξη των εργασιών της Συνεδρίας, τηρήθηκε μονόλεπτη σιγή, εις μνήμη του τέως Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, αείμνηστου Τάσσου Παπαδόπουλου, ενός ανθρώπου, που άφησε το στίγμα του στην πολιτική ζωή αυτού του τόπου.

Ο Πρόεδρος του Κεντρικού Συμβουλίου της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. και Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου κ. Σώτος Λοής, αφού καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους, εξέφρασε τα συγχαρητήρια του στα νέα μέλη που εξελέγησαν κατά τις πρόσφατες εκλογές στο Δ.Σ. του Συνδέσμου Εργοληπτών Πάφου, όπως και για τις νέες του κτιριακές εγκαταστάσεις.

Αφού εγκρίθηκαν τα πρακτικά της προηγούμενης κοινής Συνεδρίας που πραγματοποιήθηκε στη Λάρνακα, συζητήθηκαν τα απορρέοντα θέματα. Ο Αντιπρόεδρος του Κ.Σ. της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. και Πρόεδρος του Δ.Σ. του Συνδέσμου Εργολάβων Οικοδομών Λεμεσού κ. Πέτρος Ευλογημένος, ανέπτυξε το θέμα της ανανέωσης της Συλλογικής Σύμβασης του Ιουλίου 2008 και την επιτυχία της εξασφάλισης των εργασιών υπερβολαβίας και τόνισε την ανάγκη τήρησης της εφαρμογής της.

Μεγάλη έκταση δόθηκε και στο φλέγον θέμα του παράνομης απασχόλησης αλλοδαπών εργατών. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Συνδέσμου Εργοληπτών Πάφου κ. Αντώνης Πετρίδης, εισηγήθηκε την άμεση απαίτηση από το κράτος να ενεργήσει για το συγκεκριμένο θέμα, το οποίο έχει ακόμη μεγαλύτερες διαστάσεις στην Πάφο, όπου οι παράνομοι εργάτες είναι πάρα πολλοί. Κοινή θέση, που ταυτίζεται με την επίσημη εξαγγελία των μέτρων της κυβέρνησης, ενόψει της οικονομικής κρίσης. Να δοθεί μία περίοδος προσαρμογής για τους νόμιμους και να κυνηγηθούν οι παράνομοι.

Ως ένα από τα κυριότερα προβλήματα, χαρακτηρίστηκε και το θέμα του δανεισμού από τις τράπεζες και εκφράστηκαν διάφορες απόψεις όσον αφορά τη ρευστότητα των τραπεζών, τα ψηλά επιτόκια δανεισμού και την πολιτική που ακολουθούν. Η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. ξεκίνησε ήδη επαφές με αρμόδιους των τραπεζικών οργανισμών ούτως ώστε να θέσει τους προβληματισμούς των εργοληπτικών εταιρειών, με στόχο την εξεύρεση συναινετικών λύσεων.

Νίκος Κελεπέσις - Γενικός Διευθυντής Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.

Αναπόφευκτα η Παγκόσμια Οικονομική Κρίση επηρεάζει και την Κύπρο

Η κρίση στο χρηματοπιστωτικό και στεγαστικό τομέα στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, έμελλε να είναι μονάχα το ξεκίνημα μιας παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης και ύφεσης σ' ολόκληρο τον πλανήτη.

Ισχυρές οικονομίες συμπεριλαμβανομένων και αρκετών εντός της Ευρωζώνης έχουν ήδη πληγεί, σε διαφορετική φυσικά η κάθε μια έκταση και με τη χώρα μας, για την ώρα τουλάχιστον, να δέχεται τις επιδράσεις χωρίς δραματικά συνεπακόλουθα. Φυσικά η αντίσταση της δικής μας οικονομίας στο σύνολό της οφείλεται κυρίως σε συγκυρίες συναποτελούμενες από πολλούς παράγοντες τόσο εξωγενείς όσο και ενδογενείς, όπως επίσης και σε κάποιες ιδιομορφίες αλλά και γεγονότα όπως η μη έκθεση των εμπορικών μας τραπεζών σε μεγάλους επενδυτικούς κινδύνους, η συγκράτηση εντός των ορίων ρευστότητας που τους έθεσε η Κεντρική Τράπεζα, οι σταθερές ξένες επενδυτικές πηγές και η οικονομική ευρωστία των νοικοκυριών.

Το βέβαιο ωστόσο, είναι ότι αναπόφευκτα η παγκόσμια αυτή οικονομική κρίση, σε περίπτωση συνέχισής της σε βάθος χρόνου, ιδιαίτερα λόγω της παγκοσμιοποίησης, των εξωτερικών επενδύσεων στο νησί και της εξάρτησής της μας από την εξωτερική ζήτηση, κυρίως αγοράς υπηρεσιών, σ' αρκετούς τομείς της οικονομίας μας θα έχει ως αποτέλεσμα τη μεγέθυνση της κατάστασης των αρνητικών επιδράσεων και της επιβράδυνσης της οικονομίας.

Οι σημαντικότεροι και ίσως οι πιο ευάλωτοι τομείς, κάτω από αυτές τις συνθήκες και χρονική περίοδο, που θα επηρεαστούν στην Κύπρο είναι αυτοί των

κατασκευών και του τουρισμού. Ο τουρισμός της Κύπρου βρίσκεται σε ύφεση από το 2001 αντιθέτως με την παγκόσμια τουριστική κίνηση η οποία μέχρι και το τέλος του 2008 παρουσιάζει αύξηση που κυμαίνεται κατά μέσο όρο στο 4%. Συμπερασματικά το πλήγμα στον τουρισμό θα είναι σημαντικό με δεδομένη την κρίση και τις επιπτώσεις της που ήδη αντιμετωπίζουν οι χώρες που παραδοσιακά αποτελούν τον κορμό από όπου προέρχεται η τουριστική μας κίνηση.

Το άλλο και ίσως μεγαλύτερο θύμα αυτής της κρίσης είναι ο κατασκευαστικός τομέας, ο οποίος την τελευταία πενταετία βίωσε μια τεράστια ανάπτυξη, φτάνοντας να συνεισφέρει στο ΑΕΠ της χώρας μας με ποσοστό 9,1%. Ταυτόχρονα, μαζί με τον κατασκευαστικό τομέα, πολύ σοβαρό πλήγμα δέχεται και ο τομέας της Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας, ο οποίος μέσα σ' ένα τρίμηνο έφτασε τις 900 σχεδόν απολύσεις εργαζομένων.

Εμφανείς είναι ήδη οι ενδείξεις μείωσης του ενδιαφέροντος από πλευράς ιδιωτικής πρωτοβουλίας, που συμμετέχει στην ανάπτυξη του κατασκευαστικού τομέα σχεδόν ισόποσα με το κράτος, για ανέγερση κατοικίας ή και αγοράς. Ταυτόχρονα, τους τρεις τελευταίους μήνες του 2008, έχει παρατηρηθεί αύξηση των ανέργων στον τομέα, που φτάνει σχεδόν το 45% (878 Οκτ. – 1272 Δεκ.) με το μέλλον να διαφαίνεται ζοφερό για τους νομότυπα εργαζόμενους ιδιαίτερα από τη στιγμή που τα αρμόδια υπουργεία και ολόκληρη η κρατική μηχανή δηλώνει αδυναμία αντιμετώπισης της παράνομης απασχόλησης. Ευκαιρία που οι ήδη παράτυποι ή και παράνομοι «ευκαιριακοί εργολήπτες» θα εκμεταλλευτούν για να κερδίσουν περισσότερα σε

βάρος των οργανωμένων νομοταγών εργοληπτών.

Η αβεβαιότητα κυρίως λόγω της διαφαινόμενης χρονικά παρατεταμένης κρίσης σε συνδυασμό με την πολιτική που ακολουθούν οι εμπορικές μας τράπεζες αυξάνοντας τα επιτόκια δανεισμού σε απαγορευτικά επίπεδα ή και παγοποίηση δανειοδότησης υπό εκτέλεσης έργων, την πολύ κρίσιμη δεδομένη περίοδο, αυξάνουν τους κινδύνους για μεγαλύτερες επιπτώσεις.

Οι προβλέψεις των ειδικών, στο κλίμα της αβεβαιότητας που κυριαρχεί, αλλάζουν κάθε βδομάδα με εναλλασσόμενα ποσοστά σε δείκτες όπως αυτόν της ανεργίας και στο ρυθμό ανάπτυξης. Αυξημένες δε εκτιμήσεις αναφέρονται σε πιο έντονες επιδράσεις κατά το 2009 απ' ότι αρχικά έχουν προβλεφθεί.

Οι απειλές για τα κρατικά ταμεία αρχίζουν να φαίνονται ως δεδομένες.

Αναμφίβολα εκείνο που μας απομένει, είναι να μην μείνουμε αδρανείς αλλά αντίθετα να κινητοποιηθούμε, χωρίς πανικό, λαμβάνοντας τα απαραίτητα μέτρα που θα τονώνουν την ανάπτυξη και θα μειώνουν τις

πιθανότητες προκείμενης μεγάλης ζημιάς στην οικονομία του τόπου και ιδιαίτερα στους οικονομικούς τομείς που παραδοσιακά την στηρίζουν εργοδοτώντας χιλιάδες πολιτών αυτού του τόπου αλλά και ξένους νόμιμους εργάτες.

Μελετημένες αντιδράσεις και προτάσεις όπως είναι αυτή που είχε αποστείλει, τον περασμένο Νοέμβριο στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και στους Υπουργούς των λεγόμενων παραγωγικών υπουργείων, η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. πρέπει να τυγχάνουν από τους αρμόδιους επεξεργασίας σε βάθος και να λαμβάνονται άμεσα μέτρα υλοποίησής εκείνων που μπορούν να φέρουν βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα.

Προς μεγάλη ικανοποίηση όλων έχουμε δει προτάσεις όπως: η επίσπευση των αναπτυξιακών έργων που εντάσσονται στον

προϋπολογισμό του 2009, η προκήρυξη νέων κυβερνητικών έργων εκτός προϋπολογισμού (βλ. Υπουργείο Παιδείας- 7 νέα έργα σε σχολεία), η δημιουργία νέων δημοσίων κτιρίων για αποφυγή καταβολής ενοικίων σε τρίτους από το κράτος, η οικονομική ενίσχυση ή και παροχή πιστωτικών διευκολύνσεων στις Δημοτικές Αρχές για εκτέλεση μικρών έργων, η μεταφορά εκτέλεσης έργων από τον προϋπολογισμό του 2010 σ' αυτόν του 2009, η λήψη άμεσων μέτρων αύξησης του ποσοστού υλοποίησης του αναπτυξιακού προϋπολογισμού από 70% σε πλήρη υλοποίηση και τέλος η πρόταση για παρακολούθηση από το κράτος και την Κεντρική Τράπεζα της καθοριστικής σημασίας πολιτική που θα ακολουθήσουν οι εμπορικές τράπεζες, να τυγχάνουν υιοθέτησης τόσο από τα αρμόδια υπουργεία όσο και από πολιτικές παρατάξεις και άλλους εμπλεκόμενους φορείς.

Ωστόσο πέραν από τις εξαγγελίες μέτρων και δεσμεύσεις από πλευράς των αρμοδίων αυτό που θα μετρήσει στο τέλος είναι η ταχύτητα και η ακρίβεια στην υλοποίησή τους κάτι που στην πράξη θα φανεί πολύ σύντομα και που η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. λόγω των ανησυχιών της έχει ήδη προτείνει στον έντιμο Υπουργό Οικονομικών όπως ορίσει άτομο παρακολούθησης/εποπτείας υλοποίησης της όλης προσπάθειας εκτέλεσης των αναπτυξιακών έργων.

Επιθυμία και στόχος των οργανωμένων εργοληπτών, μελών των Συνδέσμων της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.), είναι η διαχρονική σχέση που έχουν δημιουργήσει με τους εργαζομένους τους στον αγώνα του μεροκάματου και της καλύτερευσης της ζωής όπως συνεχιστεί, χωρίς οποιοσδήποτε θυσίες καμιάς πλευράς και πιο πολύ απωλειών θέσεων εργασίας ή λουκέτων σε εργοληπτικές εταιρείες.

Κυριάκος Κούρος – Επικεφαλής
Τομέα Ελέγχου Δομικών
Κατασκευών Υπουργείου
Εσωτερικών

Υπουργείο Εσωτερικών: Ενισχύεται η επιτήρηση της αγοράς για τον Έλεγχο Προϊόντων Δομικών Κατασκευών

Το εάν διοχετεύονται ή όχι ακατάλληλα δομικά υλικά στην αγορά, είναι ένα ερώτημα που ίσως απασχολεί όχι μόνο τον εργοληπτικό κόσμο, αλλά και το κοινό. Κάποιες απαντήσεις θα προσπαθήσουμε να δώσουμε στη συνέχεια, μέσα από τα ερωτήματα που θέσαμε στον **κ. Κυριάκο Κούρο, Επικεφαλής Τομέα Ελέγχου Δομικών Κατασκευών του Υπουργείου Εσωτερικών**. Το σίγουρο και θετικό είναι ότι πέραν από τον έλεγχο που ήδη γίνεται από το συγκεκριμένο τμήμα, το Υπουργείο Εσωτερικών, προγραμματίζει ενέργειες προς ενίσχυση και ενδυνάμωση της επιτήρησης της αγοράς όσον αφορά τα προϊόντα δομικών κατασκευών, ώστε να αποφεύγετε η εισροή ακατάλληλων υλικών στην οικοδομική βιομηχανία.

Πότε τέθηκε στην Κύπρο η εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας για τα πρότυπα CE και τι προνοεί αυτή η σήμανση;

Μέχρι πρόσφατα, οι τεχνικές απαιτήσεις, δοκιμές και πιστοποιήσεις των προϊόντων των δομικών κατασκευών μπορούσαν να διαφέρουν από το ένα Κράτος Μέλος στο άλλο, με αρνητικές συνέπειες στη λειτουργία της αγοράς των προϊόντων αυτών. Η κατάσταση διαφοροποιήθηκε σημαντικά με την υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας Δομικών Προϊόντων, η οποία αποσκοπεί στην εξάλειψη των εμποδίων στις συναλλαγές εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, με στόχο την επίτευξη της Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς.

Η Οδηγία 89/106/ΕΟΚ για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των Κρατών Μελών, εφαρμόζεται για τα προϊόντα δομικών κατασκευών που προορίζονται να ενσωματωθούν κατά τρόπο διαρκή στα δομικά έργα. Σύμφωνα με την πιο πάνω Οδηγία, τα προϊόντα των δομικών κατασκευών, για τα οποία έχουν εκδοθεί εναρμονισμένα πρότυπα και η περίοδος συνύπαρξης με τα αντίστοιχα εθνικά πρότυπα έχει λήξει, μπορούν

να διατίθενται στην αγορά μόνο εάν συμμορφώνονται με τα εναρμονισμένα πρότυπα και φέρουν τη Σήμανση Συμμόρφωσης CE.

Η Σήμανση υποδηλώνει ότι τα προϊόντα είναι κατάλληλα για τη χρήση για την οποία προορίζονται και επιτρέπουν την κατασκευή έργων που συμμορφώνονται με τις βασικές απαιτήσεις (μηχανική αντοχή και ευστάθεια, πυρασφάλεια, υγιεινή, υγεία και περιβάλλον, ασφάλεια κατά τη χρήση, προστασία κατά του θορύβου και εξοικονόμηση ενέργειας και συγκράτηση θερμότητας), για μια εύλογη χρονική διάρκεια από οικονομική άποψη.

Με την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, η Οδηγία έχει ενσωματωθεί στην Κυπριακή Νομοθεσία με τον «περί των Βασικών Απαιτήσεων που πρέπει να πληρούν Καθορισμένες Κατηγορίες Προϊόντων» Νόμο του 2002 έως 2005, και με τους «περί των Βασικών Απαιτήσεων (Προϊόντα Δομικών Κατασκευών) Κανονισμούς» του 2003. Οι Κανονισμοί αυτοί τέθηκαν σε ισχύ από την 1/05/2004.

Ποιος πιστοποιεί τα προϊόντα αυτά για να φέρουν τη συγκεκριμένη σήμανση;

Το σύστημα βεβαίωσης της συμμόρφωσης που θα εφαρμοστεί για κάθε προϊόν, έχει καθοριστεί από αποφάσεις της Επιτροπής της Ε.Ε., και ορίζεται λεπτομερώς στις σχετικές τεχνικές προδιαγραφές.

Υπάρχουν συνολικά έξι συστήματα βεβαίωσης της συμμόρφωσης, τα οποία ταξινομούνται σύμφωνα με το βαθμό ανάμιξης τρίτων μερών (Κοινοποιημένων Οργανισμών) κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της συμμόρφωσης του προϊόντος, λαμβάνοντας υπόψη τον ρόλο τον οποίο διαδραματίζει το προϊόν όσον αφορά τις Βασικές Απαιτήσεις του έργου, ιδιαίτερα εκείνες οι οποίες αφορούν την υγεία και την ασφάλεια, καθώς και την ιδιαίτερη φύση και τη διαδικασία παραγωγής του ίδιου του προϊόντος.

Οι Κοινοποιημένοι Οργανισμοί αποτελούν εργαστήρια δοκιμών, οργανισμούς επιθεώρησης και πιστοποίησης οι οποίοι είναι σε θέση να διενεργήσουν τις διαδικασίες βεβαίωσης συμμόρφωσης. Αυτοί οι οργανισμοί εγκρίνονται πρώτα από τα αντίστοιχα Κράτη Μέλη για να προβούν σε συγκεκριμένες προκαθορισμένες ενέργειες και στη συνέχεια κοινοποιούνται στην Επιτροπή της Ε.Ε. και στα υπόλοιπα Κράτη Μέλη.

Στο πιο αυστηρό σύστημα πρέπει ο Κοινοποιημένος Οργανισμός να εκδώσει Πιστοποιητικό του προϊόντος, ενώ στο πιο ευνοϊκό σύστημα για τον παραγωγό, δεν υπάρχει εμπλοκή Κοινοποιημένου Οργανισμού.

Εφόσον ο κατασκευαστής ολοκληρώσει τις κατάλληλες δραστηριότητες για τη βεβαίωση της συμμόρφωσης ενός προϊόντος, χρειάζεται να συμπληρώσει

τη «Δήλωση συμμόρφωσης» - η οποία διατηρείται μαζί με τον τεχνικό φάκελο για ένα προϊόν - και να επιθέσει τη Σήμανση CE στο προϊόν του.

Η Σήμανση CE πρέπει να επιτεθεί σύμφωνα με κάποιους κανόνες. Η Σήμανση μπορεί να επιτεθεί στο ίδιο το προϊόν, στην ετικέτα την οποία φέρει, ή στη συσκευασία του καθώς και στα έγγραφα που το συνοδεύουν (π.χ. στη φορτωτική ή στο δελτίο παράδοσης) κατ'αυτή τη σειρά προτεραιότητας. Οι εναρμονισμένες τεχνικές προδιαγραφές θα περιλαμβάνουν λεπτομέρειες όσον αφορά τον τρόπο επίθεσης του προϊόντος.

**Σε ποια οικοδομικά υλικά γίνεται έλεγχος;
Υπάρχει ένας κατάλογος αυτών των προϊόντων ;**

Το Υπουργείο Εσωτερικών, ως αρμόδια Αρχή, έχει τη γενική ευθύνη για την εφαρμογή της Οδηγίας και των σχετικών Κανονισμών, είναι ο κόμβος για οτιδήποτε αφορά το τομέα των προϊόντων των δομικών κατασκευών, έχει την ευθύνη για την επιτήρηση της αγοράς, για το συντονισμό των ενεργειών και των μέτρων εφαρμογής που θα λαμβάνονται από τα άλλα Υπουργεία και Τμήματα και για την ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων και επηρεαζόμενων. Είναι επίσης ο δεδηλωμένος φορέας σε όλα τα όργανα της Ε.Ε. για τον τομέα των προϊόντων των δομικών κατασκευών, αντιπροσωπεύει την Κύπρο και συμμετέχει στις Επιτροπές της Ε.Ε. και είναι υπεύθυνο για τη διοχέτευση όλων των πληροφοριών από και προς την Ε.Ε.

Η Επιτήρηση της Αγοράς του τομέα των προϊόντων των δομικών κατασκευών, καλύπτει ένα μεγάλο αριθμό προϊόντων, όπως για παράδειγμα τσιμέντα, αδρανή, προϊόντα σχετιζόμενα με το σκυρόδεμα, με την τοιχοποιία, με τους φυσικούς λίθους, με τις μεταλλικές κατασκευές, με τη δομική ξυλεία, τις πλάκες πεζοδρομίων, τα κεραμικά, τις θύρες, τα παράθυρα κ.ά.

Ήδη, μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί πέραν των 400 εναρμονισμένων προτύπων προϊόντων δομικών κατασκευών και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεχίζει το έργο της εκδίδοντας συνεχώς νέα πρότυπα, με σκοπό να καλύψει όλο το φάσμα των προϊόντων που χρησιμοποιούνται στις οικοδομές.

Το Υπουργείο Εσωτερικών ως αρμόδια Αρχή και σύμφωνα με το άρθρο 7 των περί των Βασικών Απαιτήσεων που πρέπει να πληρούν Καθορισμένες Κατηγορίες Προϊόντων Νόμων του 2002 έως 2005, έχει γνωστοποιήσει στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας με την Κ.Δ.Π. 240/2008, τους τίτλους και αριθμούς των τεχνικών προδιαγραφών που αφορούν συγκεκριμένα προϊόντα, τήρηση των οποίων προσδίδει τεκμήριο

συμμόρφωσης προς τις βασικές απαιτήσεις.

Τι έλεγχος γίνεται στην αγορά και πόσο συχνά ούτως ώστε να αποφεύγουμε την εισροή στην αγορά ακατάλληλων προϊόντων είτε αυτά κατασκευάζονται είτε εισάγονται στην Κύπρο;

Το Υπουργείο Εσωτερικών, στα πλαίσια της επιτήρησης της αγοράς διεξάγει τόσο ελέγχους σε συνοδευτικά έγγραφα προϊόντων δομικών κατασκευών (Σημάνσεις CE και Δηλώσεις Συμμόρφωσης), αλλά και φυσικούς ελέγχους (εργαστηριακές δοκιμές). Εκτός από τους συνήθεις ελέγχους εξετάζονται επίσης και όλες οι καταγγελίες/παράπονα που διαβιβάζονται και συνεργάζεται με το Τμήμα Τελωνείων για τα προϊόντα που προέρχονται από Τρίτες Χώρες.

Ήδη το Υπουργείο Εσωτερικών διεξάγει ελέγχους με πρόγραμμα που καταρτίστηκε με βάση τη σημασία και επικινδυνότητα του προϊόντος, σε σχέση με τις Βασικές Απαιτήσεις του έργου.

Είχαμε τέτοια κρούσματα τον τελευταίο καιρό;

Υπήρξαν περιπτώσεις όπου διαπιστώθηκε μη συμμόρφωση προϊόντων και το Υπουργείο Εσωτερικών προέβη στις κατάλληλες ενέργειες με αποτέλεσμα τα σχετικά προϊόντα να αποσυρθούν από την αγορά.

Τι μέτρα λαμβάνονται εναντίον των παρανομούντων;

Στην περίπτωση που διαπιστωθεί μη συμμόρφωση του προϊόντος επιδίδεται στο κατάλληλο πρόσωπο (Κατασκευαστή, Εισαγωγέα, Εξουσιοδοτημένο Αντιπρόσωπο, Διανομέα κ.ά.) σχετική Ειδοποίηση και λαμβάνονται τα μέτρα που προνοεί η σχετική Νομοθεσία όπως, μεταξύ άλλων, την επιβολή διοικητικού προστίμου, την απόσυρση των προϊόντων από την αγορά, την δήμευση των προϊόντων ή ακόμη την παραπομπή σε ποινική διαδικασία.

Έχει οποιαδήποτε υποχρέωση ο κατασκευαστής ή ο μελετητής του έργου, ο οποίος θα προμηθευτεί τα υλικά από την αγορά;

«Διάθεση στην αγορά» σημαίνει την παράδοση ή πρόταση για παράδοση ή τη μεταβίβαση της κυριότητας προϊόντος, για διανομή ή χρήση, περιλαμβανομένης της ίδιας χρήσης του προϊόντος. Επομένως, πρόσωπο που εν γνώσει του διαθέτει στην αγορά ή θέτει σε λειτουργία προϊόν το οποίο δε συμμορφώνεται με τις πρόνοιες του παρόντος Νόμου και των Κανονισμών, διαπράττει ποινικό αδίκημα. Άρα ο μελετητής πρέπει κατά την ετοιμασία των τεχνικών όρων του Έργου να προδιαγράφει τα προϊόντα δομικών κατασκευών με τις τεχνικές προδιαγραφές που βρίσκονται σε ισχύ, και ο κατασκευαστής να χρησιμοποιήσει τα κατάλληλα για το έργο υλικά.

Τι πετυχαίνουμε με τη διασφάλιση ευρωπαϊκών προδιαγραφών στα διάφορα προϊόντα ; Έχουμε όντως ένα καλύτερο αποτέλεσμα όσον αφορά την ποιότητα των έργων ;

Τα προϊόντα δομικών κατασκευών πρέπει να έχουν τέτοια χαρακτηριστικά, ώστε το έργο στο οποίο θα ενσωματωθούν (κτήρια, οδούς, γέφυρες και άλλα έργα Πολιτικής Μηχανικής) να μπορεί, για μια εύλογη χρονική διάρκεια από οικονομικής άποψης και εφόσον το έργο έχει ορθώς σχεδιαστεί και κατασκευαστεί, να πληροί τις βασικές απαιτήσεις που αναφέρθηκαν πιο πάνω, εξασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό την

Ο μελετητής πρέπει κατά την ετοιμασία των τεχνικών όρων του Έργου να προδιαγράφει τα προϊόντα δομικών κατασκευών με τις τεχνικές προδιαγραφές που βρίσκονται σε ισχύ, και ο κατασκευαστής να χρησιμοποιήσει τα κατάλληλα για το έργο υλικά.

ασφάλεια και υγεία των πολιτών.

Τι θα συμβουλευάτε τον εργολήπτη και το αγοραστικό κοινό γενικότερα;

Θα πρέπει οι μελετητές, οι εργολήπτες και το αγοραστικό κοινό

να ενημερωθούν για τις πρόνοιες της σχετικής Νομοθεσίας, ώστε στα έργα να χρησιμοποιούνται μόνο κατάλληλα υλικά, εξασφαλίζοντας έτσι την προστασία του πολίτη.

Για το σκοπό αυτό μπορεί ο καθένας να επικοινωνεί με τον Τομέα Προϊόντων Δομικών Κατασκευών στις Τεχνικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών στο τηλέφωνο **22867715** ή στην ηλεκτρονική διεύθυνση **cr@moi.gov.cy**, καθώς και να προμηθεύονται Ενημερωτικά Φυλλάδια και Οδηγούς για την εφαρμογή της Οδηγίας Δομικών Προϊόντων.

Σημειώνεται ότι έχει δημιουργηθεί ειδικός χώρος στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών www.moi.gov.cy στο σύνδεσμο «Προϊόντα Δομικών Κατασκευών», ο οποίος παρέχει πληροφορίες και επεξηγήσεις αναφορικά με την Οδηγία, τη Νομοθεσία, τον κατάλογο με τα εναρμονισμένα ευρωπαϊκά πρότυπα, τους Κοινοποιημένους Οργανισμούς, παραδείγματα Σήμανσης CE και Δήλωσης Συμμόρφωσης, Συνδέσμους κ.λπ.

Ανασκόπηση του Κατασκευαστικού Τομέα για το 2008

Επιμέλεια: Αβραάμ Στεφανή

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας (18/12/2008) κατά την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2008 εκδόθηκαν 7,291 άδειες οικοδομής παρουσιάζοντας μείωση 8,4% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2007 (7,963). Το συνολικό εμβαδό των αδειών

που εκδόθηκαν την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2008 ανήλθε στα 2.978.717 τ.μ. σε σύγκριση με 3.052.318 τ.μ. της αντίστοιχης περιόδου του 2007, σημειώνοντας μείωση 2,4%. Η συνολική αξία των αδειών οικοδομής που εκδόθηκαν κατά τον Ιανουάριο – Οκτώβριο 2008 είναι € 2.343.718 (000's) και παρουσιάζουν μείωση 0.1 % σε σχέση με την αξία των αδειών της αντίστοιχης περιόδου του 2007 που ήταν € 2.346.455 (000's).

Επίσης, ο αριθμός των αδειών για οικιστικές μονάδες παρουσίασε μείωση της τάξης του 6,3 % (από 17,154 τον Ιανουάριο – Οκτώβριο 2007 σε 16073 την αντίστοιχη περίοδο του 2008).

Από τις 7,291 άδειες οικοδομής, που εκδόθηκαν την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2008, οι 5,657 αφορούσαν οικιστικά κτίρια (μείωση 10.7 %), οι 860 μη οικιστικά κτίρια (μείωση 4.7 %), οι 238 έργα πολιτικού μηχανικού

(αύξηση 12,8 %), οι 488 διαίρεση οικοπέδων (αύξηση 9,2 %) και οι 48 κατασκευή δρόμων (μείωση 22,6 %). Από το σύνολο των αδειών, οι 944 αφορούσαν μεγάλα έργα (που έχουν εμβαδόν μεγαλύτερο από 900 τ.μ.) και οι 6,347 μικρά έργα. Οι 2,448 άδειες οικοδομής αφορούσαν την επαρχία Λευκωσίας, οι 280 την επαρχία Λάρνακας, οι 1,923 την επαρχία Λεμεσού και οι 1,459 την επαρχία Πάφου (οι άδειες οικοδομής παρουσίασαν μείωση σε όλες τις πόλεις σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2007). Κατά επαρχία ο αριθμός των νέων κατοικιών (οικιστικών μονάδων) για την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2008 είναι: Λευκωσία 4,147, Αμμόχωστος 1,123, Λάρνακα 3,046, Λεμεσός 3,572 και Πάφος 4,185. Να αναφέρουμε ότι οι άδειες οικοδομής συνιστούν σημαντική ένδειξη για την μελλοντική δραστηριότητα στον κατασκευαστικό τομέα.

Εν αντιθέσει με τη μείωση στις άδειες οικοδομής, σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία (23/10/2008) της Στατιστικής Υπηρεσίας, ο Δείκτης Παραγωγής στις Κατασκευές για το Β' τρίμηνο του 2008, ανήλθε στις 154.1 μονάδες σημειώνοντας άνοδο 4.1% έναντι του Β' τριμήνου του 2007 (148.03). Στους επιμέρους Δείκτες άνοδος 1.8% σημειώθηκε στα κτίρια και άνοδος 15,3% στα Έργα Πολιτικού Μηχανικού.

Ο Δείκτης Τιμών Παραγωγού στις Κατασκευές για το Β' τρίμηνο του 2008 ανήλθε στις 188.0 μονάδες σημειώνοντας άνοδο 2.3% έναντι του Α' τριμήνου του 2008. Σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό τρίμηνο, ο Δείκτης σημείωσε άνοδο 4.9%. Στους επιμέρους Δείκτες άνοδος 6.1% σημειώθηκε στα κτίρια και άνοδος 1.6% στα Έργα Πολιτικού Μηχανικού.

Ο Δείκτης Τιμών Υλικών Οικοδομής για το μήνα Οκτώβριο

2008 ανήλθε στις 160,98 μονάδες και σημείωσε πτώση 0,96 % σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Για την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2008 ο δείκτης σημείωσε αύξηση 12,57 % σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Στη σύγκριση των δεικτών ανά είδος υλικού οικοδομής έχουμε τις εξής μεταβολές:

Ξυλεία, λίθος και λατομικά υλικά αύξηση δείκτη τιμών 10,74 %, προϊόντα πετρελαίου αύξηση δείκτη τιμών 37,93 %, χημικά προϊόντα και συναφή αύξηση δείκτη τιμών 3,63 %, βιομηχανικά προϊόντα αύξηση δείκτη τιμών 13,54 %, ηλεκτρομηχανολογικά είδη αύξηση δείκτη τιμών 0,73 % και άλλα είδη αύξηση δείκτη τιμών 1,87 %

Ο Δείκτης Τιμών των Βασικών Υλικών Οικοδομής για την περίοδο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2008 ανήλθε στις 208,02 μονάδες σε σύγκριση με 172,58 την αντίστοιχη περίοδο του 2007, σημειώνοντας αύξηση 20,54 %. Πιο συγκεκριμένα οι δείκτες τιμών είχαν τις εξής μεταβολές ανά βασικό υλικό των κατασκευών: Θραυστή Άμμος (5 – 0 mm) για σκυρόδεμα 13,05 % αύξηση, Θραυστά Σκύρα (20 – 10 mm) για σκυρόδεμα 13,26 % αύξηση, Μείγμα Σκύρων και Άμμου (40 – 0 mm) κατηγ. Α' για οδόστρωμα 13,93 % αύξηση Τούβλα (300 X 200 X 100 mm) τοποθετημένα σε παλέττα 10,07 % αύξηση, Σίδηρος Οικοδομής υψηλής αντοχής, διαμέτρου από 12 mm και άνω προέλευσης Ε.Ε. 36,86 % αύξηση, Έτοιμο Σκυρόδεμα, κατηγορίας C30, αύξηση 7,08 %, Φαίο Τσιμέντο Τύπου Πόρτλαντ σύννηθες (σε σάκου) καμιά μεταβολή, Μείγματα Ασφαλτικά 37,93 % αύξηση, Καύσιμα (Πετρέλαιο Ντίζελ)

26,79 % αύξηση, Κατασκευαστικός Χάλυβας 15,86 % αύξηση. Με βάση τα αποτελέσματα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, που διενεργείται σύμφωνα με Ευρωπαϊκό Κανονισμό, για το Β' τρίμηνο του 2008, ο αριθμός των εργαζομένων στην Κύπρο ανερχόταν στις 384.028 άτομα (άνδρες 212.712 και γυναίκες 171.316) και ο αριθμός των ανέργων στα 12.448 άτομα (άνδρες 5,580 και γυναίκες 6,868). Η απασχόληση στον κατασκευαστικό τομέα για το 2008 υπολογίζεται στις 42,928 άτομα (11.5% του συνόλου). Το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων ηλικίας 15-64 ετών ήταν 71,1% (άνδρες 79,3% και γυναίκες 63,3%) σημειώνοντας μικρή άνοδο από το προηγούμενο τρίμηνο ενώ παρέμεινε στα ίδια επίπεδα με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2007. Το ποσοστό ανεργίας ανερχόταν σε 3,1% του εργατικού δυναμικού (άνδρες 2,6% και γυναίκες 3,9%) ενώ το 1° τρίμηνο του 2008 το ποσοστό ήταν 4,6% (άνδρες 4,2% και γυναίκες 5,0%) και το αντίστοιχο τρίμηνο του 2007 το ποσοστό ήταν 3,4% (άνδρες 3,2% και γυναίκες 3,6%). Επίσης το ποσοστό ανεργίας για τους νέους 15-24 ετών ήταν 7,1% σε σύγκριση με 9,1% το αντίστοιχο τρίμηνο του 2007.

Με βάση τα στοιχεία που τηρούνται στα Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας οι εγγεγραμμένοι άνεργοι στον κατασκευαστικό τομέα για την περίοδο Ιανουαρίου – Νοεμβρίου 2008 ανήλθαν στους 868 κατά μέσο μηνιαίο όρο. Για τον μήνα Νοέμβριο του 2008 οι εγγεγραμμένοι άνεργοι στον κατασκευαστικό τομέα ήταν 1,070 και δυστυχώς τον Δεκέμβριο κατέληξαν στους 1,274.

Διήμερη Ημερίδα - Ανακύκλωση Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών & Κατεδαφίσεων

Με μεγάλο ενδιαφέρον από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, πραγματοποιήθηκε από την Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.) στις 5 – 6 Δεκεμβρίου 2008, Ημερίδα με θέμα “Ανακύκλωση Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων”, στο Ξενοδοχείο “Hilton” στη Λευκωσία.

Εκτός από τον μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων στην Ημερίδα παρευρέθηκαν και απηύθυναν χαιρετισμό, οι Υπουργός Οικονομικών κ. Χαρίλαος Σταυράκης, Υπουργός Εσωτερικών κ. Νεοκλής Συλικιώτης, ο Διευθυντής του Τμήματος Δημοσίων Έργων κ. Αλέκος Μιχαηλίδης εκ μέρους του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων και ο Αναπληρωτής Διευθυντής της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος κ. Κώστας Παπασταύρος εκ μέρους του Υπουργού Γεωργίας.

Καλωσορίζοντας τους παρευρισκόμενους ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.) κ. Σώτος Λοής τόνισε ότι μέσα στους στόχους της Ομοσπονδίας, δεν θα μπορούσε να μην συμπεριληφθεί η ευαισθησία μας για το περιβάλλον, ενώ αναφέρθηκε επίσης στην άσπρη συνεργασία που έχει αναπτυχθεί τους τελευταίους μήνες, μεταξύ της Διεύθυνσης της Ομοσπονδίας και του Τμήματος Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών σε μία προσπάθεια κατάληξης στο Προσχέδιο για τους κανονισμούς του 2008, που αφορούν τα Απόβλητα από Εκσκαφές Κατεδαφίσεις και Κατασκευές.

Π. Αλαβέρας, Μ. Car, Ν. Κελεπέσις, Μ. Πάντης και Μ. de Vries (από αριστερά)

Υπουργός Οικονομικών και Υπουργός Εσωτερικών επανατόνισαν τη στήριξή τους προς τον εργοληπτικό κόσμο μετά και από τα μέτρα στήριξης της κυβέρνησης που έχουν εξαγγελθεί για την οικοδομική βιομηχανία.

Ο Υπουργός Εσωτερικών Νεοκλής Συλικιώτης ο οποίος ηγείται του Υπουργείου Εσωτερικών που έχει οριστεί ως η Αρμόδια Αρχή για τα απόβλητα, συμπεριλαμβανομένων και των υλικών από τις εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις, είπε μεταξύ άλλων, ότι η διαχείριση των Στερεών Αποβλήτων είναι αναμφίβολα ένα από τα κρίσιμότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Κύπρος. Η ολοκληρωμένη διαχείρισή τους είναι ένα πολύ σοβαρό και πολύπλοκο θέμα για το οποίο έχουν γίνει σημαντικά βήματα και οι διαδικασίες επίλυσής του προχωρούν μέσα στα χρονικά πλαίσια που καθορίζονται από τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες. Το Υπουργείο Εσωτερικών προχωρεί στην ετοιμασία προσφορών για δημιουργία Χώρων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Απορριμμάτων ανά επαρχία και τη δημιουργία Πράσινων Σημείων Παγκύπρια, ώστε να γίνεται απόθεση διαφόρων υλικών όπως οικιακές συσκευές, κλαδεύματα, άχρηστα έπιπλα, κ.λ.π σε χώρους ελεγχόμενους, μέσα από τους οποίους θα ξεκινά η ανακύκλωση.

Με τον καθορισμό του μακροπρόθεσμου Στρατηγικού Σχεδίου Διαχείρισης των Στερεών Αποβλήτων στην Κύπρο, το Υπουργείο Εσωτερικών, όπως ανέφερε ο κ. Συλικιώτης, επιδιώκει, αλλά και βασίζεται στη στενή και εποικοδομητική συνεργασία τόσο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όσο και του ιδιωτικού Τομέα και των Οργανωμένων Συνόλων, όπως είναι η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ., για να επιτύχει τους στόχους που έθεσε από κοινού με το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος και δεσμεύτηκε προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Από την πλευρά του ο Διευθυντής του Τμήματος Δημοσίων Έργων κ. Αλέκος Μιχαηλίδης εκ μέρους του Υπουργείου Συγκοινωνιών, εξέφρασε την στήριξή του στις προτάσεις του Υπουργείου Εσωτερικών.

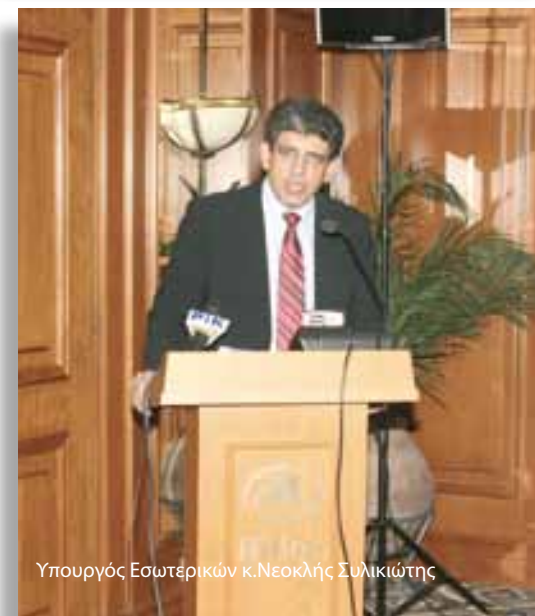
Σε μία προσπάθεια εφαρμογής των πιο πάνω ο κ. Κώστας Παπασταύρος εκ μέρους του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος έστειλε το μήνυμα ότι με στόχο την πρόληψη, θα πρέπει να διατρίψουμε στο κοινό.

Πρόεδρος Κ.Σ. Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. κ. Σώτος Λοής

Υπουργός Οικονομικών κ. Χαρίλαος Σταυράκης

Υπουργός Εσωτερικών κ. Νεοκλής Συλικιώτης

Τις εργασίες της Ημερίδας κήρυξε ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας μας κ. Σώτος Λοής και ακολούθησαν παρουσιάσεις από επιστήμονες του εξωτερικού αλλά και Κύπριους αξιωματούχους ως ακολούθως:

- «Ευρωπαϊκές Πρακτικές και Εμπειρία» από τον κ. Max de Vries εκπρόσωπο του Federation International Recycling, (Κλαδικός Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ανακύκλωσης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις)
- «Η Αυστριακή εμπειρία από τη Μάλτα» από τον κ. Martin Car - Director of Baustoffrecycling Verband BRV (Αυστριακός Οργανισμός Ανακύκλωσης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις)
- «Διαχείριση Α.Ε.Κ.Κ. – Εθνικός Σχεδιασμός – Νομοθεσία» που παρουσίασε ο κ. Μιχάλης Πάντης – Αρχιπεριφερητής του Υπουργείου Εσωτερικών
- «Προοπτικές και Ευκαιρίες του κλάδου της Ανακύκλωσης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις στην Κύπρο» από τον κ. Παναγιώτη Αλαβέρα - Μέλος του Federation International Recycling.
- «Ανακύκλωση Α.Ε.Κ.Κ. και ο Κύπριος Εργολήπτης» από το Γενικό Διευθυντή της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ) κ. Νίκο Κελεπέσιση.

Μετά το πέρας των παρουσιάσεων και την εξαγωγή των αποτελεσμάτων, διεξήχθη συζήτηση και απαντήθηκαν ερωτήσεις.

Κατά τη δεύτερη μέρα της Ημερίδας έγινε ιδιαίτερη αναφορά στις μονάδες ανακύκλωσης, τα μηχανήματα, τα κριτήρια επιλογής, εφαρμογές ανακυκλωμένων υλικών, παρουσίαση βίντεο με πρακτικές εφαρμογής κλπ. Παρουσιάστηκε η Κυπριακή Νομοθεσία περί Στερεών και Επικίνδυνων Αποβλήτων Νόμος (215(Ι)/2002) και ακολούθησε Πρακτική άσκηση με θέμα: Οικονομική οργάνωση ενός εργοταξίου υπό το πρίσμα των κανόνων της χωριστής διαλογής στην πηγή ανακύκλωσης, ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο.

Αειφόρος διαχείριση ομβρίων υδάτων

Με απώτερο στόχο την εξοικονόμηση νερού και τον εμπλουτισμό των υπογείων υδάτων, πολλές χώρες στην Ευρώπη έχουν αυστηρούς κανονισμούς και προωθούν έντονα μεθόδους συλλογής των νερών της βροχής.

Η συλλογή των νερών της βροχής ήταν πολύ διαδεδομένη στην Κύπρο τα παλιά χρόνια και το σύστημα υδροδότησης του σπιτιού γινόταν από τις στέρνες. Χαρακτηριστική, είναι η φωτογραφία που ακολουθεί.

Στέρνα που καλύπτει όλο το κάτω μέρος της αυλής οικίας με το πηγάδι στο κέντρο.

Στο εξωτερικό ενθαρρύνεται η συλλογή και φύλαξη των ομβρίων υδάτων για πότισμα, πλύσιμο των ρούχων, αποχωρητήρια και εμπλουτισμό των υπογείων νερών.

Οι κανονισμοί περιορίζουν στην Αγγλία για παράδειγμα, την κάλυψη της αυλής μόνο στον απαραίτητο διάδρομο στην είσοδο του σπιτιού και του γκαράζ και μια μικρή βεράντα στο πίσω μέρος.

Όποιος θέλει να καλύψει περισσότερο από αυτό, σε άλλη περίπτωση, οι Γερμανικές αρχές υποχρεώνουν τον ιδιοκτήτη να πληρώνει ένα καθόλου ευκαταφρόνητο ετήσιο τέλος στην Τοπική Αρχή ανάλογα με το εμβαδόν του χώρου της αυλής του που θα καλύψει. Στη χειρότερη περίπτωση η μέση βροχόπτωση στην Κύπρο είναι περίπου 300 χιλιοστά ή 0.3 μέτρα. Αυτό σημαίνει ότι σε 1 τετραγωνικό μέτρο επιφάνειας, πέφτουν 300 λίτρα νερό το χρόνο.

Αν υποθέσουμε ότι η επιφάνεια της στέγης ενός μέτριου σπιτιού είναι 200 τετ μέτρα, τότε σε ένα χρόνο μια τέτοια στέγη θα μαζέψει 60 κμ νερό.

Έρευνες έχουν δείξει ότι από μια στέγη μπορούμε να συλλέξουμε πέραν του 80% του βρόχινου νερού επομένως στις χειρότερες από πλευράς βροχόπτωσης περιοχές της Κύπρου, θα συλλέξουμε 48 τόνους νερού τουλάχιστον. Η διαχείριση των ομβρίων σε μια κατοικία μπορεί εύκολα να γίνει με το νερό που πέφτει σε καλυμμένες επιφάνειες του σπιτιού, ιδιαίτερα τη στέγη.

Η στέγη παρέχει το πλεονέκτημα της εύκολης συλλογής μέσω των χολέτρων και το ότι η ποιότητα του νερού είναι πολύ καλή.

Στην Ελβετία οι κανονισμοί υποχρεώνουν τον αρχιτέκτονα να σχεδιάζει στέγες με χωρητικότητα 2 ωρών βροχόπτωσης για αποφυγή πλημμυρών.

Αυτό σε συνδυασμό με τη φαντασία και δημιουργικότητα ορισμένων αρχιτεκτόνων, μπορεί να οδηγήσει σε εντυπωσιακά εφφέ όταν βρέχει.

Στη Γερμανία μέχρι το 2005, είχαν εγκατασταθεί περίπου 1.5 εκ τέτοια συστήματα. Τα πρότυπα που διέπουν τέτοια συστήματα και πρέπει να χρησιμοποιούνται είναι τα DIN 1989 μέρος 1-4. Αυτά τα πρότυπα διέπουν όλες τις πτυχές εφαρμογής και καλύπτουν τον προγραμματισμό, σχεδιασμό, λειτουργία, συντήρηση, αποθήκευση, δεξαμενές, φίλτρα, ποιότητα νερού, έλεγχο και παρακολούθηση (Umwelt Bundesamt 2005).

Ακόμη ένα θέμα σωστής διαχείρισης των ομβρίων σε ιδιωτικούς χώρους, σε χώρους στάθμευσης και γενικά σε μεγάλες εκτάσεις καλυμμένες από ασφάλτο και πλάκες, είναι η σωστή επιλογή υλικών και τρόπου κάλυψης.

Οι Κυπριακές εταιρείες κεραμικών είναι έτοιμες να ανταποκριθούν με τέτοια προϊόντα.

Σε συνάντηση που είχα με τον Υπουργό Γεωργίας, ζήτησα όπως η εγκατάσταση τέτοιων συστημάτων ενθαρρύνονται με επιχορηγήσεις του Υπουργείου Γεωργίας, την οποία το Υπουργείο βλέπει θετικά και θα την εξετάσει.

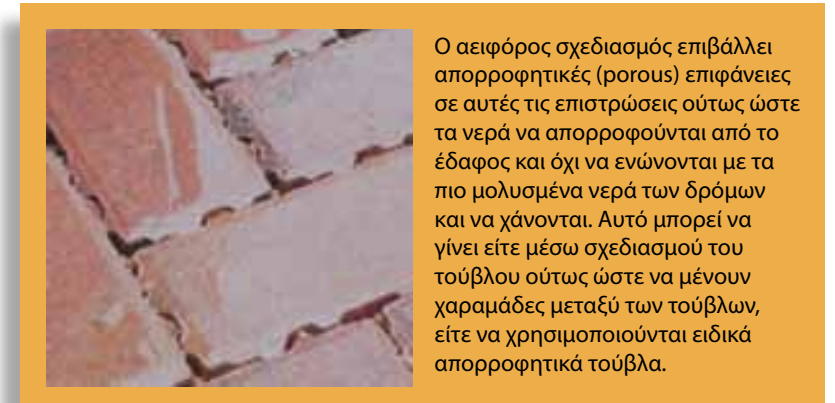
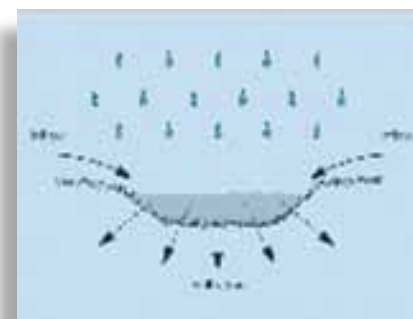
Οχετοί σε δημόσιους χώρους

Σε μια χώρα που αντιμετωπίζει τρομερή έλλειψη νερού και εξάντληση των υπογείων νερών, η διαχείριση των ομβρίων υδάτων και ο σχεδιασμός των οχετών θα έπρεπε εδώ και χρόνια να εξεταστεί με μεγαλύτερη προσοχή.

Εδώ και πολλά χρόνια η πρακτική που εφαρμόζεται στην Κύπρο βασίζεται στην απλή λογική του μαζεύω όλα τα νερά σε οχετούς και τα στέλνω στη θάλασσα, έστω και αν ακόμη είναι περιοχή λουομένων.

Ο αειφόρος σχεδιασμός των οχετών λαμβάνει σοβαρά υπόψη του την προστασία του περιβάλλοντος, την ποιότητα ζωής των ανθρώπων, την ποσότητα και την ποιότητα των νερών. Ο σχεδιασμός αυτός βασίζεται σε τέσσερις βασικές μεθόδους ελέγχου των ομβρίων.

1. Λιμνούλες καθυστέρησης και σημεία απορρόφησης.
2. Οχετοί φιλτραρίσματος και απορροφητικές επιφάνειες.
3. Περιοχές καθαρισμού και απορρόφησης των νερών.
4. Λίμνες καθυστέρησης και απορρόφησης μεγάλων ποσοτήτων ομβρίων σε πάρκα και χώρους πρασίνου.

Ο αειφόρος σχεδιασμός επιβάλλει απορροφητικές (porous) επιφάνειες σε αυτές τις επιστρώσεις ούτως ώστε τα νερά να απορροφούνται από το έδαφος και όχι να ενώνονται με τα πιο μολυσμένα νερά των δρόμων και να χάνονται. Αυτό μπορεί να γίνει είτε μέσω σχεδιασμού του τούβλου ούτως ώστε να μένουν χαραμάδες μεταξύ των τούβλων, είτε να χρησιμοποιούνται ειδικά απορροφητικά τούβλα.

Δυστυχώς αρχιτέκτονες που προσπαθούν να εφαρμόσουν αυτές τις μοντέρνες πρακτικές στην Κύπρο βρίσκουν δυσκολίες λόγω άγνοιας των αρμοδίων Αρχών.

Χαράλαμπος Θεοπέμπτου
Επίτροπος Περιβάλλοντος

Αντοχή/Ανθεκτικότητα του Σκυροδέματος στον 20^ο αι.
- Μαθήματα για το Μέλλον

Μιχάλης Πέτρου και Ιωάννης Ιωάννου
Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος
Πανεπιστήμιο Κύπρου

Ο κατασκευαστικός κλάδος στην Κύπρο, ως οικονομικό μέγεθος, αποτελεί σήμερα περίπου το 7.5 % του ΑΕΠ με ανοδική τάση. Με βάση την καταγραφή που έχει ολοκληρωθεί πρόσφατα στο πλαίσιο του προγράμματος Sustainable Construction in Public and Private Works through IPP approach (SUSCON), συνολικά περισσότεροι από 3 εκατομμύρια τόνοι οικοδομικών υλικών καταναλώνονται στην Κύπρο αποκλειστικά για σκοπούς κατασκευής νέων οικιστικών μονάδων (Πίνακας 1). Από αυτούς, σχεδόν 2 εκατομμύρια τόνοι σκυροδέματος χρησιμοποιούνται ετησίως για την κατασκευή οικιστικών κτηρίων στην Κύπρο. Η ποσότητα αυτή αναλογεί σε 2.9 τόνους ανά κάτοικο το χρόνο.

Πίνακας 1.Κατανάλωση Οικοδομικών Υλικών στην Κύπρο

Οικοδομικό υλικό	Ετήσια κατανάλωση (τόνοι)
Ξύλο	64.400
Χάλυβας	53.200
Σκυρόδεμα	1.993.600
Τούβλα	210.000
Γύψος	95.200
Ασβέστης	25.000
Σύνολο	3.147.200

Το οπλισμένο σκυρόδεμα είναι το βασικό υλικό επιλογής των μηχανικών/εργολάβων της Κύπρου, για τη δόμηση του σκελετού των κατασκευών. Αυτό δικαιολογεί τις μεγάλες ποσότητες του σκυροδέματος που χρησιμοποιούνται, αλλά και τη σημασία που έχει η βελτίωση της ποιότητας/ανθεκτικότητας του.

Το σύγχρονο σκυρόδεμα θεωρείται ότι γεννάται το 1824 όταν δόθηκε στον Joseph Aspdin, στην Αγγλία, το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (patent) για το τσιμέντο πόρτλαντ (portland cement). Εφεύρεση του οπλισμένου σκυροδέματος γίνεται το 1865 από τον Joseph Monier, Γάλλος κηπουρός, που πήρε το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για να φτιάχνει γλάστρες λουλουδιών. Τέλος, μεγάλος σταθμός της ιστορίας του σκυροδέματος θεωρείται η δημοσίευση το 1910 μελέτης σχεδιασμού του σκυροδέματος από τον Duff Abrams. Μεγάλο μέρος αυτής της μελέτης καταπιάνεται με την τεράστια επίδραση του λόγου νερού προς τσιμέντο (N/T) στην αντοχή του σκυροδέματος. Με λίγα λόγια, η τεράστια επίδραση του λόγου N/T στην αντοχή αλλά και στην ποιότητα του σκυροδέματος είναι γνωστή για 100 χρόνια. Όμως στην Κύπρο συνεχίζεται η παράβλεψη της επίδρασης αυτής και προστίθεται νερό στα μίγματα σκυροδέματος με μεγάλη ευκολία. Οτιδήποτε και να συζητηθεί εδώ δεν έχει καμία απολύτως σημασία και δεν θα έχει κανένα αποτέλεσμα αν δεν σταματήσει αυτή η νοοτροπία.

Η έρευνα στο σκυρόδεμα παγκοσμίως είναι τεράστια. Χιλιάδες καινούργιες δημοσιεύσεις προστίθενται κάθε χρόνο. Στην Κύπρο η έρευνα είναι περιορισμένης έκτασης και γίνεται από τους διάφορους εμπλεκόμενους χωρίς τα αποτελέσματα να δημοσιεύονται. Η πρόσβαση σε ερευνητικές εκθέσεις σχετικά με το σκυρόδεμα που παράγεται σήμερα στην Κύπρο είναι αδύνατη ή πολύ περιορισμένη. Η έρευνα επίσης που γίνεται, περιορίζεται στη **θλιπτική αντοχή (αντοχή σε συμπίεση)** του

σκυροδέματος αγνοώντας τελείως το μεγάλο κεφάλαιο της ανθεκτικότητας.

Ανθεκτικότητα (durability) ονομάζουμε την ικανότητα του υλικού (ή της κατασκευής) να αντιστέκεται στις περιβαλλοντικές επιδράσεις (φυσικές και χημικές), χωρίς να μειώνονται οι ιδιότητες αντοχής και λειτουργίας του, κάτω ενός ανεκτού ορίου . Σκυροδέματα με υψηλότερη ανθεκτικότητα παρουσιάζουν μεγαλύτερη διάρκεια ζωής και λιγότερα έξοδα συντήρησης.

Τα μεγαλύτερα προβλήματα του σκυροδέματος του 20ου αιώνα σχετίζονται με την ανθεκτικότητα του. Τέτοια προβλήματα αποτελούν και **οι ρηγματώσεις, οι οποίες παρουσιάζονται σε νεαρά σκυροδέματα λόγω της χρήσης τσιμέντων υψηλών αντοχών πρώτων ημερών, τα οποία χρησιμοποιούνται λόγω της απαίτησης για**

Το οπλισμένο σκυρόδεμα είναι το βασικό υλικό επιλογής των μηχανικών/εργολάβων της Κύπρου για τη δόμηση του σκελετού των κατασκευών.

αυξημένη ταχύτητα κατασκευής. Η αυξημένη αυτή αντοχή επιτυγχάνεται με τη χρήση πιο λεπτόκοκκου τσιμέντου με αυξημένα ποσοστά πυριτικού τριασβεστίου (C3S).

Με τα καινούργια τσιμέντα, είναι δυνατόν να επιτευχθεί η ίδια αντοχή με μικρότερη ποσότητα τσιμέντου και μεγαλύτερο λόγο N/T. Το νέο σκυρόδεμα όμως, έχει μεγαλύτερη διαπερατότητα και μικρότερη ανθεκτικότητα σε διαβρωτικό περιβάλλον. Είναι επίσης πιο επιρρεπές σε ρηγμάτωση.

Σοβαρά προβλήματα ρηγματώσεων παρατηρήθηκαν επίσης σε σκυροδέματα με πολύ χαμηλό λόγο N/T (0.3). Σε

έκθεση του 1996 αναφέρεται ότι από 200,000 καινούργιες γέφυρες που κατασκευάστηκαν στις Η.Π.Α. και Καναδά οι 100,000 παρουσίασαν ρηγματώσεις στις πλάκες του οδοστρώματος λόγω **θερμικής συστολής**. Η ενυδάτωση του τσιμέντου είναι εξώθερμη αντίδραση, δηλαδή παράγεται θερμότητα κατά τη διάρκεια αντίδρασης του τσιμέντου με το νερό. Αν δεν προσεχθεί, η αύξηση της θερμοκρασίας (διαστολή) είναι τόσο σημαντική ώστε η παρεμπόδιση (πλάκες) της μετέπειτα συστολής να προκαλεί ρηγματώσεις. Οι ρωγμές ήταν σε όλο το πάχος των πλακών και εμφανίζονταν ανά 1-3 m. Η ανάπτυξη των ρωγμών αύξησε την διαπερατότητα του σκυροδέματος και επιτάχυνε τη διάβρωση του οπλισμού.

Η ρηγμάτωση του νεαρού σκυροδέματος μπορεί να προκληθεί επίσης από την **πλαστική συστολή** (plastic shrinkage) του, λόγω αυξημένου ρυθμού εξάτμισης του νερού από το σκυρόδεμα. Είναι γενικά αποδεκτό ότι ο ρυθμός εξάτμισης θα πρέπει να περιορίζεται κάτω από το 1Kg/m²/hr. Παράγοντες που επηρεάζουν το ρυθμό συμπεριλαμβάνουν τη θερμοκρασία και την υγρασία του περιβάλλοντος, τη θερμοκρασία του σκυροδέματος και την ταχύτητα του ανέμου. **Είναι σημαντικό λοιπόν το σκυρόδεμα να προστατεύεται, εκεί που είναι δυνατόν, από τον ήλιο και αέρα, να διαστρώνεται και να διαμορφώνεται η επιφάνεια του γρήγορα και να ξεκινά η συντήρηση του αμέσως μετά.**

Η συστολή ξήρανσης (drying shrinkage) του σκυροδέματος είναι επίσης βασικός παράγοντας ρηγμάτωσης του σκυροδέματος και οφείλεται στην απομάκρυνση του απορροφημένου νερού από τη μάζα του σκυροδέματος.

Η αυτοσυστολή (autogenous shrinkage), άγνωστη για πολλούς, οφείλεται στην απομάκρυνση νερού από τους τριχοειδείς πόρους του

σκυροδέματος για ενυδάτωση του τσιμέντου. Για τα συνήθη σκυροδέματα είναι μικρή και αγνοείται. Μεγαλώνει όμως πολύ και μπορεί να εξισωθεί με τη συστολή ξήρανσης για πολύ χαμηλούς λόγους N/T, υψηλά ποσοστά τσιμέντου και λεπτόκοκκα (υψηλής αντοχής) τσιμέντα.

Είναι γενικά παραδεκτό ότι τα προβλήματα της έλλειψης ανθεκτικότητας δεν οφείλονται μόνο στο σχεδιασμό ή το υλικό αλλά και σε κατασκευαστικές πρακτικές όπως συμπίκνωση, συντήρηση, επικάλυψη οπλισμών, αρμοί κ.λ.π.

Συμπύκνωση του σκυροδέματος γίνεται με τη χρήση δονητών. Σκοπός της είναι η πλήρωση του ξυλότυπου, η διεύθυνση του σκυροδέματος μέσα από πυκνούς οπλισμούς και ο ταυτόχρονος περιορισμός των κενών στο σκυρόδεμα. **Αν δεν δονηθεί αρκετά το σκυρόδεμα υπάρχει κίνδυνος να μείνουν αρκετά κενά ενώ αν δονηθεί περισσότερο από όσο πρέπει τότε μπορεί να προκληθεί απόμειξη, διαχωρισμός δηλαδή των υλικών. Η σωστή συμπίκνωση θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις υπάρχουσες προδιαγραφές από πολύ έμπειρο προσωπικό.** Η δόνηση είναι τόσο σημαντική που οι Ιάπωνες ερευνητές, πριν μερικά χρόνια, δημιούργησαν ένα καινούργιο τύπο αυτοσυμπυκνούμενου

σκυροδέματος το οποίο δεν χρειάζεται δόνηση. Ένας τέτοιος τύπος σκυροδέματος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στην Κύπρο. Ήδη το Πανεπιστήμιο Κύπρου διεξάγει έρευνα στο συγκεκριμένο υλικό εδώ και περίπου δύο χρόνια.

Σωστή συντήρηση δεν πρέπει να θεωρείται ένα απλό ράντισμα που συνήθως γίνεται μια-δύο φορές την ημέρα. **Το σκυρόδεμα θα πρέπει να διατηρείται συνεχώς υγρό με συνεχή διαβροχή, δημιουργία λίμνης νερού και επικάλυψη με τη βοήθεια λινάτσας ή κάποιου άλλου υφάσματος.** Η διαδικασία αυτή πρέπει να ξεκινά αμέσως μόλις η επιφάνεια του σκυροδέματος δεν κινδυνεύει από ζημιά που μπορεί να του προκαλέσει το νερό και να διαρκεί περίπου 7-14 μέρες. Εναλλακτική λύση αποτελούν τα συνθετικά υλικά συντήρησης τα οποία δημιουργούν μια μεμβράνη στην επιφάνεια του σκυροδέματος και εμποδίζουν την απώλεια νερού από την επιφάνεια του σκυροδέματος. Για σκυροδέματα με λόγο N/T κάτω από 0.5 συστήνεται η χρησιμοποίηση της υγρής συντήρησης, εφόσον αυτή μπορεί να εφαρμοστεί καθολικά και συνεχώς. Σε αντίθετη περίπτωση συστήνεται η μεμβράνη η οποία όμως θα πρέπει να εφαρμοστεί με μεγάλη προσοχή. Είναι πολύ σημαντικό για να γίνει σωστή συντήρηση, η μεμβράνη να είναι συνεχής και αβλαβής. Είναι εξίσου σημαντικό η μεμβράνη να τοποθετείται

αφού έχει ολοκληρωθεί η εξίδρωση (bleeding), όπου έχουμε εμφάνιση νερού στην επιφάνεια του σκυροδέματος, αλλά πριν η επιφάνεια στεγνώσει.

Η χρήση ινών (χάλυβα ή πολυπροπυλενίου) αποτελεί άλλο ένα όπλο για την αντιμετώπιση των ρηγματώσεων αλλά και τη βελτίωση της συμπεριφοράς του σκυροδέματος. Οι ίνες χάλυβα που χρησιμοποιούνται συνήθως έχουν μήκος 12-60 mm και διάμετρο 0.1-0.6 mm και προστίθενται σε ποσότητα της τάξης των 10-60 kg/m³. Η ποσότητα των ινών πολυπροπυλενίου κυμαίνεται μεταξύ 0.5-2 kg kg/m³.

Η θεωρία ότι όσο πιο υψηλή είναι η αντοχή του σκυροδέματος τόσο πιο ανθεκτικό είναι, δεν αντιστοιχεί με την πρακτική εμπειρία. Στην Κύπρο η μόνη παράμετρος που λαμβάνεται υπόψη είναι η θλιπτική αντοχή.

Τα προβλήματα που παρουσιάζουν οι κατασκευές της Κύπρου όπως διάβρωση του οπλισμού, ρηγματώσεις και υγρασίες είναι απόδειξη ότι χρειάζονται άμεσες λύσεις. Η τάση παγκοσμίως είναι η μετάβαση σε σκυροδέματα υψηλής επιτελεστικότητας (High Performance Concrete) όπου το ζητούμενο είναι η υψηλή ανθεκτικότητα. Η οικοδομική βιομηχανία της Κύπρου θα πρέπει να ακολουθήσει την τάση αυτή για να μπορέσει μελλοντικά να κερδίσει το μεγάλο στοίχημα της αιφόρου δόμησης.

Τα προβλήματα που παρουσιάζουν οι κατασκευές της Κύπρου όπως διάβρωση του οπλισμού, ρηγματώσεις και υγρασίες είναι απόδειξη ότι χρειάζονται άμεσες λύσεις. Η τάση παγκοσμίως είναι η μετάβαση σε σκυροδέματα υψηλής επιτελεστικότητας (High Performance Concrete) όπου το ζητούμενο είναι η υψηλή ανθεκτικότητα.

Ιδιώτες, Επενδυτές, Επιχειρηματίες... Κτίζετε;

Ζητήστε προσφορές και συνεργασία από **Οργανωμένους Εργολήπτες.**

Ζητήστε την Κάρτα Μέλους* του Εργολήπτη, το πλέον αξιόπιστο αποδεικτικό στοιχείο του Οργανωμένου Εργολήπτη.

Εμπιστευτείτε αυτούς που φροντίζουν να είναι συνεχώς πιο ενημερωμένοι, εκπαιδευμένοι και κτίζουν με περισσότερη:

Ασφάλεια, Συνέπεια, Υπευθυνότητα και Σεβασμό στο Περιβάλλον, στον Εργαζόμενο και στον Καταναλωτή

γιατί ακολουθούν την παράδοση και εξελίσσονται μέσω της επιστήμης, της τεχνολογίας και της επαφής με τον άνθρωπο/καταναλωτή.

Για πληροφορίες: **Ανοικτή Γραμμή Επικοινωνίας 7777 8004**

www.oseok.org.cy

* Κάρτα Μέλους της ΟΣΕΟΚ

Παρουσίαση του νέου Ευρωπαϊκού Προτύπου για το σκυρόδεμα

CYS EN 206-1:2000 Μέρος 1: Προδιαγραφή, Επιτελεστικότητα, Παραγωγή και Συμμόρφωση

Δρ. Φλώρος Παντελή, Πολιτικός Μηχανικός
Πρόεδρος της Εθνικής Τεχνικής Επιτροπής
CYS/TC06 για το σκυρόδεμα

Πεδίο εφαρμογής του Προτύπου CYS EN 206-1:2000 και η σχέση του με άλλα Πρότυπα.

Το Πρότυπο **CYS EN 206-1:2000** το οποίο έχει υιοθετηθεί και στην Κύπρο το 2000 εφαρμόζεται σε κατασκευές «επί τόπου», σε προκατασκευασμένες κατασκευές και σε προκατασκευασμένα δομικά προϊόντα για οικοδομικά και τεχνικά έργα. Δηλαδή, εφαρμόζεται σε σκυρόδεμα που αναμιγνύεται / παρασκευάζεται στο εργοτάξιο, σε εργοστάσια παραγωγής έτοιμου σκυροδέματος και σε εργοστάσια κατασκευής προκατασκευασμένων προϊόντων σκυροδέματος.

Ορισμοί

Έτοιμο σκυρόδεμα

Έτοιμο σκυρόδεμα ορίζεται ως το σκυρόδεμα που παραδίδεται «φρέσκο» από κάποιο πρόσωπο/ οργανισμό ο οποίος δεν είναι ο χρήστης. Επίσης, έτοιμο σκυρόδεμα ορίζεται το σκυρόδεμα το οποίο παρασκευάζεται εκτός εργοταξίου από τον χρήστη και το σκυρόδεμα το οποίο παρασκευάζεται στο εργοτάξιο αλλά όχι από τον χρήστη.

Μελετημένο σκυρόδεμα (designed concrete)

Μελετημένο σκυρόδεμα ορίζεται ως το σκυρόδεμα για το οποίο

οι απαιτούμενες ιδιότητες και άλλα επιπλέον χαρακτηριστικά καθορίζονται στον παρασκευαστή ο οποίος είναι υπεύθυνος για να προμηθεύσει σκυρόδεμα το οποίο να συμμορφώνεται με τις απαιτούμενες ιδιότητες και επιπλέον χαρακτηριστικά.

Προδιαγραφμένο σκυρόδεμα (prescribed concrete)

Προδιαγραφμένο σκυρόδεμα ορίζεται ως το σκυρόδεμα για το οποίο η σύνθεση του και τα συστατικά υλικά που θα χρησιμοποιηθούν για την παρασκευή του καθορίζονται στον παρασκευαστή ο οποίος είναι υπεύθυνος για να προμηθεύσει σκυρόδεμα με την καθορισμένη σύνθεση.

Τυποποιημένο προδιαγραφμένο σκυρόδεμα (standardized prescribed concrete)

Τυποποιημένο προδιαγραφμένο σκυρόδεμα ορίζεται ως το σκυρόδεμα του οποίου η σύνθεση δίνεται σε κάποιο Πρότυπο που ισχύει στον τόπο χρήσης του σκυροδέματος.

Ταξινόμηση (Classification)

Στο Κεφάλαιο 4 του Προτύπου, καθορίζονται οι ταξινομήσεις του σκυροδέματος ως ακολούθως:

(α) Ταξινόμηση σε σχέση με την δράση του περιβάλλοντος στο

σκυρόδεμα. Καθορίζονται οι ακόλουθες κατηγορίες έκθεσης του σκυροδέματος (Exposure classes):

- ΧΟ – περιβάλλον χωρίς κίνδυνο οξειδωσης του οπλισμού,
- ΧC – περιβάλλον με κίνδυνο οξειδωσης λόγω ενανθράκωσης,
- XS – περιβάλλον με κίνδυνο οξειδωσης λόγω χλωριόντων που προέρχονται από θαλασσινό νερό
- XD – περιβάλλον με κίνδυνο οξειδωσης λόγω χλωριόντων που προέρχονται από άλλες πηγές, εκτός από θαλασσινό νερό
- XF – περιβάλλον με κίνδυνο προσβολής από ψύξη - απόψυξη,
- ΧΑ – περιβάλλον με κίνδυνο χημικής προσβολής

(β) Ταξινόμηση σε σχέση με το μέγεθος αδρανών. Καθορίζεται ο όρος Dmax (Maximum aggregate classes)

(γ) Ταξινόμηση σε σχέση με την συνεκτικότητα του φρέσκου σκυροδέματος. Καθορίζονται κατηγορίες συνεκτικότητας (Consistence classes) ανάλογα με τη δοκιμή μέτρησης της συνεκτικότητας που θα χρησιμοποιηθεί (S – slump, V – Vebe, C – compaction, F – flow)

(δ) Ταξινόμηση σε σχέση με την αντοχή του σκυροδέματος.

Καθορίζονται κατηγορίες θλιπτικής αντοχής (Compressive strength classes), C8/10 μέχρι C100/115

(ε) Ταξινόμηση ελαφροσκυροδέματος (light-weight concrete). Καθορίζονται κατηγορίες πυκνότητας ελαφροσκυροδέματος.

Απαιτήσεις για το σκυρόδεμα και μέθοδοι επιβεβαίωσης τους (Requirements for concrete and methods of verification)

Στο Κεφάλαιο 5 του Προτύπου καθορίζονται οι απαιτήσεις για το σκυρόδεμα ως ακολούθως:

(α) Βασικές απαιτήσεις για τα συστατικά υλικά του σκυροδέματος

(β) Βασικές απαιτήσεις για τη σύσταση του σκυροδέματος.

Καθορίζονται οι απαιτήσεις για τον τύπο του τσιμέντου, τα χαρακτηριστικά των αδρανών, τα πρόσμικτα / πρόσθετα, τη περιεκτικότητα σε χλωριόντα και την θερμοκρασία του σκυροδέματος.

(γ) Απαιτήσεις που σχετίζονται με τις κατηγορίες έκθεσης του σκυροδέματος.

Καθορίζονται όρια για τη σύνθεση του σκυροδέματος, όπως όρια / απαιτήσεις για τύπο υλικών, ελάχιστη αντοχή, ελάχιστη περιεκτικότητα αέρα, ελάχιστη

περιεκτικότητα τσιμέντου και μέγιστο λόγο νερού / τσιμέντου. Καθορίζονται επίσης μέθοδοι σχεδιασμού του σκυροδέματος σχετιζόμενες με την επιτελεστικότητα του σκυροδέματος για ανθεκτικότητα στον χρόνο.

(δ) Απαιτήσεις που σχετίζονται με το φρέσκο (μη-σκληρυμένο) σκυρόδεμα.

Καθορίζονται τα πρότυπα / οι μέθοδοι δοκιμής και οι ανοχές για την εργασιμότητα, την περιεκτικότητα τσιμέντου και τον λόγο νερού / τσιμέντου, την περιεκτικότητα αέρα και το μέγιστο μέγεθος των αδρανών.

(ε) Απαιτήσεις που σχετίζονται με το σκληρυμένο σκυρόδεμα.

Καθορίζονται τα πρότυπα / οι μέθοδοι δοκιμής και τα επιτρεπόμενα όρια για την θλιπτική αντοχή, την εφελκυστική αντοχή, την πυκνότητα, την υδατοπερατότητα και την αντίδραση στη φωτιά.

Προδιαγραφή σκυροδέματος (specification of concrete)

Το Κεφάλαιο 6 του Προτύπου αναφέρεται στην προδιαγραφή του σκυροδέματος και καθορίζει δύο τύπους προδιαγραφής:

Το μελετημένο (designed) σκυρόδεμα, με αναφορά στις κατηγορίες

ταξινόμησης του σκυροδέματος Το προδιαγραφμένο (prescribed) σκυρόδεμα, με καθορισμό της σύνθεσης του. Σε αυτή την περίπτωση, ο παραγωγός είναι υπεύθυνος μόνο στην επίτευξη της προδιαγραφμένης σύνθεσης.

Για οποιαδήποτε από τις πιο πάνω περιπτώσεις, η επιλογή της σύνθεσης θα πρέπει να βασίζεται σε αποτελέσματα αρχικών δοκιμών (initial tests) ή σε πληροφορίες που προέκυψαν από μακροχρόνια συγκριτική μελέτη με άλλο σκυρόδεμα, λαμβάνοντας υπόψη τις βασικές απαιτήσεις για τα υλικά και τη σύνθεση σκυροδέματος.

Στην περίπτωση του μελετημένου σκυροδέματος, η προδιαγραφή πρέπει να περιλαμβάνει τις ακόλουθες βασικές απαιτήσεις:

- Απαίτηση να συμμορφώνεται με το Πρότυπο CYS EN 206-1:2000
- Κατηγορία Αντοχής
- Κατηγορία/ες έκθεσης
- Μέγιστο ονομαστικό μέγεθος αδρανών
- Περιεκτικότητα σε χλωριόντα

Επιπλέον, χρησιμοποιώντας απαιτήσεις επιτελεστικότητας και μεθόδους δοκιμής, μπορεί να προδιαγραφούν επιπρόσθετες απαιτήσεις για κάποιο ειδικό τύπο / κατηγορία τσιμέντου ή κάποιο ειδικό τύπο / κατηγορία αδρανών.

Στην περίπτωση του προδιαγραφμένου σκυροδέματος, η προδιαγραφή πρέπει να περιλαμβάνει τις ακόλουθες βασικές απαιτήσεις:

- Απαίτηση να συμμορφώνεται με το Πρότυπο CYS EN 206
- Περιεκτικότητα τσιμέντου
- Τύπος τσιμέντου και κατηγορία αντοχής
- Λόγος νερού / τσιμέντου ή συνεκτικότητα
- Τύπος και κατηγορία αδρανών
- Μέγιστη περιεκτικότητα χλωριόντων στα αδρανή
- Μέγιστο μέγεθος και περιορισμοί κοκκομέτρησης αδρανών
- Τύπος και ποσότητα προσμίκτων και πρόσθετων

Επιπλέον, η προδιαγραφή μπορεί να περιλαμβάνει τις ακόλουθες επιπρόσθετες απαιτήσεις:

- Η πηγή / ο παραγωγός μερικών ή όλων των συστατικών για αντικατάσταση χαρακτηριστικών που δεν ορίζονται με άλλο τρόπο
- Επιπρόσθετες απαιτήσεις για τα αδρανή
- Θερμοκρασία σκυροδέματος (αν διαφέρει από αυτή του Προτύπου)
- Άλλες τεχνικές απαιτήσεις

Παράδοση σκυροδέματος (delivery of fresh concrete)

Το Κεφάλαιο 7 του Προτύπου αναφέρεται στα θέματα που αφορούν την παράδοση του σκυροδέματος και καθορίζει τα ακόλουθα θέματα:

- Τις πληροφορίες που θα πρέπει να δίνονται από τον χρήστη στον παραγωγό
- Τις πληροφορίες που θα πρέπει να

δίνονται από τον παραγωγό προς τον χρήστη

- Τα περιεχόμενα του Δελτίου αποστολής έτοιμου σκυροδέματος
- Τις πληροφορίες που θα πρέπει να δίνονται κατά την παράδοση σκυροδέματος που παρασκευάζεται στο εργοτάξιο
- Την συνεκτικότητα του σκυροδέματος κατά την παράδοση του

Στο πρότυπο καθορίζεται ότι, πέραν από την ημέρα και ώρα παράδοσης του σκυροδέματος, ο χρήστης θα πρέπει να συμφωνεί εκ των προτέρων με τον παραγωγό του σκυροδέματος, τη συχνότητα άφιξης του σκυροδέματος στο εργοτάξιο. Όπου εφαρμόζεται, ο χρήστης θα πρέπει να ενημερώνει εκ των προτέρων τον παραγωγό για τυχόν ειδικές μεθόδους που θα χρησιμοποιηθούν για τη διακίνηση και τοποθέτηση του σκυροδέματος, όπως επίσης και για τυχόν περιορισμούς στα οχήματα μεταφοράς του σκυροδέματος.

Έλεγχος συμμόρφωσης και κριτήρια συμμόρφωσης (conformity control and conformity criteria)

Ο έλεγχος συμμόρφωσης αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ελέγχου παραγωγής του σκυροδέματος και περιλαμβάνει συνδυασμό ενεργειών και αποφάσεων που πρέπει να λαμβάνονται, οι οποίες απορρέουν από κανόνες συμμόρφωσης καθορισμένους εκ των προτέρων για τον έλεγχο της συμμόρφωσης του σκυροδέματος με την προδιαγραφή. Καθορίζονται κριτήρια συμμόρφωσης που αφορούν την θλιπτική αντοχή, την εφελκυστική αντοχή καθώς επίσης και άλλες ιδιότητες όπως ο λόγος νερού / τσιμέντου, η περιεκτικότητα του τσιμέντου, η περιεκτικότητα σε χλωριόντα, η περιεκτικότητα αέρα, η πυκνότητα. Σε περιπτώσεις όπου απαιτείται η αξιολόγηση της συμμόρφωσης κάποιας καθορισμένης ποσότητας σκυροδέματος η οποία έχει πιστοποιηθεί ότι συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις της χαρακτηριστικής αντοχής, π.χ. σε περίπτωση αμφιβολίας για την ποιότητα κάποιου φορτίου σκυροδέματος ή σε περιπτώσεις που το απαιτούν οι προδιαγραφές του Έργου, ο έλεγχος γίνεται με βάση την διαδικασία που προβλέπεται στο Παράρτημα Β του Προτύπου. Τα κριτήρια που θα πρέπει να ικανοποιούνται είναι διαφορετικά εάν το σκυροδέμα

παράγεται κάτω από πιστοποίηση ελέγχου παραγωγής (concrete under production control certification) ή χωρίς πιστοποίηση ελέγχου παραγωγής.

Έλεγχος Παραγωγής (production control) και Αξιολόγηση της Συμμόρφωσης (evaluation of conformity)

Ο έλεγχος παραγωγής αποτελείται από όλα τα αναγκαία μέτρα που λαμβάνονται από τον παραγωγό για τη διατήρηση των ιδιοτήτων του σκυροδέματος σε συμμόρφωση με τις προδιαγραφμένες απαιτήσεις. Λαμβάνει υπόψη τις αρχές του Προτύπου EN ISO 9001.

Ο παραγωγός του σκυροδέματος είναι υπεύθυνος για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης του σκυροδέματος, εκτελώντας αρχικές δοκιμές και έλεγχο της παραγωγής, περιλαμβανομένου του ελέγχου συμμόρφωσης.

Στο Πρότυπο γενικά συστήνεται η επιθεώρηση του ελέγχου παραγωγής και η πιστοποίηση της συμμόρφωσης του σκυροδέματος από εγκεκριμένους οργανισμούς, ανάλογα με το επίπεδο της ζητούμενης επιτελεστικότητας, την χρήση, το είδος παραγωγής και τα περιθώρια ασφαλείας στα συστατικά. Η επιθεώρηση του ελέγχου παραγωγής και η πιστοποίηση της συμμόρφωσης του σκυροδέματος από εγκεκριμένους οργανισμούς μπορεί να είναι απαίτηση του Συμβολαίου ή απαίτηση προνοιών της νομοθεσίας που ισχύει στο χώρο χρήσης του σκυροδέματος.

Συμπληρωματικά Εθνικά Πρότυπα

Η CEN επιτρέπει στα Κράτη Μέλη της, να ετοιμάσουν Εθνικά Πρότυπα για το σκυροδέμα, συμπληρωματικά του EN 206-1:2000 τα οποία να περιλαμβάνουν πρόνοιες που θα ισχύουν στον τόπο χρήσης του σκυροδέματος, όπως π.χ. τοπικά κριτήρια / δοκιμές που τυγχάνουν εμπιστοσύνης.

Στην Κύπρο ετοιμάζεται το Συμπληρωματικό Κυπριακό Πρότυπο CYS 300:2008 το οποίο θα χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με το Πρότυπο CYS EN 206-1:2000. Οι παράγραφοι του είναι συμπληρωματικές στις αντίστοιχες παραγράφους του προτύπου CYS EN 206-1:2000 και η αρίθμηση τους παραπέμπει στις αντίστοιχες παραγράφους του CYS EN 206-1:2000.

δική μας η εγγύηση!

Κτίσαμε το όνομά μας, με τα καλύτερα υλικά ύψιστης ποιότητας. Χρησιμοποιούμε πρωτοποριακά σχέδια, πείρα και επαγγελματισμό για να θεμελιώσουμε τη πορεία μιας ζωής. Η συνέπεια, η αξιοπιστία και το έμπειρο προσωπικό της εταιρείας μας αποτελούν την εγγύηση του μέλλοντός σας.

Τάσος Κύζας
Ασφαλιστικός Σύμβουλος
BA, LUTCF
Justine Insurance Agent Ltd

ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗ

Ένα σημαντικό κεφάλαιο για την ομαλή λειτουργία της επιχείρησής σας

Ιστορικά η οικοδομική βιομηχανία είναι ο τομέας εκείνος με τη μεγαλύτερη έκθεση στον κίνδυνο εργατικών ατυχημάτων, τόσο σε συχνότητα όσο και σε σοβαρότητα. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα τα τελευταία χρόνια να αυξηθούν οι υποχρεώσεις των εργοδοτών για παροχή ασφαλών συνθηκών ασφάλειας στους εργοδοτούμενους τους. Η εφαρμογή των σχεδίων Ασφάλειας και Υγείας στην εργασία, έδωσε τις κατευθυντήριες γραμμές προς τους εργοδότες για τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται στους χώρους εργασίας με στόχο τη μείωση των εργατικών ατυχημάτων.

Παρόλα αυτά όμως τα εργατικά ατυχήματα συνεχίζουν να συμβαίνουν, με κυριότερους λόγους τους πιο κάτω:

- Η εργοδότηση υπαλλήλων χωρίς την κατάλληλη εκπαίδευση και εμπειρία, λόγω της αυξημένης ζήτησης προσωπικού
- Ο έντονος ανταγωνισμός στις τιμές, οδηγεί αρκετούς εργοδότες στο να κάνουν «εκπτώσεις» στα μέτρα ασφαλείας
- Ο οικοδομικός οργασμός των τελευταίων χρόνων αύξησε τον αριθμό των νέων εργοληπτών, οι οποίοι λόγω μειωμένης εμπειρίας στον κλάδο, δεν λαμβάνουν τα ενδεδειγμένα μέτρα ασφαλείας

Έχω επαρκή κάλυψη από την Ασφάλιση Ευθύνης Εργοδότη;

Από την 1η Νοεμβρίου 1997 η ασφάλιση Ευθύνης Εργοδότης κατέστη υποχρεωτική έτσι κάθε εργοδότης έχει την υποχρέωση να ασφαλιστεί έναντι της ευθύνης ή της αμέλειας του για ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια που μπορεί να συμβεί σε κάθε εργοδοτούμενο του. Ο νόμος προβλέπει ότι ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να ασφαλιστεί κατ' ελάχιστο με τα πιο κάτω ποσά:

• Ασφαλισμένο ποσό για κάθε εργοδοτούμενο: €85.430 (£50.000)

• Ασφαλισμένο ποσό για κάθε περιστατικό: € 3.417.203 (£2.000.000)

• Ασφαλισμένο ποσό για κάθε περίοδο ασφάλισης: € 5.125.804 (£3.000.000)

Οι πιο πάνω ασφαλιστικές καλύψεις μπορεί να καλύπτουν την υποχρέωση

οι εργοδοτούμενοι από τα συμβόλαια που διατηρούν οι εργοδότες τους.

Οι περισσότεροι εργοδότες θεωρούν ως απομακρυσμένη την πιθανότητα να συμβεί στην εταιρεία τους ένα ατύχημα. Υπάρχει επίσης άγνοια για το ύψος των αποζημιώσεων που μπορούν να εγερθούν για μια απαίτηση.

Θα ήταν χρήσιμο λοιπόν να εξετάσουμε, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, ποιοι παράγοντες λαμβάνονται υπόψη από ένα δικαστήριο για το ύψος της αποζημίωσης.

Είναι η κάλυψη των €85.430 που προνοεί ο νόμος, ικανοποιητική να αποζημιώσει έναν εργοδοτούμενο;

Οι κυριότεροι παράγοντες είναι:

• Η ηλικία του εργοδοτούμενου

των εργοδοτών έναντι του νόμου αλλά δεν είναι βέβαιο ότι θα προσφέρουν ικανοποιητική οικονομική κάλυψη στην περίπτωση απαίτησης. Είναι η κάλυψη των €85.430 ικανοποιητική να αποζημιώσει έναν εργοδοτούμενο;

Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότερες υποθέσεις εργατικών ατυχημάτων οδηγούνται στα δικαστήρια με κυριότερη αιτία τις χαμηλές αποζημιώσεις που μπορούν να πάρουν

- Η οικογενειακή του κατάσταση
- Το εισόδημα
- Τα ιατρικά έξοδα
- Οι μόνιμες βλάβες
- Ο πόνος και η ταλαιπωρία

Παράδειγμα 1

Εάν υποθέσουμε ότι σε ένα θανατηφόρο εργατικό ατύχημα χάνει τη ζωή του ένας έγγαμος οικοδόμος 33 ετών, πατέρας 2 ανήλικων παιδιών, που είχε ετήσιο εισόδημα €24.000. Το δικαστήριο, αν θεωρήσει ότι ο εργοδότης έχει πλήρη ευθύνη, μπορεί να επιδικάσει τις πιο κάτω αποζημιώσεις:

Είδος Αποζημίωσης	Υπολογισμός Αποζημίωσης	Ποσό Αποζημίωσης
Bereavement – Απώλεια Ζωής	Απορρέει από τη νομοθεσία	€17.086
Απώλεια Εισοδήματος (Dependency)	Από τις €24.000 ετησίως που κέρδιζε θα αφαιρεθεί 25% για τα προσωπικά έξοδα του αποθανόντα, οπότε το υπόλοιπο ποσό των €18.000 θα πολλαπλασιαστεί επί 15 (multiplier) ευδόκιμα χρόνια που επρόκειτο να εργαστεί	€ 270.000
Έξοδα κηδείας και διαχείρισης	€ 3.000	€ 3.000
Δικαστικά και Δικηγορικά Έξοδα	Περίπου	€20.000
Σύνολο Αποζημίωσης		€ 310.086

Εάν ο εργοδότης διατηρεί συμβόλαιο που παρέχει κάλυψη €85.000 ανά εργοδοτούμενο, τότε θα πρέπει να καταβάλει ο ίδιος €225.000 προς την οικογένεια του αποθανόντος.

Σημ: Στο πιο πάνω παράδειγμα δεν έχει υπολογιστεί ο δικαστικός τόκος ύψους 5.5%, από την ημερομηνία επέλευσης του ατυχήματος ή έγερση της πολιτικής αγωγής.

Παράδειγμα 2

Εάν υποθέσουμε ότι λόγω ενός εργατικού ατυχήματος ο **εργοδοτούμενος** μένει Μόνιμα Ολικά Ανίκανος - (Παραπληγικός) για εργασία **και είναι έγγαμος** οικοδόμος ηλικίας 45 ετών ο οποίος λάμβανε ετήσιο εισόδημα €24.000. Το δικαστήριο, αν θεωρήσει ότι ο εργοδότης έχει πλήρη ευθύνη, μπορεί να επιδικάσει τις πιο κάτω αποζημιώσεις:

Είδος Αποζημίωσης	Υπολογισμός Αποζημίωσης	Ποσό Αποζημίωσης
Γενικές Αποζημιώσεις		
Απώλεια Εισοδήματος (Loss of Earnings)	8 χρόνια €24.000 100% ανικανότητα	€ 192.000
Πόνος και ταλαιπωρία (Pain and Suffering)	Εφ' άπαξ ποσό € 170.000	€ 170.000
Ειδικές Αποζημιώσεις		
Ιατρικά Έξοδα (Medical Expenses)	€ 85.000	€ 85.000
Δικαστικά και Δικηγορικά Έξοδα	Περίπου	€ 35.000
<i>Σύνολο Αποζημίωσης</i>		€ 482.000

Εάν ο εργοδότης διατηρεί συμβόλαιο που παρέχει κάλυψη €85.000 ανά εργοδοτούμενο τότε θα πρέπει να καταβάλει ο ίδιος €397.000 στον εργοδοτούμενο του.

Σημ: Στο πιο πάνω παράδειγμα δεν έχει υπολογιστεί ο δικαστικός τόκος ύψους 5.5%, από την ημερομηνία επέλευσης του ατυχήματος ή έγερση της πολιτικής αγωγής.

Είναι φανερό από τα πιο πάνω παραδείγματα ότι η **αδυναμία στην καταβολή του ποσού που υπερβαίνει της ασφαλιστικής κάλυψης μπορεί να οδηγήσει τον εργοδότη στην πτώχευση, στην διακοπή των εργασιών του και στη στέρηση του εισοδήματος και από την δική του οικογένεια.** Εάν στα πιο πάνω παραδείγματα ο εργοδότης διατηρούσε ασφαλιστήριο με κάλυψη €500.000

ανά εργοδοτούμενο τότε δεν θα αντιμετώπιζε ιδιαίτερα οικονομικά προβλήματα. Εν κατακλείδι, θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι οι εργοδότες πρέπει να αγοράζουν συμβόλαια με ψηλότερες καλύψεις ανά εργοδοτούμενο ώστε να προστατεύουν σωστά τους εργοδοτούμενους τους, την επιχείρησή τους και φυσικά και την δική τους οικογένεια.

Σήμερα στην αγορά υπάρχουν ασφαλιστικές εταιρείες που προσφέρουν συμβόλαια Ευθύνης Εργοδότη με ψηλότερες από τις προβλεπόμενες από τον νόμο ελάχιστες καλύψεις με ανταγωνιστικά ασφάλιστρα. Το κόστος αγοράς ενός τέτοιου συμβολαίου συγκρινόμενο με τα άλλα αυξημένα έξοδα που έχει σήμερα μια εταιρεία δεν μπορεί να αποτελεί σε καμία περίπτωση αποτρεπτικό παράγοντα.

Αδυναμία στην καταβολή του ποσού που υπερβαίνει της ασφαλιστικής κάλυψης μπορεί να οδηγήσει τον εργοδότη στην πτώχευση, στη διακοπή των εργασιών του και στη στέρηση του εισοδήματος και από τη δική του οικογένεια.

*Η ΟΣΕΟΚ σε επαφές της με όλους τους αρμόδιους φορείς, προτάσσει επιτακτικά εδώ και τρία χρόνια την ανάγκη αύξησης του ελάχιστου ποσού **Ασφαλιστικής Κάλυψης Ευθύνης Εργοδότη από 85.000 ΕΥΡΩ (Λ.Κ.50.000) που είναι σήμερα, σε 170.860 ΕΥΡΩ (Λ.Κ.100.000).**

STELIOS STERATZIAS LTD.
CONTRACTORS · DEVELOPERS

We have been developing property for more than forty years and in that time have established an enviable reputation for providing buyers with a quality home whilst at same time delivering true value for money.

For today's discerning buyers we build distinctive materials to give back meaning to the word quality.

Makariou III, Steratzias Court No 1, Suite 8. Mesa Yitonia P.O.Box 56353 ,
Tel. 25 752225, 25 722085 Fax. 25 754694 3306 Limassol - Cyprus
E-Mail: steratzias@cytanet.com.cy

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας εργάζεται για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των θεμάτων Ασφάλειας και Υγείας στον τομέα των Κατασκευών

Ο Διευθυντής του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας κ. Λέανδρος Νικολαΐδης μας αναλύει τον Οδηγό Ασφάλειας και Υγείας στα κατασκευαστικά έργα, που συστάθηκε με βασική αρχή την πρόληψη και αποτελεί μέρος της καλής πρακτικής.

Ενα από τα θέματα που η **Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου** δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα, είναι και η **Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία**, η οποία στον Κατασκευαστικό τομέα έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται τόσο από τους εργοδότες όσο και από τους ίδιους τους εργαζόμενους στον κλάδο.

Το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, έχει ετοιμάσει από το 2006 **Οδηγό για το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας στα Κατασκευαστικά Έργα**, ο οποίος έχει παρουσιαστεί και στον εργοληπτικό κόσμο.

Ποιος ήταν καταρχήν ο λόγος που σας ώθησε στην δημιουργία του Οδηγού Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας στα Κατασκευαστικά Έργα;

Το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας ετοίμασε τον Οδηγό Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας στα Κατασκευαστικά Έργα με σκοπό την παροχή καθοδήγησης και στήριξης των κυρίων των έργων (ιδιοκτητών), των μελετητών, των επιβλεπόντων και των εργοληπτών κατασκευαστικών έργων στην τήρηση των προνοιών της νομοθεσίας που αναφέρεται στα έργα αυτά και ειδικότερα των περί Ασφάλειας και Υγείας (Ελάχιστες Προδιαγραφές για Προσωρινά ή Κινητά Εργοτάξια) Κανονισμών του 2002. Ο Οδηγός αυτός αποτελεί μέρος της καλής πρακτικής για την αποτελεσματική διαχείριση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στον τομέα των κατασκευών.

Τι εννοούμε όταν αναφερόμαστε στο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας, τι περιλαμβάνει και ποιος το καταρτίζει; Διαμορφώνεται ανάλογα με το έργο κάθε φορά;

Το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας ετοιμάζεται ειδικά για κάθε έργο, περιλαμβάνει τα ειδικά μέτρα που πρέπει να εφαρμοσθούν για την πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων που ενδέχεται να δημιουργηθούν κατά την εκτέλεση του έργου καθώς και τους κανόνες του εργοταξίου σε σχέση με τα θέματα ασφάλειας και υγείας. Καταρτίζεται από το Συντονιστή Ασφάλειας και Υγείας στο στάδιο της μελέτης του έργου.

Την ευθύνη διασφάλισης της κατάρτισης του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας έχει ο κύριος του έργου. Όμως, **ο κάθε ανάδοχος δηλ. ο μελετητής, ο επιβλέπων, ή ο εργολάβος έχει υποχρέωση να μεριμνήσει για την κατάρτιση του, δηλ. να συμβουλευτεί κατάλληλα τον ιδιοκτήτη και να προβαίνει σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες ώστε το Σχέδιο να είναι έτοιμο πριν την έναρξη των εργασιών του εργοταξίου.** Το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας πρέπει να επικαιροποιείται ανάλογα με οποιεσδήποτε αλλαγές προκύψουν σε οποιοδήποτε στάδιο υλοποίησης του έργου.

Ποιοι έχουν την υποχρέωση να το εφαρμόσουν και ποιος επιβλέπει γι' αυτό;

Το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας έχουν υποχρέωση να το εφαρμόζουν και να το επιβλέπουν όλοι οι συντελεστές του έργου ανάλογα με το στάδιο υλοποίησης και την εμπλοκή του καθενός.

Τι μέτρα λαμβάνονται εναντίον των παρανομούντων; Είναι πολλές οι περιπτώσεις αυτές ή έχουμε περάσει πια σε μία εποχή που η εφαρμογή των κανονισμών ασφαλείας έχει γίνει συνείδηση;

Κύριο και βασικό στόχο του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας αποτελεί η εμπέδωση κουλτούρας ασφάλειας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων σε ένα έργο ώστε να διασφαλίζονται επαρκώς τα επίπεδα ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας. Η ποινική δίωξη των παρανομούντων δεν αποτελεί αυτοσκοπό για το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας.

Γι' αυτό και στη σειρά των μέτρων τήρησης των προνοιών της νομοθεσίας ακολουθείται η πιο πάνω φιλοσοφία. Μέσα απ' αυτό το πλαίσιο, πρώτο μέτρο αποτελεί η ενημέρωση του εργοδότη για τις πρόνοιες της νομοθεσίας και η υπόδειξη προς αυτόν των υποχρεώσεων του για τήρηση των προνοιών αυτών.

Στη συνέχεια, σε σειρά επιβολής έρχονται οι γραπτές οδηγίες, η ειδοποίηση βελτίωσης, η ειδοποίηση απαγόρευσης (παγοποίησης δηλ. των εργασιών μέχρι λήψης μέτρων άρσης των παραβάσεων) και η ποινική δίωξη.

Παρόλο που η κατάσταση συνεχώς βελτιώνεται, αφού οι Κύπριοι εργοδότες στην πλειοψηφία τους είναι ευσυνείδητοι, υπάρχουν δυστυχώς και οι εξαιρέσεις. Όταν λοιπόν ο Επιθεωρητής εξαντλεί όλες τις άλλες μεθόδους που διαθέτει χωρίς να πείσει τον εργοδότη ότι πρέπει να λάβει μέτρα, καταφεύγει στην εισήγηση για ποινική δίωξη. **Οι εργοδοτούμενοι που έρχονται σε άμεση επαφή**

Το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας έχουν υποχρέωση να το εφαρμόζουν και να το επιβλέπουν όλοι οι συντελεστές του έργου ανάλογα με το στάδιο υλοποίησης και την εμπλοκή του καθενός.

με τα εργοτάξια και τους κινδύνους που μπορεί να προκύψουν, έχουν την ανάλογη ενημέρωση και την κατάλληλη εκπαίδευση έτσι ώστε να συμβάλουν θετικά τόσο στην πρόληψη όσο και στην αντιμετώπιση επικινδύνων συμβάντων;

Νοείται ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την ασφαλή υλοποίηση ενός έργου αποτελεί η παροχή εκ μέρους του εργοδότη, της κατάλληλης εκπαίδευσης / κατάρτισης / ενημέρωσης προς κάθε πρόσωπο που θα απασχοληθεί στο έργο καθώς και η παροχή των κατάλληλων μέσων και εξοπλισμού προς τους εργοδοτούμενους. Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να διαβουλευτεί με τους εργοδοτούμενους για τα θέματα ασφάλειας και υγείας. Πολύ σημαντικό παράγοντα επιτυχίας ενός έργου, αποτελεί η ύπαρξη διαλόγου μεταξύ εργοδότη και εργοδοτούμενων, ο οποίος θα βοηθήσει στον εντοπισμό των κινδύνων και στη λήψη των αναγκαίων μέτρων για εξάλειψη ή μείωση τους. Η λειτουργία της Επιτροπής Ασφάλειας, αποτελεί το εργαλείο διαβούλευσης του εργοδότη με τον εργοδοτούμενο και διασφαλίζει το διάλογο αυτό.

Πώς οργανώνεται ο χώρος γύρω και μέσα στα εργοτάξια για μεγαλύτερη ασφάλεια;

Για μεγαλύτερη ασφάλεια, ο χώρος γύρω και μέσα στα εργοτάξια πρέπει να οργανώνεται με τον κατάλληλο προγραμματισμό του εργοταξίου και τη λήψη των κατάλληλων προστατευτικών μέτρων πριν την έναρξη των εργασιών. Το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας αποτελεί το βασικό εργαλείο για την κατάλληλη οργάνωση του χώρου του εργοταξίου και προγραμματισμό των εργασιών για την πρόληψη των ατυχημάτων.

Ποιες εργασίες στο τομέα των κατασκευών ενέχουν τον υψηλότερο βαθμό κινδύνου και τι πρέπει να γίνεται για την ελαχιστοποίησή του;

Οι εργασίες στον τομέα των κατασκευών που ενέχουν τον υψηλότερο βαθμό κινδύνου είναι οι εργασίες σε ύψος, οι εργασίες βαθιών εκσκαφών καθώς και εκείνες στις οποίες εμπλέκονται μηχανήματα.

Για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου σε ένα εργοτάξιο πρέπει πρώτα να εκτιμούνται οι κίνδυνοι για κάθε εργασία ή κάθε θέση εργασίας και να λαμβάνονται υπόψη οι εργασίες που γειτνιάζουν χωρικά ή εκτελούνται ταυτόχρονα ή διαδοχικά. Με βάση την εκτίμηση αυτή πρέπει να προσαρμόζεται κατάλληλα η διαδοχή των εργασιών και να καθορίζονται τα απαιτούμενα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα.

Πού στοχεύει το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας μέσα από τις διάφορες εκστρατείες;

Έχουν ελαχιστοποιηθεί οι κίνδυνοι; Έχουν αλλάξει τα πράγματα αν κάνουμε μία σύγκριση με το χθες;

Μέσα από τις διάφορες εκστρατείες, το Τμήμα Επιθεώρησης

Εργασίας στοχεύει κυρίως στην ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των εργοδοτών, των εργαζομένων και γενικά του κοινού πάνω στη σημασία που έχει τόσο στην εργασιακή όσο και στην οικογενειακή ζωή η εκτίμηση του κινδύνου και εφαρμογή των απαιτούμενων προληπτικών μέτρων πριν την έναρξη οποιασδήποτε εργασίας. Η προσέγγιση αυτή ίσως είναι η πιο σημαντική αλλαγή που έχει γίνει κατά τα τελευταία 30 χρόνια στον τομέα της ασφάλειας και υγείας στην εργασία και είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση των εργατικών ατυχημάτων στις χώρες όπου εφαρμόστηκε. Στην Κύπρο η προσέγγιση αυτή είναι πλέον νομοθετημένη και εφαρμόζεται από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας από το 2003, οπότε εκδόθηκε η εναρμονισμένη με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες κυπριακή νομοθεσία στον τομέα της ασφάλειας και υγείας στην εργασία. Με τον αλματώδη ρυθμό ανάπτυξης της τεχνολογίας και τις συνεχείς αλλαγές και διαφοροποιήσεις στον κόσμο της εργασίας αναδύονται συνεχώς και νέοι κίνδυνοι ενώ οι συνηθισμένοι κίνδυνοι στην εργασία εξακολουθούν να υπάρχουν. Εκείνο που έχει αλλάξει κατά τα τελευταία χρόνια είναι η εισαγωγή της νέας προσέγγισης για την εκτίμηση του κινδύνου στο χώρο εργασίας, η οποία, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, αποδεδειγμένα συνέβαλε στη μείωση των ατυχημάτων.

**Εμπορική
ΚΟΥΝΝΑ & ΙΡΙΔΑ ΛΤΔ**

ΕΙΣΑΓΩΓΕΙΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΙΔΗΡΟΥ

σιδερένια υπεροχή!

Εγγυημένη
ΠΟΙΟΤΗΤΑ

Ασυναγώνιστες
ΤΙΜΕΣ

Μεγάλα
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

Άμεση
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ

96280130

Εμπορική Κούννα & Ίριδα Λτδ.
Βασιλέως Βουλγαροκτόνου 33
7100 Αραδίππου. Φαξ. 24 532580

Ανάθεση υπεργολαβιών χωρίς περιορισμούς στο είδος των εργασιών και το νέο Συμβόλαιο Υπεργολαβίας

Στις 16 Ιουλίου 2008, η Οικοδομική Βιομηχανία έκανε ένα τεράστιο άλμα μπροστά σε ότι αφορά τον εκσυγχρονισμό της και την προσαρμογή της στα σημερινά διεθνή εμπορικά δεδομένα. Ως γνωστό, οι κοινωνικοί εταίροι του Κλάδου, η Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ) και οι οικοδομικές συντεχνίες υπόγραψαν Μνημόνιο Συμφωνίας που προνοεί, μεταξύ άλλων, για την αναπροσαρμογή του θεσμού της

σε άλλο άρθρο της παρούσας έκδοσης του ΕΡΓΟΛΗΠΤΗ) είναι η συνομολόγηση συμφωνίας υπεργολαβίας μεταξύ εργολάβου και υπεργολάβου.

Η συμπερίληψη στο πιο πάνω Μνημόνιο της υποχρέωσης για ύπαρξη γραπτής υπεργολαβικής συμφωνίας, προσδίδει πλέον ένα νέο σκοπό ως προς την ανάγκη συνομολόγησης της και

από την κάθε πλευρά για να έχουμε επιτυχημένη εκτέλεση της υπεργολαβίας στο τέλος της ημέρας. Κατά συνέπεια, μια ικανοποιητικά συνομολογημένη συμφωνία υπεργολαβίας θα πρέπει να περιέχει τις ακόλουθες ελάχιστες πρόνοιες πέραν των συνηθισμένων όρων:

- **Υιοθέτηση σχεδίου ασφάλειας και υγείας**
  - Ασφαλιστικές καλύψεις (πχ ευθύνης εργοδότη, υλικών υπεργολαβίας, εργασιών, αφαιρετέου ποσού ασφάλισης,

υπεργολαβίας, ούτως ώστε να επιτρέπεται σε έναν εργολήπτη να αναθέσει υπεργολαβικές εργασίες χωρίς περιορισμό στο είδος των εργασιών, περιλαμβανομένων των κτιστικών εργασιών, όπως το σοβάτισμα και η τοιχοποιία. Επιτεύχθηκε ένας στόχος που είχε τεθεί από το 1985.

Ωστόσο προσοχή. Ο εργολήπτης που επιθυμεί να εκμισθώσει υπηρεσίες υπεργολαβικά, πρέπει να εφαρμόζει μερικές απαραίτητες προϋποθέσεις. Ουσιαστικό στοιχείο ικανοποίησης των προϋποθέσεων αυτών (οι οποίες καταγράφονται αναλυτικά

την μετατρέπει σε ανεκτίμητο εργαλείο στα χέρια του σωστού εργολήπτη για την ορθολογιστική εκτέλεση των εργασιών του.

Σκοπός της συμφωνίας υπεργολαβίας, πέραν των αυτονόητων όπως π.χ. η περιγραφή των υπεργολαβικών εργασιών και η τιμή, είναι ο καθορισμός ορισμένων υποχρεώσεων των δύο πλευρών ώστε να γνωρίζουν τι αναμένεται

ασφαλισμένων κινδύνων, χρήση οχημάτων ως εργαλείων εργασίας, κλπ)

- Εφαρμογή εργατικής νομοθεσίας και όρων συλλογικής σύμβασης
- Όροι κράτησης και αποκοπής σε περίπτωση παραβίασης της υπεργολαβίας
- Επίλυση διαφορών (πχ μέσω ορθής διαδικασίας διαιτησίας)

Σε ότι αφορά τα πρώτα δύο σημεία, είναι γνωστό πλέον ότι η κοινωνική απαίτηση για προστασία

του εργαζόμενου αλλά και η ανάγκη για προστασία της επαγγελματικής βιωσιμότητας τόσο του εργολάβου όσο και του υπεργολάβου σε περίπτωση σοβαρού ατυχήματος στον χώρο εργασίας, υποχρεώνει το σωστό εργολήπτη να εφαρμόζει την πρόληψη ατυχημάτων μέσω του σχεδίου ασφάλειας και υγείας αλλά και να προνοεί για την οικονομική προστασία του, αν η ατυχία του κτυπήσει την πόρτα με τη μορφή σοβαρού εργατικού ατυχήματος.

Το κόστος αποζημίωσης ενός άτυχου εργάτη ή αποκατάστασης ζημιών στο εργοτάξιο κατόπιν δικαστικής απόφασης, μπορεί να γονατίσουν μια επιχείρηση που δεν προνόησε για τη σωστή ασφαλιστική κάλυψη της. Οι τρεις τελευταίες πρόνοιες σχετίζονται άμεσα με το Μνημόνιο και την απελευθέρωση των υπεργολαβιών. Για να δικαιούται να εκμισθώσει εργασίες υπεργολαβικά ο εργολήπτης, πρέπει να φροντίσει μέσω της συμφωνίας υπεργολαβίας, ότι ο υπεργολάβος του θα εφαρμόζει για τους εργοδοτούμενους του ορθή ασφαλιστική κάλυψη, μέτρα πρόληψης ατυχημάτων μέσω της προσαρμογής του στο σχέδιο ασφάλειας και υγείας του εργολάβου και, τέλος, την εφαρμογή των όρων της συλλογικής σύμβασης που εφαρμόζει και ο εργολάβος. Σε περίπτωση που, παρά τα πιο πάνω, ο υπεργολάβος κριθεί ότι

παραβιάζει το υπεργολαβικό του συμβόλαιο, ο σωστός εργολάβος θα έχει τη δυνατότητα να προβεί σε διορθωτικές κινήσεις ώστε να προστατευθεί ο ίδιος και το υπό εκτέλεση έργο από τυχόν διασάλευση των εργασιακών σχέσεων εντός του εργοταξίου του. Αν ο υπεργολάβος διαφωνεί, έχει το δικαίωμα προσφυγής σε διαιτησία. Στο πλαίσιο του Μνημονίου Συμφωνίας για τη γενική απελευθέρωση των υπεργολαβιών, η Ομοσπονδία και οι εργατικές συντεχνίες του οικοδομικού κλάδου βρίσκονται σε ένα διάλογο για την καταγραφή διαδικασίας επίλυσης εργατικών διαφορών εντός του εργοταξίου που να αφορά τους υπαλλήλους του υπεργολάβου. Η εν λόγω διαδικασία θα μπορεί να ενσωματωθεί με τη μορφή όρου του υπεργολαβικού συμβολαίου και θα δεσμεύει τον υπεργολάβο για να συμμορφώνεται με τα εργατικά δεδομένα που ο εργολάβος ήδη εφαρμόζει.

Ουσιαστικά, στοιχεία της πιο πάνω διαδικασίας, θα είναι (α) η σύντομη κατάληξη της για επίλυση της διαφοράς, (β) η κρίση της διαφοράς από ανεξάρτητο άτομο και (γ) η δυνατότητα αποκοπής χρημάτων από τις κρατήσεις του υπεργολάβου. Πρόκειται για μια πραγματική προσπάθεια αλλαγής της νοοτροπίας που επικρατεί στο

εργοτάξιο και που ελπίζεται να αλλάξει τα εργατικά ήθη προς το καλύτερο και το επαγγελματικά σωστό. Θα δοθεί το δικαίωμα και η νομική ικανότητα στο σωστό εργολάβο, να σταματήσει να βρίσκεται μεταξύ σφύρας και άκμονος, δέσμιος των κακών σχέσεων των συντεχνιών με τους υπεργολάβους, όπου τις πλείστες των περιπτώσεων αναγκάζεται να καταβάλλει ο ίδιος το κόστος των συντεχνιακών απαιτήσεων ώστε από την μία να μην προκληθεί εργασιακή αναστάτωση στο εργοτάξιο του και από την άλλη να μην βρεθεί εκτεθειμένος από τυχόν εγκατάλειψη των εργασιών από τον υπεργολάβο.

Η **Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.** σε συνεργασία με τους τοπικούς Συνδέσμους έγκαιρα θα βοηθήσει τους οργανωμένους εργολήπτες να εντάξουν τα πιο πάνω ζητήματα στις υπεργολαβικές τους συμφωνίες, με την προσαρμογή και διάθεση του πρότυπου συμβολαίου υπεργολαβίας για οικοδομικές εργασίες.

Χρίστος Γ. Χρίστης, ΜCI
Εσωτερικός Νομικός Σύμβουλος J&P, Διαιτητής μέλος του Chartered Institute of Arbitrators, σε συνεργασία με τον εξειδικευμένο σε θέματα οικοδομικού δικαίου Δικηγορικό Οίκο ΧΡΙΣΤΗΣ & ΣΙΑ, τηλ. 22358588.

Μιχάλης Αντωνίου
Βοηθός Γενικός Διευθυντής
Ομοσπονδίας Εργοδοτών
& Βιομηχάνων (ΟΕΒ)

Ομοσπονδία Εργοδοτών &
Βιομηχάνων Κύπρου (ΟΕΒ)

Στρατηγική Απασχόλησης Ξένου Εργατικού Δυναμικού στην Κύπρο

Σύντομο Ιστορικό:

Κατά τα τέλη της δεκαετίας του '80, διαφάνηκε ότι ο κυριότερος ανασταλτικός παράγοντας στην περαιτέρω ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας ήταν η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού.

Από τις αρχές της δεκαετίας του '90, η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού, κατέστη ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα τα οποία απειλούσαν άμεσα την οικονομική και κατά συνέπεια κοινωνική ανάπτυξη του τόπου.

Η Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων (ΟΕΒ) εισηγήθηκε ως την μοναδική βραχυπρόθεσμη λύση, την απασχόληση εργατικού δυναμικού από το εξωτερικό.

Από τη στιγμή του εντοπισμού του προβλήματος, η ΟΕΒ σε συνεργασία πάντα με τους Κοινωνικούς Εταίρους, εργάστηκε με στόχο την αυτάρκεια σε ντόπιο εργατικό δυναμικό. Συγκεκριμένα, οι Κοινωνικοί Εταίροι μέσα από τον κοινωνικό διάλογο σε επίπεδο τεχνικών επιτροπών και την στενή συνεργασία στα πλαίσια Ευρωπαϊκών προγραμμάτων, κινήθηκαν συντονισμένα προς την κατεύθυνση της ενθάρρυνσης ένταξης της γυναίκας στην αγορά εργασίας, στην προβολή της βιομηχανίας και των τεχνικών επαγγελμάτων ως κλάδων στους οποίους οι νέοι πρέπει να στραφούν για επαγγελματική σταδιοδρομία και στην

προσπάθεια αναβάθμισης των Τεχνικών Σχολών.

Εντούτοις, μέχρις ότου αποδώσουν καρπούς οι προσπάθειες αυτές, η απασχόληση ξένων εργατών στην Κύπρο σε τομείς ή ειδικότητες που οι Κύπριοι ή Κοινοτικοί δεν ενδιαφέρονται να απασχοληθούν ή που ο αριθμός τους δεν επαρκεί, θα είναι η μόνη λύση στο οξύ πρόβλημα έλλειψης εργατικών χεριών.

Υπογραμμίζεται ότι η απασχόληση αλλοδαπών από ξένες χώρες ως αποτέλεσμα της έλλειψης ντόπιων εργατικών χεριών, συνέβαλε αισθητά στην αύξηση των ρυθμών ανάπτυξης και στην βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Η Στρατηγική Απασχόλησης Ξένου Εργατικού Δυναμικού στην Κύπρο

Η εργοδότηση αλλοδαπών οι οποίοι είναι υπήκοοι χωρών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ρυθμίζεται από τον Νόμο Περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης (Κεφ. 105). Η νομοθεσία αυτή μεταξύ άλλων καθορίζει τα ακόλουθα: Η εργοδότηση αλλοδαπού χωρίς την απαιτούμενη από το Νόμο άδεια ή η κατά παράβαση των όρων άδειας εργοδότηση ή η εργοδότηση κατά παράβαση οποιουδήποτε άλλου νόμου ή κανονισμού, συνιστά αδίκημα

τιμωρούμενο με ποινή φυλάκισης ή/και με χρηματική ποινή. Επιπρόσθετα, το Δικαστήριο δύναται να διατάξει τον εργοδότη να καταβάλει όλες τις εισφορές που καταβάλλονται σε διάφορα ταμεία στις περιπτώσεις νόμιμης εργοδότησης αλλοδαπών. Επίσης, το Δικαστήριο δύναται να εκδώσει Διάταγμα στερητικό του δικαιώματος εργοδότησης αλλοδαπού για οποιαδήποτε χρονική περίοδο θα έκρινε σκόπιμη.

Η άδεια προσωρινής παραμονής για σκοπούς απασχόλησης παρέχει το δικαίωμα στον αλλοδαπό να απασχοληθεί στη συγκεκριμένη απασχόληση και για συγκεκριμένη χρονική περίοδο όπως καθορίζεται γραπτώς στην άδεια και σε περίπτωση που ο κάτοχος της αναλάβει άλλη απασχόληση τότε η άδεια απασχόλησης παύει να ισχύει και θεωρείται ακυρωθείσα.

Την ευθύνη για την εφαρμογή του Νόμου αυτού και την έκδοση άδειας προσωρινής διαμονής και απασχόλησης στον αλλοδαπό έχει το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης του Υπουργείου Εσωτερικών.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ως το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο, μεταξύ άλλων, για την πολιτική απασχόλησης και εργατικά θέματα, έχει την ευθύνη για τον καθορισμό πολιτικής για την

απασχόληση αλλοδαπών και την παραχώρηση εγκρίσεων σε εργοδότες ή επιχειρήσεις για εργοδότηση αλλοδαπών από τρίτες χώρες. Η πρώτη προσπάθεια καθορισμού πολιτικής στο συγκεκριμένο θέμα έγινε το 1991 με τον καθορισμό κριτηρίων και διαδικασιών για την απασχόληση αλλοδαπών, μετά από διαβουλεύσεις με τις εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις. Τα εν λόγω κριτήρια και διαδικασίες υιοθετήθηκαν το 1992 από το Υπουργικό Συμβούλιο και ισχύουν μέχρι σήμερα με κάποιες τροποποιήσεις.

Δεκαπέντε χρόνια μετά, προωθήθηκε ο εκσυγχρονισμός της εν λόγω πολιτικής με την υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής από το Υπουργικό Συμβούλιο (Αποφ.65.886 ημερ. 25/7/07). Η «Στρατηγική για την Απασχόληση Ξένου Εργατικού Δυναμικού» αφού πέρασε από όλα τα στάδια διαβουλεύσεων με τα συναρμόδια Υπουργεία (Εσωτερικών, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης και Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού) και τους Κοινωνικούς Εταίρους (εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις) προσέφερε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο διαχείρισης των ροών του ξένου εργατικού δυναμικού, με στόχο να εξυπηρετούνται οι αναπτυξιακές ανάγκες της οικονομίας και παράλληλα να περιορίζονται οποιαδήποτε προβλήματα. Η υιοθέτηση στρατηγικής για την απασχόληση αλλοδαπών, κρίθηκε αναγκαία, ενόψει των νέων

δεδομένων που δημιουργήσε η ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε και του γεγονότος ότι για το προβλεπτό μέλλον θα συνεχίσει η ανάγκη ενίσχυσης της εγχώριας αγοράς με ξένο εργατικό δυναμικό.

Η Στρατηγική εφαρμόζεται για την εργοδότηση υπηκόων τρίτων χωρών, δηλαδή εξαιρουμένων των υπηκόων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Νορβηγία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Ελβετία).

Η Στρατηγική δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι:

- Είναι σύζυγοι Κυπρίων ή Ευρωπαίων υπηκόων
- Διαμένουν νόμιμα με καθεστώς αναγνωρισμένου πρόσφυγα ή που έχουν εξασφαλίσει καθεστώς συμπληρωματικής προστασίας και έχει παρέλθει ένας χρόνος από την αναγνώριση του καθεστώτος
- Έχουν εξασφαλίσει άδεια μετανάστευσης
- Έχουν εξασφαλίσει καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος

Ερωτήματα που τίθενται

Μέσα από την Στρατηγική Απασχόλησης Ξένου Εργατικού Δυναμικού στην Κύπρο προκύπτουν τα ακόλουθα ερωτήματα:

Υπό ποιες συνθήκες μπορεί μια εταιρεία να εργοδοτήσει ξένο εργατικό δυναμικό; ποια είναι τα ανώτατα ποσοστά ξένων εργαζομένων; ποια διαδικασία ακολουθείται; ποιες επιχειρήσεις έχουν προτεραιότητα και ποιοι ξένοι εργαζόμενοι;

(α) Ανώτατα ποσά

Το ανώτατο ποσό εισδοχής ξένου εργατικού δυναμικού από τρίτες χώρες (συμπεριλαμβανομένων και οικιακών βοηθών), για προσωρινή απασχόληση, στο σύνολο του απασχολούμενου πληθυσμού καθορίζεται σε 7,0% για το 2008, ενώ για το 2009 θα επανακαθοριστεί από Τεχνική Επιτροπή.

(β) Προτεραιότητες σε «οργανωμένες» επιχειρήσεις

Προτεραιότητα θα δίνεται σε «οργανωμένες» επιχειρήσεις που απασχολούν κατά πλειοψηφία Κύπριους, συνεισφέρουν ουσιαστικά στο ΑΕΠ και έχουν ιστορικό συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης/εκπαίδευσης του προσωπικού τους καθώς και συμμόρφωσης με την εργατική και άλλη σχετική νομοθεσία και τα κριτήρια απασχόλησης αλλοδαπών.

(γ) Πρώτα Κύπριοι και Κοινοτικοί

Οι ανάγκες σε ξένο εργατικό δυναμικό - νοούμενου ότι αποδεικνύεται από τον ενδιαφερόμενο εργοδότη τεκμηριωμένα ότι δεν υπάρχει

δυνατότητα κάλυψης από την εγχώρια αγορά - θα καλύπτονται κατά σειρά προτεραιότητας από τις πιο κάτω κατηγορίες:

(i) Την αγορά εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πέραν της Κύπρου)

(ii) Αιτητές Ασύλου

(iii) Τρίτες χώρες

Τα άτομα της κατηγορίας αυτής θα πρέπει να βρίσκονται εκτός Κύπρου όταν υποβάλλεται η αίτηση για άδεια παραμονής και εργασίας τους για πρώτη φορά.

(δ) Κριτήρια Απασχόλησης του 1992

Διατηρείται η βασική φιλοσοφία των κριτηρίων που υιοθέτησε το Υπουργικό Συμβούλιο το 1992 σε ότι αφορά του όρους και τις προϋποθέσεις για απασχόληση ξένου εργατικού δυναμικού και ειδικά για τα ακόλουθα:

- Ίση μεταχείριση με ημεδαπούς σε ότι αφορά τους όρους και τις συνθήκες εργασίας,
- Τήρηση της νομοθεσίας και μη απόλυση προσωπικού λόγω πλεονασμού,
- Εισαγωγή μέτρων τεχνολογικής αναβάθμισης και βελτίωσης της οργάνωσης και λειτουργίας της επιχείρησης για εξοικονόμηση εργατικού δυναμικού,
- Σεβασμό στο θεσμό της τριμερούς νομοθεσίας

(ε) Αναζήτηση Κύπριου ή Κοινοτικού

Πριν από την υποβολή αίτησης για απασχόληση ξένου πολίτη, ο εργοδότης θα πρέπει:

- Να κοινοποιήσει τη συγκεκριμένη θέση εργασίας στο οικείο Επαρχιακό Γραφείο Εργασίας και στο Ευρωπαϊκό δίκτυο EURES έξι (6) τουλάχιστον εβδομάδες προηγουμένως,
- Να δημοσιεύσει την κενή θέση

εργασίας στον ημερήσιο τύπο μέσω της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης

(στ) Έγκριση και εξαιρέσεις

Κάθε εργοδότης που επιθυμεί να εργοδοτήσει αλλοδαπό από τρίτη χώρα, με εξαίρεση τις οικιακές βοηθούς και μέλη εταιρειών ξένων συμφερόντων, θα πρέπει να εξασφαλίζει «έγκριση» από το Τμήμα Εργασίας.

(ζ) Οργανωμένη και βιώσιμη επιχείρηση – Μέγιστο ποσοστό αλλοδαπών ανά επιχείρηση

Για να έχει δικαίωμα απασχόλησης αλλοδαπού ο εργοδότης (νομικό ή φυσικό πρόσωπο) πρέπει να ικανοποιεί το κριτήριο της οργανωμένης και βιώσιμης επιχείρησης, δηλαδή να συγκεντρώνει τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Να είναι εγγεγραμμένη στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων με αριθμό μητρώου εργοδότη, στην Υπηρεσία ΦΠΑ και στο Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων,
- Να είναι κατάλληλα στελεχωμένη με ντόπιο εργατικό δυναμικό (ποσοτικά και ποιοτικά) ανάλογα με το είδος των δραστηριοτήτων που διεξάγει, και ο αριθμός των αλλοδαπών εργαζομένων να μην υπερβαίνει το 30% (εξαιρούνται μικροεργαζομενότητες – φυσικά πρόσωπα),
- Να τηρεί την εργατική νομοθεσία και να προσφέρει ίσους όρους εργοδότησης, τουλάχιστον στα επίπεδα της αντίστοιχης κλαδικής συλλογικής σύμβασης,
- Να διαθέτει την κατά Νόμο Ασφάλιση Ευθύνης Εργοδότη.

(η) Διάρκεια

Η έγκριση που θα παραχωρείται

θα είναι προσωρινή και θα ισχύει για περίοδο από ένα μέχρι δύο χρόνια. Η μέγιστη περίοδος απασχόλησης ενός αλλοδαπού στη Δημοκρατία, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 4 χρόνια. Η έγκριση θα περιορίζεται στην άσκηση συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας σε συγκεκριμένη περιοχή και στον ίδιο εργοδότη για ένα (1) τουλάχιστον χρόνο.

(θ) Αλλαγή εργοδότη

Μετά το πρώτο χρόνο θα υπάρχει δικαίωμα αλλαγής εργοδότη, αλλά στον ίδιο τομέα και επάγγελμα, μετά από έγκριση του Τμήματος Εργασίας.

Στα πλαίσια της διαδικασίας εξέτασης, οι αιτήσεις θα αξιολογούνται κατά κανόνα από τριμερή επιτροπή, στην οποία θα συμμετέχουν εκπρόσωποι των εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Έκδοση «άδειας παραμονής-εργασίας»

Μετά την εξασφάλιση της έγκρισης ο εργοδότης θα αποστέλλεται εκ μέρους του αλλοδαπού στο Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, για να εξασφαλίσει με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, την «άδεια παραμονής-εργασίας» του συγκεκριμένου ατόμου που θα απασχολήσει.

(ι) Συνοδευτικά μέτρα ένταξης του ξένου εργατικού δυναμικού

Θα οργανώνονται εισαγωγικά προγράμματα κατάρτισης για νεοαφικνούμενους εργαζομένους τρίτων χωρών που θα καλύπτουν τη γλωσσική κατάρτιση, την αγωγή του πολίτη και την πληροφόρηση για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Οι εργοδότες θα έχουν υποχρέωση να διευκολύνουν την πρόσβαση των αλλοδαπών εργαζομένων τους, στα προγράμματα κατάρτισης τους.

Σύγχρονα δομικά υλικά που αντιστέκονται στο χρόνο

Στην Ιταλία πάνω από 65 στους 100 εργολάβους επιλέγουν CERCOL. Κι' αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι ακολουθούν τις οδηγίες των αρχιτεκτόνων και των πολιτικών μηχανικών, που γνωρίζουν καλά τα πλεονεκτήματά τους. Τα CERCOL είναι αποτέλεσμα εξαντλητικών δοκιμών στα πιο σύγχρονα εργαστήρια δομικών υλικών που διαθέτει η Ιταλία και η Ευρώπη. Οι προδιαγραφές ποιότητας των προϊόντων CERCOL είναι ψηλότερες από αυτές που καθορίζονται από έγκυρους οργανισμούς ελέγχου ποιότητας

- ΚΟΛΛΕΣ ΓΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΑ ΠΛΑΚΙΔΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΕΣ ΠΕΤΡΕΣ
- ΑΡΜΟΣΤΟΚΟΙ ΔΑΠΕΔΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
- ΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
- ΕΤΟΙΜΑ ΚΟΝΙΑΜΑΤΑ
- ΠΡΟΣΜΙΚΤΑ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΟΣ
- ΜΟΝΩΤΙΚΑ / ΥΔΡΟΑΠΩΘΗΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
- ΣΤΕΓΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ

Οι προδιαγραφές ποιότητας των προϊόντων CERCOL είναι ψηλότερες από αυτές που καθορίζονται από τα ευρωπαϊκά πρότυπα EN, CSTB, DIN, και WTA.

Πιστοποιημένα με βάση τα Ευρωπαϊκά πρότυπα (EN 12004) για κόλλες και (EN 13888) για αρμούς για εφαρμογή κεραμικών πλακιδίων και φυσικής πέτρας

Προτρέπονται οι εργοδότες, για οποιοδήποτε απορίες να επικοινωνούν με το Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων και Κοινωνικής Πολιτικής της ΟΕΒ στο τηλέφωνο 22-665102, τηλεμοιότυπο 22-669459, ηλεκτρονική διεύθυνση info@oeb.org.cy

«Εργατική ειρήνη στην Οικοδομική Βιομηχανία»

Ανανέωση Συλλογικής Σύμβασης – 17/7/2008

Επιτεύχθηκε στις 17/7/2008 εργατική ειρήνη στην οικοδομική βιομηχανία, με την ανανέωση της Συλλογικής Σύμβασης για την τριετία που διανύουμε έως και το 2010, η οποία υπεγράφη, μεταξύ της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου και των συντεχνιών ΣΕΚ και ΠΕΟ, στην παρουσία της Υπουργού Εργασίας κ. Σωτηρούλας Χαραλάμπους.

Η υπογραφή της Συλλογικής Σύμβασης ακολούθησε του μνημονίου συμφωνίας, που δίνει λύση στο επίμαχο θέμα της υπεργολαβίας αφού διασφαλίζει την εκμίσθωση υπηρεσιών και για οικοδομικές εργασίες, στα πλαίσια πάντοτε της σύμβασης και της εργατικής νομοθεσίας, που ο εργολάβος ή υπεργολάβος έχει την υποχρέωση να τηρεί αυστηρά. Ταυτόχρονα εξασφαλίζει τα δικαιώματα των εργαζομένων και αποτρέπει τον αθέμιτο ανταγωνισμό.

Οι δύο πλευρές συμφώνησαν επίσης με την εισήγηση του Υπουργείου για υποχρεωτική κατοχή ειδικής ταυτότητας από τους οικοδόμους και δεσμεύτηκαν τόσο για τον έλεγχο εφαρμογής της Συλλογικής Σύμβασης, όσο και για περεταίρω βελτιώσεις όσον αφορά το θέμα της Υπεργολαβίας.

Μισθολογικές Αυξήσεις

Σύμφωνα με τη μεσολαβητική πρόταση του Υπουργείου Εργασίας, συμφωνήθηκε όπως παραχωρηθούν μισθολογικές αυξήσεις στους προσωπικούς εβδομαδιαίους μισθούς από 1.1.2008 (αναδρομικά) – ΕΥΡΩ 8.50, από την 1.1.2009 – ΕΥΡΩ 9.50 και από την 1.1.2010 ΕΥΡΩ 9.75 (συμπεριλαμβανομένης της ΑΤΑ). Επίσης στους μαθητευόμενους θα παραχωρηθούν αυξήσεις 1.7.2008, 1.7.2009, 1.7.2010.

Ενόψει της ανανέωσης της Συλλογικής Σύμβασης αναπροσαρμόζονται με αυξήσεις και διάφορα άλλα επιδόματα όπως: διανυκτέρευσης, διατροφής, έξοδα μεταφοράς, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και εισφορά στο Ταμείο Προνοίας.

Δηλώσεις Προέδρου ΟΣΕΟΚ κ. Σώτου Λοή

Ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας μας κ. Σώτος Λοής, εξέφρασε την εκτίμηση ότι έγινε ένα τεράστιο βήμα προς όφελος όλων, που θα βοηθήσει να αλλάξουν πολλά κακώς κείμενα στην κατασκευαστική βιομηχανία, σημειώνοντας ότι, στόχος είναι η μη ύπαρξη εργολάβων και εργαζομένων δύο ταχυτήτων.

Υπεργολαβίες : Τέλος στο «αγκάθι» που δηλητηρίαζε την οικοδομική δραστηριότητα

Επιτυχία θεωρείται για την **Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.**, η εξασφάλιση υπηρεσιών Υπεργολαβίας και για οικοδομικές εργασίες, η οποία αποτελούσε πάγιο αίτημα των Εργολάβων Οικοδομών από το 1985 και η οποία επιτεύχθηκε με την υπογραφή του Μνημονίου Συμφωνίας μεταξύ της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου και των συντεχνιών ΣΕΚ και ΠΕΟ στις 16/7/2008.

Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν στη σύσταση επιτροπής για παρακολούθηση της εφαρμογής των όρων του Μνημονίου Συμφωνίας, κατ'επέκταση και της Συλλογικής Σύμβασης στα πλαίσια της οποίας θα πρέπει να τηρείται αυστηρά η συμφωνία.

Ο Εργολάβος θα πρέπει απαραίτητα:

- να συνομολογεί γραπτή συμφωνία ανάθεσης των εργασιών Υπεργολαβίας με τον Υπεργολάβο στην οποία: (α) να περιγράφεται η εργασία, (β) ο Υπεργολάβος να εφαρμόζει το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας, (γ) να προβλέπει ότι, σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι ο Υπεργολάβος δεν καταβάλλει όλα τα ωφελήματα προς τους υπαλλήλους του, να έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί τις κρατήσεις που προβλέπονται στη Συμφωνία για να καλύψει τις σχετικές απαιτήσεις του προσωπικού του
- να μην έχει απολύσει προσωπικό λόγω πλεονασμού για αντικατάσταση από εργαζόμενους υπεργολάβους
  - να αμείβει το προσωπικό του με βάση τη Συλλογική Σύμβαση είτε είναι οργανωμένο είτε όχι.

Το Μνημόνιο Συμφωνίας για τις Υπεργολαβίες, προνοεί ότι:

Ο Υπεργολάβος θα πρέπει απαραίτητα:

- να είναι εγγεγραμμένος εργοδότης
- να έχει σε ισχύ ασφάλιση ευθύνης Εργοδότη
- να έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- οι υπάλληλοι του να αμείβονται, να έχουν τα ωφελήματα και να εργάζονται σύμφωνα με τις πρόνοιες της Συλλογικής Σύμβασης

Ιστορικά να αναφέρουμε ότι οι Συντεχνίες πάντοτε απέρριπταν το συγκεκριμένο αίτημα της Ομοσπονδίας, αρνούμενες να τεθεί ως θέμα συζήτησης. Μετά από εξαντλητικές διαπραγματεύσεις και παλαιότερες απεργιακές κινητοποιήσεις των Συντεχνιών, η Ομοσπονδία μας συγκατάνευσε στη συνομολόγηση Συμφωνίας για ανανέωση της προηγούμενης Συλλογικής Σύμβασης από 01/01/2006 - 31/12/2007, με την προϋπόθεση τα πιο κάτω θέματα να συζητηθούν εξαντλητικά, ουσιαστικά και με καλή πίστη, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

• Διεύρυνση Κατ'Αποκοπήν Εργασιών

• Παράνομη Απασχόληση

• Καθολική Εφαρμογή Συλλογικής Σύμβασης από όλους τους Εργολάβους.

Με την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου εξασφάλισης υπηρεσιών υπεργολαβίας, ο Εργολάβος έχει το δικαίωμα να επιλέγει με γνώμονα την παραγωγικότητα, την ποιότητα, την ασφάλεια και τις ανάγκες της επιχείρησής του, τον τρόπο εκτέλεσης της εργασίας του, είτε με δικό του προσωπικό, είτε με την εκμίσθωση υπηρεσιών υπεργολάβων και εξειδικευμένων συνεργείων.

Οι δύο πλευρές δεσμεύτηκαν τόσο για τον έλεγχο εφαρμογής της Συλλογικής Σύμβασης 2008-2010, όσο και για περεταίρω βελτιώσεις όσον αφορά το θέμα της Υπεργολαβίας. Για το σκοπό αυτό, συστάθηκε Επιτροπή Παρακολούθησης τήρησης του Μνημονίου, με αντιπροσώπους της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. και των συντεχνιών Σ.Ε.Κ. και Π.Ε.Ο. οι οποίοι και έχουν συχνές μεταξύ τους συναντήσεις και διαβουλεύσεις.

Νίκος Κελεπέσιης
Γενικός Διευθυντής Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.

Ενεργειακή Κατανάλωση και Βιώσιμα Κτίρια

Ανάγκη νέων προτεραιοτήτων και πολιτικών στον κατασκευαστικό τομέα

Ο κατασκευαστικός τομέας σε παγκόσμιο επίπεδο προσελκύει τα μεγαλύτερα ποσοστά του εθνικού επενδυτικού κεφαλαίου συμβάλλοντας σε μεγάλο βαθμό στην απασχόληση του ενεργού παγκόσμιου πληθυσμού με ποσοστό σχεδόν 7% και έχοντας να επιδείξει ένα όγκο εργασίας € 2,36 τρισεκατομμύρια που ουσιαστικά ερμηνεύεται με συμμετοχή 10% στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ).

Ο κατασκευαστικός τομέας είναι ο μεγαλύτερος βιομηχανικός τομέας στην Ευρώπη των 27 όπου δραστηριοποιούνται 2,9 εκατομμύρια κατασκευαστικές εταιρείες απασχολώντας 26 εκατομμύρια εργαζόμενους. Το ποσοστό συμμετοχής του τομέα στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) έχει φτάσει το 10,6% και οι επενδύσεις στις κατασκευές τα 1.304 δισεκατομμύρια ευρώ. Το ίδιο συμβαίνει και στις Ηνωμένες Πολιτείες με συμμετοχή 12% στο (ΑΕΠ) και στον αναπτυσσόμενο κόσμο που αντιπροσωπεύει το 2-3% του ΑΕΠ, η κατασκευή εκτιμάται επίσης για συμμετοχή πάνω από το 50% του εθνικού επενδυτικού κεφαλαίου. Οι αναπτυσσόμενες χώρες αποτελούν το 23% της δραστηριότητας του παγκόσμιου κατασκευαστικού τομέα, διαφορετικά, ο κλάδος των οικοδομικών και τεχνικών έργων είναι η συνηθέστερη εργασία στις φτωχότερες χώρες, πράγμα που καταδεικνύει ότι ο τομέας του κτιρίου και οικοδόμησης είναι ο μεγαλύτερος εργοδότης.

Ο τομέας του κτιρίου μπορεί να είναι ο μεγαλύτερος εργοδότης, είναι όμως και υπεύθυνος για το 40% περίπου της συνολικής ενεργειακής κατανάλωσης στην Ευρώπη, ενώ η απόλυτη ενεργειακή του κατανάλωση αυξάνεται διαρκώς. Παρόλο που η Ε.Ε. έχει υπογράψει το Πρωτόκολλο του Κιότο και έχει θέσει σε εφαρμογή πολύ σαφή νομοθετικά πλαίσια, με στόχο την μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης, η συνολική ζήτηση ενέργειας αυξάνεται διαρκώς. Σχεδόν όλες οι χώρες της Ε.Ε., εκτός από το Βέλγιο, τη Δανία και τη Σουηδία, παρουσιάζουν αύξηση της ενεργειακής τους κατανάλωσης, με τις χώρες της Νότιας Ευρώπης να παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη.

Το φαινόμενο αύξησης της ενεργειακής κατανάλωσης στις χώρες αυτές, μεταξύ των οποίων είναι και η Κύπρος, παρατηρείται κυρίως λόγω προβλημάτων που σχετίζονται άμεσα με την οικονομική τους ανάπτυξη και την αύξηση του βιοτικού τους επιπέδου (αύξηση μεγέθους της κατοικίας και κατά συνέπεια του κτιριακού χώρου που αντιστοιχεί σε κάθε άτομο και της ενέργειας που καταναλώνει),

τη ραγδαία διείσδυση των κλιματιστικών, την ανεπαρκή τεχνική νομοθεσία, καθώς επίσης και τη θερμική υποβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος. Παράλληλα, πολύ σημαντικά προβλήματα ποιότητας του εσωτερικού περιβάλλοντος και της κοινωνικής ανισότητας, που σχετίζονται με την προμήθεια και χρήση της ενέργειας, τονίζουν την ανάγκη νέων προτεραιοτήτων και πολιτικών στον κατασκευαστικό τομέα.

Η υπάρχουσα πραγματικότητα σχετικά με την ενεργειακή κατανάλωση και την περιβαλλοντική ποιότητα στον κατασκευαστικό τομέα, καθώς και οι κυρίες αιτίες που συμβάλλουν στην πραγματική αύξηση της ενεργειακής ζήτησης, θα αποτελούν πλέον για όλους μας θέματα επίκαιρα όπως και η ανάγκη ύπαρξης του βιώσιμου κτιρίου στη ζωή μας.

Ποιο κτίριο όμως είναι βιώσιμο και ποιοι είναι οι στόχοι του;

Βιώσιμο είναι ένα κτίριο που ασκεί μία καθαρή επίδραση στη βιωσιμότητα των φυσικών συστημάτων που υποστηρίζουν την οικονομία μας (Wiggins). Το βιώσιμο κτίριο, μπορεί να οριστεί από την υψηλή-απόδοση, το χαμηλό-περιβαλλοντικό αντίκτυπο και τη συγκεκριμένη λύση-πρόγραμμα για: ένα δεδομένο προϋπολογισμό, το κλίμα, τη θέση και τη λειτουργία.

Οι στόχοι του βιώσιμου κτιρίου από τη σκοπιά του χρήστη δηλαδή αυτού ο οποίος δραστηριοποιείται σε κάποιο μέρος του κτιρίου (διαμέρισμα, γραφείο, κατάστημα, αποθήκη), ως ένοικος ή εργαζόμενος, είναι:

- **Υγιές εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον**
- **Αυξημένη ευημερία από την ποιότητα ζωής που του προσφέρει η οικία ή ο χώρος εργασίας και η περιοχή όπου ανήκει**

- **Να του καλύπτει τις παραπάνω ανάγκες με τέτοιο κόστος ώστε να δύναται να ανταποκριθεί με βάση τα δεδομένα εισοδήματά του.**

Οι στόχοι του βιώσιμου κτιρίου από τη σκοπιά της Πολιτείας, είναι η εξασφάλιση της υγείας των πολιτών, κατά το μέτρο του δυνατού, η υψηλή ευημερία και η δυνατότητα των επερχόμενων γενεών να καλύψουν τις ανάγκες τους. Άρα οι στόχοι ως προς το κτίριο και τις επιρροές του, είναι οι εξής:

- **Κατανάλωση φυσικών πόρων (νερό, πρώτες ύλες κλπ.) σε τέτοιο επίπεδο ώστε να μην διακυβεύεται το φυσικό κεφάλαιο των επόμενων γενεών**
- **Ρύπανση: Επίπεδα ρύπανσης τέτοια ώστε να μην κινδυνεύει η δημόσια υγεία ή των φυσικών οικοσυστημάτων.**

Έναντι των άλλων βιομηχανικών προϊόντων, τα κτίρια, παρουσιάζονται ως μία ειδική περίπτωση, δεδομένου ότι η ζωή τους είναι μακράς διάρκειας. Οι κατασκευές που κτίζονται σήμερα στις αναπτυσσόμενες χώρες θα έχουν μία μέση ζωή 80 ετών. Σε πολλές χώρες υπάρχουν κτίρια, γέφυρες και άλλες κατασκευές που έχουν διάρκεια ζωής αιώνων. Αυτό σημαίνει ότι το σχέδιο, για παράδειγμα, ενός κτιρίου γραφείων θα έχει μακροπρόθεσμο αντίκτυπο στην απόδοση της κατασκευής, καθώς και στις περιβαλλοντικές της επιδράσεις.

Φυσικά, οι επιδράσεις των κτιρίων και της οικοδόμησης δεν είναι όλες αρνητικές. Οι καλά προγραμματισμένες και σχεδιασμένες κατασκευές που κτίζονται με βιώσιμες μεθόδους και υλικά, μπορούν να είναι ιδιαίτερα ευεργετικές και στις κοινωνικές και στους εργαζομένους. Η πιο ξεχωριστή κοινωνική παροχή είναι η παροχή εργασιών κατασκευής, ειδικά για τους εργαζομένους με λίγα

προσόντα ή τους μετανάστες.

Οι επιπτώσεις της χρήσης του εδάφους της κατασκευής είναι πολλές και ποικίλες. Ένα μεγάλο μέρος της αποψίλωσης στις αναπτυσσόμενες χώρες οφείλεται στην οικοδόμηση και τη συγκομιδή ξυλείας για εξαγωγή. Η συμπίεση του εδάφους από τα κτίρια και την υποδομή τους, είναι συχνά αμετάκλητη. Εάν τα τρέχοντα συμβατικά σχέδια δεν αλλάξουν, η επέκταση του περιβάλλοντος οικοδόμησης θα καταστρέψει ή θα ενοχλήσει τους φυσικούς βιότοπους και την άγρια φύση σε πάνω από 70% της επιφάνειας του εδάφους μέχρι το 2032, λόγω κυρίως της αύξησης στον πληθυσμό, την οικονομική δραστηριότητα και την αστικοποίηση. Η ρύπανση που σχετίζεται με τα κτίρια και την οικοδόμηση δεν είναι πάντα προφανής (αέρα, νερού, σκόνης και θορύβου). Οι μολυσματικές συγκεντρώσεις μέσα στα κτίρια (που προέρχονται από τα χρώματα, βοηθητικά υλικά και άλλα συστατικά) μπορούν να εμφανιστούν αργότερα.

Όσον αφορά στα ΑΕΚΚ (Απόβλητα από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις), μερικές αναπτυσσόμενες χώρες επιτυγχάνουν επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση σε ποσοστό πάνω από 80%, αν και πρέπει να σημειωθεί ότι ένα μεγάλο μέρος του υλικού, χρησιμοποιείται σε μια χαμηλή προστιθέμενης αξίας μορφή, π.χ. στα οδικά θεμέλια. Συνολικά, αυτός ο τομέας αποτελεί το 30-50% των συνολικών αποβλήτων που παράγονται στις χώρες υψηλού εισοδήματος. Στη χώρα μας αν και υπάρχει σχετική νομοθεσία από το 2002 και σύντομα αναμένονται νέοι κανονισμοί, το κράτος δεν έχει φροντίσει για την ύπαρξη της απαραίτητης υποδομής και ως εκ τούτου σχεδόν τίποτα δεν έχει επιτευχθεί. Αντίθετα συνεχίζεται ποικιλότροπα η επιβάρυνση του περιβάλλοντος.

Πρόκληση λοιπόν αποτελεί για όλους μας η μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής και κατ'επέκταση της μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης και των αλυσιδωτών προβλημάτων που προκαλεί. Η απάντηση στην πρόκληση αυτή, θα δημιουργήσει σύμφωνα με εκτιμήσεις, μια κατάσταση θετική για όλους, με περισσότερη ανάπτυξη, περισσότερες θέσεις εργασίας και περισσότερη προστασία του περιβάλλοντος. Ο ρόλος του κράτους και της Τοπικής Αρχής, σ' αυτήν την πρόκληση, είναι καθοριστικός. Η ενίσχυση της ανάπτυξης και ειδικότερα της βιώσιμης αποτελούν ευθύνη του κράτους και δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να αφεθούν στη λειτουργία της αγοράς. Γι' αυτό και το κυπριακό κράτος καλείται, όπως έχουν ήδη πράξει πολλά άλλα κράτη της Ε.Ε., να καθορίσει την προσέγγισή του με βάση συγκεκριμένες κατευθύνσεις που θα αποσκοπούν κυρίως στην κοινωνική πρόοδο, στην αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος, στη συνετή χρήση των φυσικών πόρων και στη συντήρηση των υψηλών και σταθερών επιπέδων οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης.

Ε.Ε., κράτος, Τοπική Αρχή, αρμόδιοι φορείς, εργοληπτικές, κόσμος, επαγγελματίες και πολίτες θα πρέπει η προσοχή όλων μας να στραφεί στις κατασκευές των βιώσιμων πλέον κτιρίων. Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, μπορεί να επιφέρει μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και του σχετικού κόστους ενέργειας, έως και 45%. Για την επίτευξη του στόχου αυτού ως πρώτο βήμα, τα δημόσια κτίρια και αυτά που επισκέπτεται συχνά το κοινό θα πρέπει να αποτελέσουν το παράδειγμα στα περιβαλλοντικά και ενεργειακά ζητήματα. Ειδικά τα μεγάλα κτίρια τα οποία χρησιμοποιούνται από δημόσιες αρχές και από ιδρύματα παρέχοντας δημόσιες υπηρεσίες σε μεγάλο αριθμό πολιτών, μπορούν να διαδραματίσουν πολύ σημαντικό ρόλο.

Ταυτόχρονα η προμήθεια των ενεργειακά αποδοτικών υλικών και υπηρεσιών από τους Δημόσιους Οργανισμούς, για χρήση σε τέτοιου είδους δημόσιων κτιρίων, επιβάλλεται και μπορεί να γίνει ο κινητήριος μοχλός για τη διείσδυσή τους στην αγορά. Η αγοραστική δύναμη του Δημοσίου Τομέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ιδιαίτερα σημαντική: οι Δημόσιοι Οργανισμοί ξοδεύουν περισσότερα από €1500 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως στην προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών. Περίπου το 40%

του προϋπολογισμού που διαθέτουν για προμήθειες οι Τοπικές Αρχές αφορά στα κτίρια άρα εύκολα μπορεί κάποιος να κατανοήσει τη σημασία των κατασκευών και ιδιαίτερα των μεγάλων δημόσιων και άλλων κτιρίων στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ενεργειακής κατανάλωσης.

Οι πρόνοιες για μελλοντική εγκατάσταση φωτοβολταϊκών και ηλιακού θερμοσίφωνα που έχουν υιοθετηθεί στην Κύπρο μπορούν να αποτελούν ένα κίνητρο, όμως φαντάζουν πολύ λίγες στα όσα πραγματικά επιβάλλεται να γίνουν. Κίνητρα που πηγάζουν από μια μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος, όπως είναι οι «πράσινοι φόροι» και η μείωση του Φ.Π.Α. για προϊόντα και υπηρεσίες φιλικές στο περιβάλλον ίσως θα πρέπει να αρχίσουν να μας απασχολούν. Είναι πλέον σαφές ότι πρέπει και στη χώρα μας να υιοθετηθεί μια προοδευτική ενεργειακή πολιτική της οποίας οι προτεραιότητες θα πρέπει να είναι η βελτίωση του αστικού μικροκλίματος και η μείωση των ενεργειακών αναγκών για δροσισμό και θέρμανση, η χρήση βιώσιμων ενεργειακών συστημάτων τροφοδοσίας για τα κτίρια, με χρήση ανανεώσιμων πηγών και τέλος η ανάπτυξη ενός νέου πιο αποδοτικού νομοθετικού πλαισίου για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων. Τέλος, στην προοδευτική ενεργειακή πολιτική της Κύπρου θα πρέπει απαραίτητα σ' ό,τι αφορά στον κατασκευαστικό τομέα και ιδιαίτερα

στον τομέα του κτιρίου να ληφθούν προτεραιότητες παρόμοιες μ' αυτήν της Ε.Ε που προσπαθεί να μειώσει τις εκπομπές GHG (αέρια του θερμοκηπίου) από τα κτίρια κατά 20%. Κάτι που θα οδηγήσει, σύμφωνα με εκτιμήσεις, στη δημιουργία 300.000 μόνιμων θέσεων εργασίας στον κατασκευαστικό τομέα κατά τη διάρκεια μιας περιόδου δέκα ετών (λαμβάνοντας υπόψη την ανακαίνιση και τη συντήρηση).

TTARAZO MOSAIC ELABORATION LTD

ΟΙΚΟΣ ΠΑΤΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΧΩΡΙΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΕΩΣ!

SHOWROOM:

35, Eleftherias Avenue, 7100 Aradippou,
Larnaca, Cyprus
Tel.: +357-24531837, Fax: +357-24533720

FACTORY:

Industrial Estate, 7100 Aradippou,
Larnaca, Cyprus
Tel.: +357-24534044, Fax: +357-24532169

Πάρις Χρυσός
Σύμβουλος Μηχανικός
Ασφάλειας & Διαχείρισης Έργων

Διεύθυνση Έργου & Διαχείριση Κινδύνων

Κάθε οργανισμός πρέπει να δημιουργήσει συγκριτικά πλεονεκτήματα, προκειμένου να επιβιώσει και να αναπτυχθεί στο τομέα του.

Για να είναι κανείς συνεπής στον προγραμματισμένο χρόνο, την ποιότητα της εργασίας και το κόστος των έργων, είναι απαραίτητο να μπορεί να διαχειρίζεται, να ελέγχει και να αξιολογεί μεθόδους και διαδικασίες διοίκησης.

Η διαχείριση έργου είναι απαραίτητο προσόν / εργαλείο για τη λειτουργικότητα της επιχείρησης και την

επίτευξη σημαντικών βελτιώσεων στους επιχειρησιακούς στόχους.

Τα πάντα στη ζωή έχουν κάποιο βαθμό κινδύνου. Με τον ίδιο τρόπο, όλοι δεν περιμένουν τα έργα τους να μην εγκυμονούν κανέναν απολύτως κίνδυνο.

Ο κάθε διευθυντής έργου πρέπει να προβεί σε εκτίμηση των κινδύνων με την ομάδα του έργου του.

Συγκεκριμένα ένα ζήτημα είναι ένα

τρέχον πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί. Ο κίνδυνος είναι ένα πιθανό μελλοντικό πρόβλημα που δεν έχει παρουσιαστεί ακόμα.

Ένας διευθυντής έργου που ενεργεί αντιδραστικά προσπαθεί να επιλύσει τα θέματα όταν αυτά παρουσιάζονται. Ένας διευθυντής έργου που λειτουργεί προληπτικά προσπαθεί να λύσει τα πιθανά προβλήματα πριν αυτά παρουσιαστούν.

Αυτή είναι η τεχνική της διαχείρισης κινδύνων. Δεν μπορούν όλα τα θέματα να προβλεφθούν και αναμένεται να προκύψουν κάποια από τα πιθανά προβλήματα που φαίνονται ότι δεν μπορούν να συμβούν.

Παρόλα αυτά, πολλά προβλήματα μπορούν να προβλεφθούν και πρέπει να γίνει η διαχείρισή τους μέσω της διαδικασίας προληπτικής διαχείρισης κινδύνου.

Όλα τα έργα έχουν κάποιο βαθμό αβεβαιότητας εξαιτίας των υποθέσεων που συνδέονται με αυτά και με το περιβάλλον στο οποίο εκτελούνται (Διατηρητέα κτίρια, ορεινά θέρετρα & αναπαλαιώσεις κτλ).

Γενικότερα, τα έργα με υψηλότερα επίπεδα κινδύνου απαιτούν πιο αυστηρό έλεγχο διαχείρισης του έργου, περισσότερη προσπάθεια, μεγαλύτερο κόστος και περισσότερη συγκέντρωση στη διαχείριση καθώς και περισσότερη προσοχή για τυχόν αστοχίες. Παρότι οι κίνδυνοι δεν μπορούν να εξαλειφθούν στο σύνολό τους, πολλοί κίνδυνοι μπορούν να προβλεφθούν και να ελεγχθούν εκ των προτέρων. Ο σκοπός της διαχείρισης του κινδύνου είναι να αναγνωριστούν οι παράγοντες επικινδυνότητας για ένα έργο και στη συνέχεια να καθιερωθεί ένα σχέδιο διαχείρισης των κινδύνων για να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα στην οποία ένας κίνδυνος θα βλάψει το έργο και το προσωπικό που εργάζεται στο έργο.

Περίληπτικά:

- Το έργο σας είναι σίγουρο ότι θα αντιμετωπίσει κάποια ζητήματα. Θέλετε να τα επιλύσετε **προληπτικά** ή να σκεφτείτε πώς θα τα αντιμετωπίσετε στην πορεία;
- Το έργο σας θα αντιμετωπίσει πιθανούς κινδύνους. Θέλετε να προσπαθήσετε να τους αντιμετωπίσετε **πριν ακόμα προκύψουν** ή να περιμένετε μέχρι να έρθετε αντιμέτωποι με τα προβλήματα;
- Αν θέλετε πραγματικά να εφαρμόσετε στην εταιρεία σας με αποτελεσματικό τρόπο μία πειθαρχία στη διαχείριση έργου, πρέπει να παραχωρήσετε κάποιο **επίπεδο ελέγχου και εξουσίας στο διευθυντή έργου.**
- Το έργο θα περατωθεί πιο σύντομα αν πρώτα το έχετε **σχεδιάσει σωστά** και στη συνέχεια έχετε **την πειθαρχία να διαχειριστείτε** αποτελεσματικά το έργο.
- Ο διευθυντής του έργου πρέπει να **πραγματοποιεί με την ομάδα του αναγνώριση των κινδύνων** σε όλη τη διάρκεια του έργου σε προγραμματισμένη βάση (εβδομαδιαία ή μηνιαία). Επίσης με την περάτωση ενός σημαντικού τμήματος του έργου ή κάποιου συμβάντος.
- Ένα τρέχον πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί ο κίνδυνος, είναι ένα **πιθανό μελλοντικό πρόβλημα** που δεν έχει

παρουσιαστεί ακόμα.

- Για να εφαρμόσετε μια μεθοδολογία διαχείρισης έργου με επιτυχία, πρώτα πρέπει να **πείσετε τον εαυτό σας** ότι υπάρχει αξία.
- Στην ουσία, σε όλα τα έργα χρησιμοποιείται μία **μεθοδολογία διαδικασιών, διεργασιών και προτύπων**. Αν θεωρείτε ότι δεν έχετε κάποια συγκεκριμένη μεθοδολογία, σημαίνει ότι αυτή που χρησιμοποιείτε είναι μη αποδοτική και μη τυποποιημένη.
- Πολλά έργα παρουσιάζουν δυσκολίες στη διαχείριση στόχου, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα επιπρόσθετη προσπάθεια και επιπλέον κόστος στο έργο. Το να έχετε **καλύτερες διαδικασίες διαχείρισης**

Ο κάθε διευθυντής έργου πρέπει να προβεί σε εκτίμηση των κινδύνων με την ομάδα του έργου του. Ο κίνδυνος είναι ένα πιθανό μελλοντικό πρόβλημα που δεν έχει παρουσιαστεί ακόμα

έργου θα έχει ως αποτέλεσμα τη δυνατότητα πιο αποτελεσματικής διαχείρισης του στόχου και του κόστους.

- Η αξία της σωστής διαχείρισης έργου βρίσκεται στο γεγονός ότι θα έχετε **πρότυπες διαδικασίες σε ετοιμότητα** για να αντιμετωπίσετε όλα τα απρόοπτα.

ΝΕΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. Δημοσιογραφική Διάσκεψη 24 Νοεμβρίου 2008

Με στόχο την γνωστοποίηση στο κοινό για τα οφέλη αλλά και τα δικαιώματα που έχουν επιλέγοντας νόμιμους και οργανωμένους εργολήπτες, αλλά και την προστασία των εγγεγραμμένων και οργανωμένων εργοληπτών – μελών των Συνδέσμων της, η **Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου(Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.)** εξήγγειλε σειρά νέων υπηρεσιών σε Δημοσιογραφική Διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα 24 Νοεμβρίου 2008, στο Ξενοδοχείο Χίλτον, στην παρουσία εκπροσώπων Υπουργείων και Οργανισμών, μελών των Διοικητικών Συμβουλίων των Συνδέσμων – μελών της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ., δημοσιογράφων και άλλων προσκεκλημένων.

Στην Κύπρο την τελευταία 5ετία, λόγω κυρίως της ραγδαίας ανάπτυξης του τομέα της κατασκευαστικής βιομηχανίας και τη προσέλκυση σ' αυτόν, παρανόμων, μη επαγγελματιών ή και «ευκαιριακών» εργοληπτών, προκαλούνται σε κάποιες περιπτώσεις κατά καιρούς, κρούσματα που σε κάποιο βαθμό πλήττουν την αξιοπιστία και το κύρος του οργανωμένου επαγγελματία εργολήπτη. Η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ., με αφορμή λοιπόν τα πιο πάνω,

αποτελώντας τον εκπρόσωπο των εργοληπτών της κυπριακής κατασκευαστικής βιομηχανίας και έχοντας ως σκοπό της να εργάζεται για την προώθηση και προάσπιση των συμφερόντων των μελών που ανήκουν στους Συνδέσμούς της, έθεσε άλλον ένα σκοπό. Να προστατεύει τον πολίτη/καταναλωτή (ιδιοκτήτη κάποιου κατασκευαστικού έργου) μέσω ενημέρωσης, συμβουλών και καθοδήγησης και γενικά δίνοντας απαντήσεις στους προβληματισμούς του.

Ως εργαλεία, που θα χρησιμοποιηθούν προς υλοποίηση των πιο πάνω σκοπών σχεδιάστηκαν και παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια της Δημοσιογραφικής Διάσκεψης οι ακόλουθες Υπηρεσίες: **Κάρτα Μέλους, Ανοικτή Γραμμή Επικοινωνίας με το Κοινό/Καταναλωτή 7777 8004, Περιοδικό “Εργολήπτης” και Ιστοσελίδα www.oseok.org.cy.**

Κάρτα Μέλους

Η Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου, προχώρησε στην εκτύπωση Κάρτας Μέλους για όλα τα εγγεγραμμένα στους Συνδέσμούς της μέλη σε όλη την ελεύθερη Κύπρο. Η Κάρτα Μέλους αποτελεί το πλέον αξιόπιστο αποδεικτικό στοιχείο-ταυτότητα του οργανωμένου και εγγεγραμμένου εργολήπτη και μπορεί να προβληθεί από τον κάτοχο της προς το κοινό / καταναλωτή, σε διαφημιστικά έντυπα, σε πινακίδες και περιφράξεις έργων, σε οχήματα του εργολήπτη και όπου αλλού κριθεί αναγκαίο.

Η Κάρτα Μέλους η οποία αποτελεί ένα ακόμη περισσότερο δεσμευτικό χαρτί για τον οργανωμένο εργολήπτη για τήρηση

νομότυπων διαδικασιών, θα πρέπει να απαιτείται από τον πολίτη / καταναλωτή προτού επιλέξει και αναθέσει την εκτέλεση του έργου του σε οποιοδήποτε εργολάβο.

κ.Νίκος Κελεπέσης Γ.Δ. Ο.Σ.Ε.Ο.Κ ,κ.Σώτος Λοής και κ. Άριστος Αριστοτέλους Πρόεδρος και Β.Γεν.Γραμματέας Κ.Σ. Ο.Σ.Ε.Ο.Κ , αντίστοιχα (από αριστερά).

Ανοικτή Γραμμή Επικοινωνίας

Παράλληλα με την Κάρτα Μέλους, η **Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.** εξήγγειλε επίσης την επίσημη λειτουργία της **Ανοικτής Γραμμής Επικοινωνίας 7777 8004**, η οποία εδώ και ένα μήνα λειτουργούσε σε πιλοτική βάση.

Ο πολίτης μπορεί να καλεί τον παγκύπριο αυτό αριθμό για καθοδήγηση και συμβουλές τεχνικής ή νομικής φύσης, για να υποβάλλει παράπονα ή διαφορές που τυχόν να προκύψουν με το συνεργαζόμενο εργολάβο καθώς και για εξακρίβωση της νομιμότητας του εργολήπτη που θα επιλέξει (εγγεγραμμένος στο Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Σ.Ε.Ε.Ε.) ή και της καταλληλότητάς του για το έργο που πρόκειται να εκτελέσει. Ενισχύοντας τον ίδιο σκοπό έχει λειτουργήσει και η ηλεκτρονική διεύθυνση **77778004@oseok.org.cy** , όπου το κοινό μπορεί να επικοινωνεί και γραπτώς αποστέλλοντας τα προβλήματα, τις απορίες του ή να ζητά ενημέρωση για συγκεκριμένο θέμα.

Η Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου, μέσα από την Ανοικτή Γραμμή , θέτει τις υπηρεσίες της στη διάθεση τόσο του πολίτη / ιδιοκτήτη ενός έργου, όσο και του εργολήπτη, ώστε να ενημερώνονται γύρω από τις υποχρεώσεις τους κατά την εκτέλεση ενός έργου αλλά και για επίλυση προβλημάτων που τυχόν να παρουσιαστούν.

Περιοδικό “Εργολήπτης”

Τριμηνιαία Έκδοση

Ένας από τους πάγιους στόχους της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου ήταν και η δημιουργία του δικού της εκφραστικού οργάνου. Με την κυκλοφορία του περιοδικού “Εργολήπτης”, η Ομοσπονδία στοχεύει στη σφαιρική ενημέρωση τόσο των μελών των Συνδέσμων της όσο και του κοινού, γύρω από τις εξελίξεις στην οικοδομική βιομηχανία, την προβολή των νέων της υπηρεσιών, άλλα και θεμάτων που ενδιαφέρουν, μέσα από ειδήσεις, έρευνες και άρθρα από επιστημονικούς συνεργάτες μας από το Δημόσιο, Ημικρατικό και Ιδιωτικό τομέα. Το περιοδικό κυκλοφορεί από τον Ιανουάριο του 2009 και κάθε τρίμηνο σε 2,500 χιλιάδες αντίτυπα, τα οποία θα διατίθενται στους οργανωμένους και άλλους εγγεγραμμένους εργολήπτες και λοιπούς συνεργάτες στις Κρατικές και Ημικρατικές Υπηρεσίες, Υπουργεία, αρχιτέκτονες, πολιτικούς μηχανικούς, επιμελητές ποσοτήτων και άλλα οργανωμένα σύνολα που σχετίζονται με τον κλάδο.

Ιστοσελίδα Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. www.oseok.org.cy

Ενίσχυση στην προσπάθεια που καταβάλλεται για την καλύτερη δυνατή επικοινωνία με το κοινό/καταναλωτή, τα μέλη των Συνδέσμων της και κάθε ενδιαφερόμενο για την κατασκευαστική βιομηχανία αποτελεί και η λειτουργία της ιστοσελίδας της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. www.oseok.org.cy η οποία για όσους γνωρίζουν τη χρήση του διαδικτύου, θα καταστεί σύντομα απαραίτητο εργαλείο και ανεξάντλητη πηγή πληροφοριών.

Μέσα από ειδήσεις, έρευνες, επιστημονικά άρθρα και ανακοινώσεις από την Κύπρο και το εξωτερικό, η Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου, ευελπιστεί να πληροφορεί, να φέρνει στην επιφάνεια και να αναλύει θέματα που ενδιαφέρουν τόσο τα μέλη των Συνδέσμων της, όσο και κάθε επισκέπτη της σελίδας αυτής.

Με συνεχή ενημέρωση και επιμόρφωση, καθώς και τις νέες προσφερόμενες υπηρεσίες της προς τον εργοληπτικό κόσμο και το κοινό/καταναλωτή, η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. στοχεύει σε ένα σωστά οργανωμένο και σωστά ελεγχόμενο εργολήπτη που να διασφαλίζει την ποιότητα του έργου και συνάμα την προστασία του κοινού.

Εξαγγελία Νέων Υπηρεσιών από το Γενικό Διευθυντή Ο.Σ.Ε.Ο.Κ κ. Νίκο Κελεπέση

Παρουσίαση Ιστοσελίδας και περιοδικού "Εργολήπτης" από το Διοικητικό Στέλεχος Αβραάμ Στεφανή και την Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. Κυριακή Αντωνίου αντίστοιχα.

Κατά τη διάρκεια της Δημοσιογραφικής Διάσκεψης, η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. επαναβεβαίωσε τη στήριξή της προς τον εργοληπτικό κόσμο και έστειλε σαφή μηνύματα προς κάθε κατεύθυνση, προκειμένου να αποφευχθεί η πιθανή οικονομική κρίση, στην οικοδομική βιομηχανία.

Διά στόματος του προέδρου της κ. Σώτου Λοή η **Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου**, απηύθυνε έκκληση στην Κυβέρνηση για υλοποίηση της απόφασης που εξήγγειλε για προώθηση και επίσπευση των αναπτυξιακών έργων, προκειμένου να απορροφηθεί το εργατικό δυναμικό του κλάδου, που πιθανόν να απειλείται με απόλυση.

Όσον αφορά το ξένο εργατικό δυναμικό, ο κ. Λοής ανέφερε ότι το ποσοστό των αλλοδαπών εργαζομένων στον κλάδο, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ., ανέρχεται στο 20%. Απαντώντας σε ερώτηση, είπε ότι θα καταβληθεί προσπάθεια για να μην την πληρώσουν οι Κύπριοι εργαζόμενοι και συμφώνησε με την εισήγηση των συντεχνιών, σε περίπτωση κρίσης να απολυθούν πρώτα οι αλλοδαποί εργάτες. Ωστόσο συμπλήρωσε, υπάρχουν και αδιάστατοι στο επάγγελμα, οι οποίοι εκμεταλλεύονται τους αλλοδαπούς εργάτες καταβάλλοντάς τους χαμηλότερους μισθούς σε σχέση με τους Κυπρίους.

Ένα από τα σημαντικά θέματα που απασχολεί έντονα την Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. σύμφωνα με τον κ. Λοή, είναι και η αδήλωτη εργασία, τονίζοντας τις ενέργειες που έχουν τροχοδρομηθεί μετά από κοινές προσπάθειες με τις συντεχνίες, προκειμένου να παταχθεί η παρανομία.

Ο κ. Λοής εξέφρασε την ανησυχία του ότι: αν επιβεβαιωθούν οι εκτιμήσεις της Ομοσπονδίας με την προϋπόθεση συνέχισης της οικονομικής κρίσης και μη λήψης των απαραίτητων μέτρων από πλευράς όλων μας, ο κύκλος εργασιών της οικοδομικής βιομηχανίας στα ιδιωτικά έργα, στο χειρότερο του σενάριο με τις σημερινές ενδείξεις, πιθανόν να μειωθεί κατά 40%. Αποτέλεσμα αυτού, θα είναι η μείωση κατά 20%, του γενικού κύκλου εργασιών της βιομηχανίας. Πλήγμα που θα οδηγήσει σε δυσάρεστα αποτελέσματα, όπως η απώλεια θέσεων εργασίας.

Τονίστηκε επίσης, η ανάγκη και οι προσπάθειες που καταβάλλονται από την Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. εδώ και τρία χρόνια, για αύξηση του ορίου ποσού Ασφάλισης Ευθύνης Εργοδότη από 85.000 ΕΥΡΩ (Λ.Κ.50.000) που είναι σήμερα, σε 170.860 ΕΥΡΩ (Λ.Κ.100.000) σε περίπτωση σοβαρού ατυχήματος.

Ενεργώντας προληπτικά, η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. απηύθυνε επίσης προειδοποίηση προς τις τράπεζες έτσι ώστε να συγκρατήσουν τα επιτόκια αλλά και προς τις τσιμεντοβιομηχανίες προκειμένου να περιμένουν να ξεκαθαρίσει το τοπίο γύρω από την πιθανή οικονομική κρίση στην Κύπρο, προτού προβούν σε οποιεσδήποτε αυξήσεις τιμών.

Η Καλύτερη Ομάδα... εγγύηση για το καλύτερο αποτέλεσμα!

Associate Companies

- Airmec Ltd
- Dracon A.T.S Ltd
- Airmec Engineering Ltd
- A.S.L. Electromechanical Services Ltd
- Multimetal Works Ltd
- Elmetherm Trading Ltd
- Total Engineering Ltd

Nicosia Office:
Tel.: +357 22 755722, Fax: +357 22 750863
P.O. Box 21890, CY 1514 Nicosia - Cyprus
E-mail: aircon@cytanet.com.cy

Limassol Office:
Tel.: +357 25 823604, Fax: +357 25 873946
P.O. Box 70143, CY 4161 Limassol - Cyprus

"Ο Οργανωμένος Εργολήπτης κτίζει με περισσότερη Ασφάλεια, Συνέπεια, Υπευθυνότητα και Σεβασμό στο Περιβάλλον, στον Εργαζόμενο και στον Καταναλωτή"

Κοινωνική Προσφορά ΟΣΕΟΚ

Στο πλαίσιο της κοινωνικής της προσφοράς και ευαισθητοποιημένη από τις πυρκαγιές που έπληξαν το καλοκαίρι του 2007 την περιοχή της Πελλοπονήσου, η **Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου** αποφάσισε να διαθέσει το ποσό των 100.000 ευρώ, προς τους πυρόπληκτους Έλληνες αδελφούς μας, προς αποκατάσταση μέρους των ζημιών που υπέστησαν. Αξίζει να σημειωθεί, ότι ένα σεβαστό ποσό 82,027 ευρώ, εισπράχθηκε μετά από έρανο που διεξήχθη μεταξύ των εργοληπτών - μελών των Συνδέσμων της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ..

Μετά από συνεννοήσεις με το Υπουργείο Εσωτερικών αποφασίστηκε όπως το ποσό αυτό διατεθεί στο Δήμο Φιγαλείας και συγκεκριμένα στο Δημοτικό Διαμέρισμα Πετραλώνων το οποίο και επισκέφτηκε αντιπροσωπεία της Ομοσπονδίας στις 28-29 Μαρτίου 2008, με τους Αντιπρόεδρο κ. Πέτρο Ευλογημένο, ταμία κ. Κώστα Ρουσιά και Γενικό Διευθυντή κ. Νίκο Κελεπέσιη.

Ύστερα από μελέτη των αναγκών της περιοχής και διαβουλεύσεις με το Δημοτικό Συμβούλιο Φιγαλείας, η Ομοσπονδία ανέλαβε να εκτελέσει τα πιο κάτω έργα:

- Εγκατάσταση ηλεκτρογεννήτριας αντλιοστασίου που θα βοηθά στην άντληση πόσιμου νερού προς εξυπηρέτηση του δημοτικού διαμερίσματος, σε περίπτωση διακοπής της ηλεκτροδότησης (η οποία λειτούργησε ήδη, σε πρόσφατη διακοπή ρεύματος)
- Αντικατάσταση του παλαιού δικτύου ύδρευσης στο Δ.Δ. Πετραλώνων, το οποίο τα τελευταία χρόνια αντιμετωπίζει συνεχή προβλήματα υδροδότησης
- Κατασκευή Δημοτικού Σταδίου.

Για τα δύο πρώτα έργα προκηρύχθηκαν και αξιολογήθηκαν

Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων Κύπρου (ΟΕΒ)

ΟΕΒ - Οδηγός Εθνικών Σχεδίων Χρηματοδότησης Επιχειρήσεων

Η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ) σε συνεργασία με την PRICEWATERHOUSECOOPERS, ετοίμασε «Οδηγό Εθνικών Σχεδίων Χρηματοδότησης Επιχειρήσεων», προς ενημέρωση και αξιοποίηση των διαφόρων σχεδίων χρηματοδότησης που βρίσκονται ήδη σε ισχύ ή πρόκειται να προκηρυχθούν, από τις επιχειρήσεις - μέλη της.

Στόχος του «Οδηγού», είναι η παρουσίαση των Σχεδίων χορηγιών

Παράδοση επιταγών από κ. Πέτρο Ευλογημένο(δεξιά) Αντιπρόεδρο Κ.Σ. Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.

προσφορές. Μετά την υπογραφή συμβολαίων με τους επιτυγχόντες προσφοροδότες, άρχισαν οι εργασίες, οι οποίες και ολοκληρώθηκαν αρχές Νοεμβρίου 2008.

Αντιπροσωπεία της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ., υπό τον Αντιπρόεδρο της κ. Πέτρο Ευλογημένο μετέβη εκ νέου στην Ελλάδα για την τυπική διαδικασία παράδοσης επιταγών, όπως και για την επίβλεψη της εξέλιξης και του τρίτου έργου, κατασκευής του Δημοτικού Σταδίου, οι εργασίες του οποίου θα προχωρήσουν μόλις εκδοθούν οι σχετικές οικοδομικές άδειες. Ο κ. Ευλογημένος συναντήθηκε με τους μελετητές του έργου και εκπρόσωπο της κοινότητας.

Η Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου, η οποία παρακολουθεί τη συνεχή εξέλιξη των εργασιών, στηρίζει την προσπάθεια αποπεράτωσης και του τρίτου έργου κατασκευής του Δημοτικού Σταδίου, ολοκληρώνοντας έτσι, τον κύκλο των εργασιών που είχαν εξαγγελθεί, προς αξιοποίηση του ποσού που είχε εισπραχθεί από τα μέλη των Συνδέσμων της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ., προς ανακούφιση των πυρόπληκτων περιοχών της Ελλάδας.

επιχειρήσεων από εθνικούς ή συγχρηματοδοτούμενους με την Ε.Ε. πόρους και η διευκόλυνση των επιχειρήσεων στον εντοπισμό των Σχεδίων που τους αφορούν. Ο «Οδηγός» έχει χωριστεί κατά δραστηριότητα, ανάμεσά τους και ο τομέας των κατασκευών. Η παρουσίαση διαμορφώθηκε, με τρόπο ώστε ανάλογα με την επενδυτική ανάγκη κάθε επιχείρησης, να μπορεί εύκολα να εντοπιστεί το κατάλληλο Σχέδιο. Παρέχονται επίσης πληροφορίες, για την εξασφάλιση του πλήρους κειμένου και εντύπων αίτησης για το κάθε ένα Σχέδιο.

Για περισσότερες πληροφορίες και εξασφάλιση εντύπων του «Οδηγού», μπορείτε να απευθύνεστε στο Τμήμα Βιομηχανίας και Υπηρεσιών της ΟΕΒ.

Εισφορά στο Φιλανθρωπικό Σωματείο “Αλκιονίδες”

Ο **Σύνδεσμος Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου** και η **Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου** ευαισθητοποιημένοι από το έργο που επιτελεί το Φιλανθρωπικό Σωματείο Αλκιονίδες από το 1998, συνέβαλαν στην ενίσχυση των σκοπών του, συνεισφέροντας χρηματικό ποσό ύψους **1.000 ΕΥΡΩ**. Αντιπροσωπεία της **Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.** και του **Σ.Ε.Ο.Κ.** υπό τον Γενικό Διευθυντή κ. Νίκο Κελεπέσιη και τον ταμία του Σ.Ε.Ο.Κ. αντίστοιχα κ. Φραγκόπουλο Σάββα, παρέδωσαν στις 21 Οκτωβρίου 2008 την επιταγή των **1.000 ΕΥΡΩ** στην αντιπρόσωπο του Σωματείου στα γραφεία τους στη Λευκωσία, κ. Γεωργία Πολυβίου.

Το **φιλανθρωπικό Σωματείο Αλκιονίδες**, σε συνεργασία με το Γραφείο Κοινωνικής Ευημερίας, προσφέρει άμεση βοήθεια σε άτομα που έχουν απόλυτη ανάγκη, προσπαθώντας από κοινού, να καλύψουν τα κενά που παρουσιάζονται από την υποστελέχωση και τη γραφειοκρατία της κρατικής μηχανής.

Σκοποί του Σωματείου, το οποίο συνεχίζει το έργο του και στο Ηνωμένο Βασίλειο, είναι:

- η παροχή οικονομικής βοήθειας και η συμπαράσταση σε Κύπριους ασθενείς που στέλνει η Κυπριακή Δημοκρατία σε νοσοκομεία του Λονδίνου και
- η μελέτη των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα ή οι οικογένειες που χρειάζονται βοήθεια και η συμβολή στην επίλυση τους, με οποιοδήποτε τρόπο.

Ενόψει των εορτών των Χριστουγέννων ο **Σύνδεσμος Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου**, αποφάσισε να διαθέσει επίσης ποσό 2.000 ευρώ σε ιδρύματα και οργανισμούς προς στήριξη του έργου που επιτελούν, κάνοντας τις ακόλουθες εισφορές: **Αντικαρκινικός Σύνδεσμος Κύπρου 500ευρώ**. **Σχολή Τυφλών 500ευρώ** **Μικροί Εθελοντές 500ευρώ και Unicef 500 ευρώ**. Τις επιταγές παρέδωσε η Εκτελεστική Λειτουργός του Συνδέσμου κ. Μάρω Κωνσταντίνου.

European Construction Industry Federation

Δράση της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.) στη F.I.E.C. (Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Κατασκευών)

Η Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου έλαβε μέρος και φέτος στο Ετήσιο Συνέδριο της **Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Κατασκευών – F.I.E.C.**, που πραγματοποιήθηκε στο Δουβλίνο της Ιρλανδίας, στις 19-21 Ιουνίου 2008.

Η **F.I.E.C.**, μέλος της οποίας είναι και η **Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.** από το 1996, εργάζεται με στόχο την εφαρμογή ενιαίας πολιτικής προς επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων της οικοδομικής βιομηχανίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τα κυριότερα θέματα που παρουσιάστηκαν στο Συνέδριο ήταν:

- Ενεργειακή Αποτελεσματικότητα: Δυσλειτουργική Αγορά – Προκλήσεις και Ευκαιρίες
- Οικολογικές Περιοχές: Παρουσίαση περιπτώσεων οικολογικών περιοχών (πόλεις, χωριά, κτίρια κ.λ.π.)
- Φωτοβολταϊκά – Η επερχόμενη επανάσταση / Παρουσίαση έργου “ Ήλιοβασιλέμα ”

Με 33 Ομοσπονδίες – Μέλη από 28 χώρες η F.I.E.C. εκπροσωπεί 1,9 εκατομμύρια εργοληπτικές

επιχειρήσεις όλων των δυναμικοτήτων (μεγάλες και μικρομεσαίες), στις οποίες απασχολούνται 11 εκατομμύρια εργατοτεχνίτες και αποτελεί τον κύριο συνομιλητή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ότι αφορά τον κατασκευαστικό τομέα.

Σε πρόσφατη προγραμματισμένη Συνεδρία της F.I.E.C. που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες όπου συζητήθηκαν εσωτερικά θέματα, καθορίστηκε η ημερομηνία διεξαγωγής του μεθεπόμενου Ετήσιου Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Κατασκευών (F.I.E.C.) που θα πραγματοποιηθεί στη χώρα μας, στις 28-29 Μαΐου 2010 (απόφαση που πάρθηκε και αποτελεί επιτυχία για την Κύπρο, στο Ετήσιο Συνέδριο του Ιουνίου 2008).

Σε δεύτερη έκτακτη Συνεδρία, αντικείμενο συζήτησης αποτέλεσε η παγκόσμια οικονομική κρίση και κατατέθηκαν απόψεις και προβληματισμοί από διάφορες χώρες.

Την Κύπρο εκπροσώπησαν και στις δύο συνεδρίες, οι Γενικοί Γραμματέας του Κ.Σ. της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. κ. Ανδρέας Μικάλλος και Γενικός Διευθυντής Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. κ. Νίκος Κελεπέσιης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. συμβάλλει με το δικό της ποσοστό στη διαμόρφωση της εκάστοτε επίσημης θέσης της F.I.E.C. πάνω σε συγκεκριμένα θέματα.

Επανεκλογή Αντώνη Πετρίδη στην Προεδρία του Δ.Σ. του Συνδέσμου Εργοληπτών Πάφου

Η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. εκφράζει τα θερμά της συγχαρητήρια στον κ. Αντώνη Πετρίδη, για την επανεκλογή του στην Προεδρία του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Εργοληπτών Πάφου.

Οι εκλογές διεξήχθησαν κατά τη διάρκεια της 40ης Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης του Συνδέσμου Εργοληπτών Πάφου, που πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 29 Νοεμβρίου 2008, στο Εκπαιδευτικό Κέντρο του Συνδέσμου.

Στο πρώτο Μέρος της Συνέλευσης παρουσιάστηκε από τον Πρόεδρο του Δ.Σ. του Συνδέσμου κ. Αντώνη Πετρίδη, η Έκθεση των Πεπραγμένων της τριετίας του απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου και ο Οικονομικός Απολογισμός για το έτος 2007.

Μετά από συζήτηση των Πεπραγμένων και έγκριση τους, ακολούθησε συζήτηση των καυτών προβλημάτων της Οικοδομικής Βιομηχανίας.

Στη συνέχεια ακολούθησαν αρχαιρεσίες, για την ανάδειξη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου, για την επόμενη τριετία. Κατά τη διάρκεια τους, εξελέγησαν οι πιο κάτω, οι οποίοι καταρτίστηκαν σε σώμα στη πρώτη Συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ως ακολούθως:

Πρόεδρος : κ. Αντώνης Πετρίδης
Αντιπρόεδρος : κ. Ανδρέας Χ"Γιάννης
Γραμματέας : κ. Νεόφυτος Κουρσάρος
Ταμίας : κα Μαρία Χαραλαμπίδου
Μέλος : κ. Παύλος Ελευθεριάδης
Μέλος : κ. Παύλος Παύλου
Μέλος : κ. Ρολάνδος Κυριάκου

Η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. διευρύνει τις συνεργασίες της

Η ανάπτυξη στενότερης και συστηματικής συνεργασίας μεταξύ των **Κυπριακού Οργανισμού Τυποποίησης (CYS)/Κυπριακής Εταιρείας Πιστοποίησης(ΚΕΠ)** και της **(Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου(Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.))** αποφασίστηκε σε πρόσφατη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε μεταξύ των διευθύνσεων του CYS και της ΚΕΠ, Δρ. Ιωάννη Καρή και κ.Πάμπο Καμμά αντίστοιχα και της αντιπροσωπείας της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ., αποτελούμενης από τους Γενικό Διευθυντή κ. Νίκο Κελεπέση και Διοικητικό Στέλεχος κ. Αβραάμ Στεφανή.

Ανάμεσα στις ενέργειες που έχουν συμφωνηθεί προς

αμοιβαίο όφελος, είναι και οι ακόλουθες:

- Να καθιερωθεί η από κοινού διοργάνωση σε ετήσια βάση, Ημερίδα Ποιότητας για τον Οικοδομικό Κλάδο.
- Η συμμετοχή στελεχών και μελών της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. σε εθνικές και διεθνείς επιτροπές του CYS.
- Παροχή προς την Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. των απαραίτητων προτύπων από τον CYS.
- Ανταλλαγή επιστημονικού και ενημερωτικού υλικού και προβολή τους από την ιστοσελίδα και το περιοδικό της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ..
- Διενέργεια από κοινού ενημερωτικών και εκπαιδευτικών σεμιναρίων.

Για υλοποίηση των στόχων που έχουν τεθεί, ορίστηκαν Υπεύθυνοι Λειτουργοί που θα παρακολουθούν και θα προωθούν τη συνεργασία των δύο μερών. Εκ μέρους της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. έχει ορισθεί ο κ. Αβραάμ Στεφανή και εκ μέρους των CYS/ΚΕΠ ο κ. Μιχάλης Ορφανίδης, Λειτουργός Τυποποίησης.

Νέο Ιδιόκτητο Οίκημα ετοιμάζεται να ανεγείρει ο Σύνδεσμος Εργολάβων Οικοδομών Λεμεσού

Το όραμα των Εργολάβων της Λεμεσού γίνεται πραγματικότητα, αφού υπογράφησαν πρόσφατα τα συμβόλαια για ανέγερση του νέου ιδιόκτητου οικήματος του Συνδέσμου Εργολάβων Οικοδομών Λεμεσού, με την εργοληπτική Εταιρεία George Anastasi & Sons Ltd, στην παρουσία των Αρχιτεκτόνων – Μελετητών του έργου της Akis Charalambous Partneship και στελεχών του Επαρχιακού Συνδέσμου Εργολάβων Λεμεσού.

Σε λιγότερο από ενάμιση χρόνο οι Εργολάβοι της Λεμεσού θα διαθέτουν το δικό τους σπίτι, πρωτοποριακό σε σχεδιασμό και εξοπλισμένο με όλα τα σύγχρονα μέσα.

Ένα οίκημα δηλαδή αντάξιο των προσδοκιών τους που θα καλύπτει όλες τις ανάγκες του Κύπριου Εργολάβου μέσα στα πλαίσια της ενωμένης Ευρώπης.

Κοινή Ευρωπαϊκή Στρατηγική για Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία

Πρώτος στόχος της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής 2007-2012 για την Ασφάλεια και Υγεία στην εργασία, είναι η συνεχής, βιώσιμη και ομοιογενής μείωση των εργατικών ατυχημάτων κατά 25%, ανά 100.000 εργαζόμενους.

Για σκοπούς ευθυγράμμισης της Στρατηγικής της Κύπρου με την αντίστοιχη Ευρωπαϊκή, το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ετοίμασε τη Στρατηγική της Κύπρου πάνω στην Ασφάλεια και Υγεία στην εργασία για την ίδια περίοδο, το κείμενο της οποίας υιοθετήθηκε, από το Παγκύπριο Συμβούλιο Ασφάλειας και Υγείας στις 15.10.2007.

Με βάση την πιο πάνω στρατηγική ετοιμάστηκε και συμφωνήθηκε από τα μέλη του Παγκύπριου Συμβουλίου Ασφάλειας και Υγείας, Σχέδιο Δράσης, το οποίο περιλαμβάνει τις ενέργειες τόσο των μελών του Συμβουλίου, όσο και άλλων επηρεαζόμενων φορέων, ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της Στρατηγικής.

Το κείμενο της Στρατηγικής, αφού εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, υπογράφηκε κατά τη διάρκεια της τελετής έναρξης των εκδηλώσεων της Εβδομάδας Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία 2008, από την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Σωτηρούλα Χαλαράμπους και τους εκπροσώπους όλων των εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων, που μετέχουν στο Παγκύπριο Συμβούλιο Ασφάλειας και Υγείας, στις 20 Οκτωβρίου 2008.

Ενεργό συμμετοχή στις εκδηλώσεις της Εβδομάδας Ασφάλειας, είχε και η Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου, αφού ανάμεσα στους κοινωνικούς εταίρους που υπέγραψαν τη Στρατηγική και επιβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της, ήταν και ο Πρόεδρος της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. κ. Σώτος Λοής.

Κατά τη διάρκεια της ίδιας τελετής βραβεύτηκαν επίσης αφυπηρετήσαντα στελέχη των οργανισμών Μελών του Παγκυπρίου Συμβουλίου Ασφάλειας και Υγείας, μεταξύ αυτών και ο πρώην διευθυντής της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. κ. Άγγελος Κωνσταντίνου. Στο πλαίσιο της καλής συνεργασίας του Τμήματος Επιθεώρησης και της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ., η Ομοσπονδία μας προσέφερε επίσης αφιλοκερδώς τις υπηρεσίες παρουσίασης της όλης τελετής, από την Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. Κυριακή Αντωνίου.

* Ολόκληρο το κείμενο της Στρατηγικής της Κύπρου πάνω στην Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία για την περίοδο 2007-2012, θα δημοσιευτεί στο επόμενο τεύχος του περιοδικού «Εργολήπτης».

Έχεις Πρότυπα; Γιατί όχι και Προνόμια!

Προνόμια Συνδρομητών:

Έκπτωση 20% στις αγορές διεθνών (ISO, IEC), ευρωπαϊκών (CEN, CENELEC) και εθνικών προτύπων (ΕΛΟΤ, BSI)

Έκπτωση 50% στις αγορές κυπριακών εθνικών προτύπων (CYS)

Έκπτωση 25% στα πακέτα προτύπων

Δωρεάν ενημέρωση για όλα τα νέα ευρωπαϊκά πρότυπα που υιοθετούνται στην Κύπρο από τον CYS

Δωρεάν εβδομαδιαία ενημέρωση για όλα τα νέα ευρωπαϊκά & διεθνή πρότυπα

Δωρεάν πληροφόρηση για πρότυπα που αφορούν συγκεκριμένες θεματικές κατηγορίες

Μηνιαία ενημέρωση για όλες τις εκδηλώσεις & σεμινάρια που διοργανώνει ο CYS

Τακτική ενημέρωση για τις τρέχουσες εξελίξεις και προοπτικές της ευρωπαϊκής τυποποίησης

Διεύρ: Λεωφόρος και Κλάση Αναδείγματα 30, 2^{ος} & 3^{ος} όροφος
2014 Λευκωσία, Τ.Κ. 10107, 2008 Λευκωσία, Τηλ: 22411411
Φαξ: 22411511, email: cysstandards@cys.org.cy, www.cys.org.cy

ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ
Τηλ: 22 411413, 22 411414, Φαξ: 22 411433, e-mail: c.service@cys.org.cy

**ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ**

Κάλαντα Χριστουγέννων από παιδιά του Ειδικού Σχολείου Λευκωσίας, με τη συνοδεία του Δημήτρη Κωνσταντίνου στο χώρο του Συνδέσμου Εργοληπτών Λευκωσίας και Κύπρου. Εκ μέρους του Συνδέσμου και του Ταμείου Προνοίας Οικοδόμων Κύπρου, επιδόθηκαν χρηματικές εισφορές και δώρα στα παιδιά.

Ανακαινίζετε το σπίτι, το εξοχικό ή το γραφείο σας;

Οι αυθαίρετες ανακαινίσεις εμπερικλείουν σοβαρούς νομικούς και οικονομικούς κινδύνους, μεγάλες πιθανότητες παραλαβής μη ποιοτικών κατασκευών και αυξημένες πιθανότητες ατυχημάτων σε πρόσωπα και περιουσίες με ανεπανόρθωτες και μη βλάβες.

Ζητήστε προσφορές και συνεργασία από **Οργανωμένους Εργολήπτες**.

Ζητήστε την Κάρτα Μέλους* του Εργολήπτη, το πλέον **αξιόπιστο αποδεικτικό στοιχείο** του Οργανωμένου Εργολήπτη.

Επικοινωνήστε μαζί μας παγκύπρια στην **Ανοικτή Γραμμή Επικοινωνίας**

7777 8004

και ενημερωθείτε για το ποιοι μπορούν να εκτελέσουν εργασίες ανακαίνισης, επέκτασης υφιστάμενων κτηρίων, κατασκευής κολυμβητικών δεξαμενών.

Γνωρίστε τις υποχρεώσεις του εργολήπτη και όλων των εμπλεκόμενων στις εργασίες ανακαίνισης, όπως και τις δικές σας υποχρεώσεις ως ιδιοκτήτες.

* Κάρτα Μέλους της ΟΣΕΟΚ

Μήνυμα από την

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ
ΕΡΓΟΛΑΒΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
www.oseok.org.cy

Μέλος της

European
Construction
Industry Federation